

Τα νέα εστιατόρια της σεζόν

Καυτές πληροφορίες για το πού
θα δίνουμε τα ραντεβού μας

Της Νενέλας Γεωργελέ

Demis Hassabis

Τι μας είπε για το AI ο διάσημος
νομπελίστας και συνιδρυτής
της Google DeepMind

Του Δημήτρη Αθανασιάδη

Anne Clark

Η ποιήτρια, τραγουδίστρια
και συνθέτρια της ηλεκτρονικής
μουσικής μιλάει για όλα

Του Δημήτρη Αθανασιάδη

Για ακόμα μία φορά το πιο οικονομικό καρότσι

No.1

στη σχέση
ποιότητας-τιμής*

*Σύμφωνα με ανεξάρτητη έρευνα από τον διεθνή οργανισμό ICERTIAS, η οποία διεξήχθη τον Μάιο του 2025 στην Ελλάδα.

market research

Η αγορά των προϊόντων έγινε από την εταιρία ερευνών IWD, η οποία είναι υπεύθυνη μόνο για την πραγματοποίηση των αγορών. Η Lidl φέρει την αποκλειστική ευθύνη για την επιλογή των προϊόντων και για τυχόν σταθμίσεις που εφαρμόστηκαν. Η τιμοληψία πραγματοποιήθηκε στις 20.08.2025 σε προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας στην Αθήνα.

Ανακάλυψε
όλα τα προϊόντα.

Από το Χαπαχ στο πάρκο: Τι μαθαίνεις στη Γερμανία για την υγεία σου

Της ΑΝΝΑΣ ΜΑΡΙΑΣ ΔΡΟΥΜΠΟΥΚΗ

Διαβάζω μια ημερολογιακή μου καταγραφή από το 2022, χρονιά αρκετά δύσκολη για μένα.

Βρίσκομαι στο Βερολίνο. Αυτό το πρωί πήγα στην παθολόγο μου, αφού οι πόνοι μου δεν ήταν μόνο σωματικοί αλλά και ψυχολογικοί· δουλειά, άγχος, έλλειψη ύπνου. Η παθολόγος, μια γυναίκα ήρεμη και χαμογελαστή, δεν δίνει ποτέ φάρμακα. Της περιέγραψα τι αντιμετωπίζω: έντονο στρες, δυσκολίες ύπνου, πεσμένη διάθεση, πόνους στο στήθος κάθε φορά που αγχώνομαι. Περίμενα, όπως θα περίμενε κάθε Έλληνας ασθενής, να φύγω με μια συνταγή στο χέρι, είχα συνηθίσει στην Ελλάδα να φεύγω πάντα από το ιατρείο με μια σακούλα συνταγές. Ένα παυσίπονο, ένα αντιβιοτικό «για καλό και για κακό», βιταμίνες, συμπληρώματα. Η γερμανική ιατρική κουλτούρα επενδύει στην πρόληψη, στην αλλαγή τρόπου ζωής και σε θεραπείες χωρίς φάρμακα. Η γιατρός με άκουσε προσεκτικά και δεν έγραψε φάρμακα. Αντίθετα, άρχισε να ρωτάει για τις συνήθειες της ζωής μου: αν ασκούμαι, αν κοιμάμαι καλά, αν τρώω σωστά, αν βλέπω ήλιο ή μένω συνέχεια κλεισμένη μέσα. Στο άκουσμα του ότι είμαι βίγκαν, κάτι που συνήθως λέω χαμηλόφωνα και κάπως διστακτικά σε γιατρούς και γενικότερα, για ν' αποφύγω κενολογίες και αχρείαστες κρίσεις, εκείνη χαμογέλασε: «Α, μπράβο σας, κι εγώ το προσπαθώ καιρό, είμαι προς το παρόν χορτοφάγος». Χαμογέλασα καθησυχασμένη. Δεν με κοίταξε με το γνωστό βλέμμα αποδοκιμασίας που έχω συναντήσει στην Ελλάδα, συνοδευόμενο από τη μόνιμη διάλεξη «χωρίς κρέας στερείσαι πρωτεΐνη, σίδηρο, βιταμίνη B12, ψευδάργυρο, ασβέστιο...» και, ποιος ξέρει, ίσως και το ίδιο το νόημα της ζωής. Η στάση της, αντίθετα, έδειχνε κατανόηση και μια ήρεμη αποδοχή.

Μου εξήγησε ότι στη Γερμανία υπάρχει κάτι που λέγεται Rehabilitation – το «Reha». Αν κάποιος εμφανίσει ψυχικές διαταραχές ή βρεθεί σε αδιέξοδο από την πίεση, μπορεί να πάρει ειδική άδεια από τη δουλειά του και να πάει σε κέντρο αποκατάστασης, σε πρόγραμμα που θα τον βοηθήσει να ξαναβρεί ρυθμό και ισορροπία. Μου είπε επίσης ότι η πρώτη γραμμή θεραπείας συχνά δεν είναι το χάπι, αλλά η ψυχοθεραπεία, η αλλαγή τρόπου ζωής – άσκηση, διατροφή, ύπνος, καθημερινή ρουτίνα. Μόνο αν αυτά δεν αρκούν, και με βάση συγκεκριμένα πρωτόκολλα, χρησιμοποιούνται αντικαταθλιπτικά ή άλλα φάρμακα. Μπορεί να μου γράψει ευχαρίστως ένα χαρτί για τη δουλειά μου, ώστε να πάρω δύο βδομάδες άδεια και να πάω σε Reha. Τα Reha, όπως ανακάλυψα αργότερα, είναι συχνά εγκαταστάσεις μέσα στη φύση, σε βουνά ή δασώδεις περιοχές, με πισίνα, γυμναστήριο και προγράμματα άσκησης, όπου πηγαίνει κανείς για να απομακρυνθεί από τα προβλήματά του και να υποστηριχθεί συστηματικά από ειδικούς.

Το Χαπαχ, το οποίο όλοι έχουμε στο πίσω μέρος του μυαλού μας (και στα συρτάρια μας) για τις δύσκολες στιγμές, στη Γερμανία θεωρείται σχεδόν απαγορευμένο λόγω της ισχυρής του δράσης. Ευτυχώς, εγώ δεν το είχα πάρει ποτέ, ούτε τίποτα παρεμφερές. «Είστε δυνατή γυναίκα, συνεχίστε», μου είπε η γιατρός, αλλά μου άνοιξε και την πόρτα στο πεντάλεπτο· άλλωστε, σε ένα γερμανικό ιατρείο η επίσκεψη έχει μέγιστομ διάρκεια τα δέκα λεπτά.

Στα τόσα χρόνια στη Γερμανία, συνειδητοποιήσα πόσο διαφορετικές

Σκηνή από την ταινία «Νιότν» του Paolo Sorrentino

είναι οι κουλτούρες Ελλάδας και Γερμανίας στην ιατρική. Στη Γερμανία, η λογική είναι σταδιακή: πρώτα η ψυχοθεραπεία, η αποκατάσταση, οι μη φαρμακευτικές λύσεις, η θεσμική στήριξη, ακόμα και με επίσημη άδεια εργασίας. Στην Ελλάδα, αντίθετα, η φαρμακευτική αγωγή είναι συχνά η πρώτη και πιο «έτοιμη» λύση. Είναι πολύ συνηθισμένο να ξεκινάει κάποιος με αντικαταθλιπτικά ή αγχολυτικά σχεδόν ταυτόχρονα με την ψυχοθεραπεία – αν φυσικά βρει ψυχοθεραπευτή, γιατί οι λίστες αναμονής στο δημόσιο σύστημα είναι τεράστιες και συχνά η μόνη γρήγορη λύση είναι ο ιδιω-

τικός τομέας, με αρκετό κόστος. Ο ασθενής μπορεί να είναι υπέρβαρος ή να έχει διαβήτη και ο γιατρός να μην του λέει να κόψει το κρέας, τα γλυκά, τη ζάχαρη κ.ο.κ.

Η διαφορά φαίνεται και στο ζήτημα της εργασίας. Στη Γερμανία, το να πάρεις άδεια λόγω ψυχικής δυσκολίας θεωρείται αυτονόητο δικαίωμα και συνοδεύεται από υποστηρικτικές δομές. Στην Ελλάδα, αντίθετα, η αναρρωτική άδεια για ψυχικά προβλήματα συχνά αντιμετωπίζεται με σκεπτικισμό από εργοδότες και φόβο από τους εργαζόμενους, ειδικά στον ιδιωτικό τομέα.

Και, βέβαια, δεν μπορώ να μην αναφέρω τα αντιβιοτικά. Στην Ελλάδα η υπερκατανάλωση είναι σχεδόν εθνικό σπορ – δεν είναι τυχαίο ότι τα φαρμακεία συχνά τα έδιναν χωρίς συνταγή, κάτι που έχει οδηγήσει σε υψηλά επίπεδα ανθεκτικότητας. Στη Γερμανία, αντίθετα, τα αντιβιοτικά συνταγογραφούνται σπάνια και μόνο αν είναι πραγματικά απαραίτητα· πολλές φορές, ακόμα και με βαριά συμπτώματα, ο γιατρός θα σε στείλει σπίτι με οδηγία «ξεκούραση και τσάι», κάτι που συχνά κοροϊδεύαμε όταν αναλωνόμασταν στο μεταξύ μας ντροπιαστικό «german bashing», αλλά το οποίο ανακαλύπτω εκ των υστέρων πόσο πολύτιμη συμβουλή είναι.

Μέσα σ' όλα αυτά, δεν λείπει και το χιούμορ. Στα βιντεάκια ενός Αμερικανού influencer που ζει στη Γερμανία, ο πρωταγωνιστής μπαίνει στο ιατρείο σφαδάζοντας από τον πόνο, ο Γερμανός γιατρός τον κοιτά με ψυχραιμία και του λέει: «Πεζοπορία στο δάσος, και θα σου περάσει». Και γελάω, γιατί μέσα από την υπερβολή αναγνωρίζω την αλήθεια: στη Γερμανία, η συνταγή σπάνια είναι ένα χάπι – συχνότερα είναι ένας άλλος τρόπος ζωής. Και ναι, ακόμα και οι συναντήσεις με Γερμανούς φίλους ή τα πρώτα ραντεβού γίνονται περπατώντας σε πάρκα – όπου ξεπατωνόμαστε, ειδικά εμείς οι Έλληνες, που είμαστε συνηθισμένοι να πηγαίνουμε παντού με αμάξι. Εκεί όμως είναι άλλος κόσμος: αντί για καφέ σε καναπέδες ή πολύωρους φραπέδες στο κατάντημα, περπατάς, κουβεντιάζεις, ανασαίνεις και ανακαλύπτεις ότι η κοινωνική ζωή μπορεί να είναι ταυτόχρονα κουβέντα, κίνηση και ήπια γυμναστική. Σαν να λέμε, στην Ελλάδα η διασκέδαση είναι καθιστή· στη Γερμανία είναι πεζοπορία με πολιτισμικό twist.

Τελικά, βγήκα από το ιατρείο χωρίς συνταγή. Και ίσως να απογοητευτήκα λίγο – τόσο βαθιά είναι ριζωμένη η ελληνική νοοτροπία του «δώσε μου κάτι να πάρω». Όμως η Γερμανίδα γιατρός μου άφησε κάτι πιο βαθύ: την αίσθηση ότι δεν είμαι μόνο ένα σώμα που χρειάζεται χάπια, αλλά ένας άνθρωπος που χρειάζεται χρόνο, χώρο και υποστήριξη για να αναρρώσει. ■

Στη Γερμανία η συνταγή σπάνια είναι ένα χάπι, συχνότερα είναι ένας άλλος τρόπος ζωής

Αρ. Γ.Ε.ΜΗ. Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.: 237901000

BUSINESS SEEDS BY NBG

16ος ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Στηρίζουμε ιδέες.
Δημιουργούμε το μέλλον.

ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ

Η Τράπεζα Σήμερα

Εδώ και 16 χρόνια, αναδεικνύουμε καινοτόμα επιχειρηματικά σχέδια που αλλάζουν τον κόσμο!

Το πρόγραμμα Business Seeds της Εθνικής Τράπεζας θα βραβεύσει για μια ακόμη χρονιά πρωτότυπες ιδέες και καινοτόμα επιχειρηματικά σχέδια. Μπείτε στο nbg.gr/competition, μάθετε περισσότερα και δηλώστε συμμετοχή μέχρι **15/10/2025** στις **15:00**. Καλή Επιτυχία!

Θεματικές ενότητες:

Fintech | Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα & Digital Ecosystems
| Advanced Technologies & AI | ESG

Κατηγορίες ειδικών βραβείων:

Property Technology | Χρηματοοικονομικός
Εγγραμματισμός & Χρηματοοικονομική Ενδυνάμωση

Τα νούμερα της Εβδομάδας

Του ΣΤΑΜΑΘΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

996 σελίδες αποτελούν την πρόταση του προϊσταμένου της Εισαγγελίας Εφετών Λάρισας προς την πρόεδρο εφετών για το σιδηροδρομικό δυστύχημα στα Τέμπη.

60.000 σελίδες αποτελούν τη δικογραφία πάνω στην οποία βασίζεται η συγκεκριμένη πρόταση.

36 μη πολιτικά πρόσωπα παραπέμπονται σε δίκη.

2,5 χρόνια μετά το δυστύχημα, ο γονέας ενός εκ των θυμάτων ξεκίνησε τη Δευτέρα 15 Σεπτεμβρίου απεργία πείνας και δίψας, παραμένοντας μπροστά από τη Βουλή, στο άτυπο μνημείο που έχει δημιουργηθεί στη μνήμη των θυμάτων.

18 ώρες έμεινε την περασμένη Κυριακή χωρίς τηλεδιόκιση το τμήμα της σιδηροδρομικής γραμμής ΣΣ Θήβας - ΣΣ Δαύλειας. Οι οπτικές ίνες είχαν κοπεί με ψαλίδι. Συμβαίνουν αυτά.

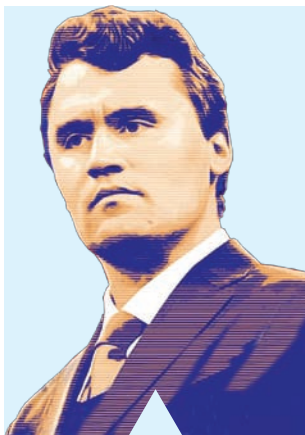
3 συνεχόμενες εβδομάδες υπάρχουν περιστατικά δολιοφθοράς στο δίκτυο του ΟΣΕ, σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό Κωνσταντίνο Κυρανάκη.

300.000 Παλαιστίνιοι είχαν εκκενώσει την πόλη της Γάζας μέχρι το πρωί της Τρίτης και ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη η επιχείρηση του ισραηλινού στρατού με στόχο την πλήρη εξουδετέρωση της Χαμάς.

39 σκάφη που αποτελούν την Global Sumud Flotilla έχουν αποπλεύσει από την Τυνησία και το πρωί της Τρίτης ταξίδευαν νότια της Μάλτας.

2 ελληνικά σκάφη απέπλευσαν τη Δευτέρα από τη Σύρο για να ενσωματωθούν στη Flotilla.

92-89 επικράτησε η Εθνική Ομάδα μπάσκετ της Ελλάδας επί της Φινλανδίας στον μικρό τελικό του Eurobasket 2025, κατακτώντας έτσι την τρίτη θέση και το χάλκινο μετάλλιο.

31 ετών ήταν ο Αμερικανός πολιτικός ακτιβιστής Τσάρλι Κερκ, ο οποίος δολοφονήθηκε για ιδεολογικούς λόγους από τον 22χρονο Τάιλερ Ρόμπινσον στη Πιούτα των ΗΠΑ.

6 μετάλλια σε Eurobasket έχει πλέον στη συλλογή της η «επίσημη αγαπημένη». 2 χρυσά (1987, 2005), 1 ασημένιο (1989) και 3 χάλκινα (1949, 2009, 2025).

60 εκατομμύρια ευρώ σε μετοχές, κρατικά ομόλογα και προσωπικά περιουσιακά στοιχεία άφησε ο Τζόρτζιο Αρμάνι με τη διαθήκη του στον 42χρονο μάντζερ Μικέλε Μορσέλι.

2 δόσεις ιταλικών κρατικών ομολόγων (BTP) αξίας σχεδόν 32 εκατ. ευρώ και 100.000 μετοχές της Essilor Luxottica αξίας άνω των 26 εκατ. ευρώ αποτελούν τα βασικά περιουσιακά στοιχεία που άφησε ο σχεδιαστής στον διευθύνοντα σύμβουλο της εταιρείας ακινήτων του Armani Group. Ο 42χρονος θα έχει επίσης πρόσβαση στο διαμέρισμά του σχεδιαστή στη Νέα Υόρκη, στη βίλα του στο Σεν Τρόπέ και στο γιοτ του.

2,6 εκατ. ευρώ φέρεται να έλαβαν η Πόπη Σεμερτζίδου, ο σύντροφός της και συγγενικά τους πρόσωπα την περίοδο 2019-2024 από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με το πόρισμα του επικεφαλής της Αρχής για το

ξέπλυμα βρόμικου χρήματος, Χαράλαμπο Βουρλιώτη.

1,5 εκατ. ευρώ είναι η αξία των περιουσιακών στοιχείων που κατασχέθηκαν. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται 11 ακίνητα, 30 οχήματα συν δύο υπερπολυτελή αυτοκίνητα και μια μονοπρόσωπη ΙΚΕ. Το πόρισμα εστάλη στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία για τα περαιτέρω.

25 μήνες φυλάκιση με τριετή αναστολή, επέβαλε το Μονομελές Πλημμελειοδικείο Αθηνών στον Φιλίστορα Δεσταμπασιδίδη ως ποινή για ψευδή κατάθεση και ψευδή καταμήνυση στην υπόθεση Novartis.

33 μήνες ήταν η ποινή στη Μαρία Μαραγγέλη για τα ίδια αδικήματα. Αμφότεροι (ως «Αικατερίνη Κελέση» και «Μάξιμος Σαράφης») είχαν ισχυριστεί ότι πολιτικά πρόσωπα χρηματίστηκαν από τη φαρμακοβιομηχανία.

24.000.000 δολάρια, τα οποία εισέπραξε από τις ΗΠΑ και δεν δήλωσε στις ελληνικές Αρχές φέρεται να κρύβει στη Μάλτα η κυρία Μαραγγέλη, σύμφωνα με ισχυρισμούς του Άδωνι Γεωργιάδη. Ισχυρισμοί οι οποίοι δεν έχουν αμφισβητηθεί με οποιαδήποτε προσφυγή στη Δικαιοσύνη από πλευράς της.

50.000 δολάρια είναι το κόστος των ζημιών που προκάλεσαν δύο ανήλικοι στη βιβλιοθήκη του δημοτικού σχολείου Friendship στην Ντελτόνα. Παρότι φορούσαν μάσκες, συνελήφθησαν, καθώς τους κατέδωσαν οι μητέρες τους. Οι Ελληνίδες μάνες καταγγέλλουν τέτοιες συμπεριφορές. Όχι των παιδιών αλλά των Αμερικανίδων μανδάρων.

4 εκατ. άνθρωποι κάνουν χρήση της υπηρεσίας IRIS, σύμφωνα με τη ΔΙΑΣ, που διαχειρίζεται την υπηρεσία.

71 εκατ. είναι το συνολικό ύψος των συναλλαγών για το 2025 μέχρι σήμερα.

560.000 επαγγελματίες και μικρές επιχειρήσεις έχουν πραγματοποιήσει 1,6 εκατ. συναλλαγές, αξίας 112 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 300% σε σχέση με πέρυσι.

31% εκτιμά η εταιρεία δημοσκοπήσεων Marc ότι θα λάβει η ΝΔ στις επόμενες εκλογές, σύμφωνα με μέτρηση που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα Πρώτο Θέμα.

17,5 μονάδες υπολείπεται της κυβέρνησης το ΠΑΣΟΚ, που συγκεντρώνει στην εκτίμηση ψήφου ποσοστό 13,5%

61,2% των μισθωτών του δημοσίου και 48,9% των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα απαντούν πως επηρεάζονται θετικά, έστω και λίγο, από τις ανακοινώσεις του πρωθυπουργού στη ΔΕΘ, σύμφωνα με την ίδια μέτρηση.

24,8% είναι η πρόθεση ψήφου για τη ΝΔ σύμφωνα με δημοσκοπήση της GPO για τα Παραπολιτικά, και ακολουθεί το ΠΑΣΟΚ με 11,2%.

23,8% είναι η πρόθεση ψήφου για τη ΝΔ σύμφωνα με την εταιρεία Real Polls, και ακολουθεί το ΠΑΣΟΚ με 9,7%.

56.124 δολάρια το τετραγωνικό πωλούνται κατά μέσο όρο οι κατοικίες στο Μονακό, την ακριβότερη περιοχή του κόσμου, σύμφωνα με τον εξειδικευμένο ιστότοπο Global Property Guide.

21.150 κοστίζει το τετραγωνικό στο Χονγκ Κονγκ και 19.651 στο Παρίσι.

2.020 κοστίζει το τετραγωνικό στη Σόφια, 1.800 στο Βουκουρέστι και 2.317 στην Αθήνα.

700% ακριβότερα πωλείται σε σχέση με έναν χρόνο πριν το νερό σε νησιά των Κυκλάδων. Οι τοπικοί δήμοι και η περιφέρεια δεν κάνουν καμία επένδυση, παρά το γεγονός ότι εισπράττουν τα λεφτά από τους πολίτες.

VERBA VOLANT

ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

«**ΝΕΠΑΛ... Συμβαίνει τώρα!!! Άντε και στα δικά μας**». Είναι περίεργο «αδέρφια να ντουφεκάνε αδέρφια». Ο αψύς εύχεται να συμβεί και εδώ ό,τι στο Νεπάλ, δηλαδή ο λαός να ξεκινήσει το κυνήγι των κομμουνιστών στην Ελλάδα. Διότι δεν μπορώ να πιστέψω ότι ο «θα σε θάψω

τρία μετρά κάτω απ' τη γη» δεν γνώριζε ότι το Νεπάλ, μέχρι 12/9 κυβερνούσαν κομμουνιστές/μαρξιστές/λενινιστές και πδονίζεται με κρεμάλες και καύση ζωντανών στην πυρά.

ΚΩΣΤΑΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

«**Την ώρα που στη Γαλλία συζητούνται μέτρα λιτότητας, ο Κυριάκος Μητσοτάκης προχώρησε σε φοροελαφρύνσεις**». Φοβερή παρατηρητικότητα από τον νέο γραμματέα της Πολιτι-

κής Επιτροπής της ΝΔ, που είδε ότι στη Γαλλία ετοιμάζονται να επιβάλουν μνημόνια, ενώ εδώ δένουμε τα σκυλιά με τα λουκάκια. Ξέχασε όμως να αναφέρει ότι η Ελλάδα πέρασε μια δεκαετή δημοσιονομική προσαρμογή, πολύ πιο βίαιη από αυτή που επιχειρείται στη Γαλλία. Και παρά το γεγονός ότι ο ίδιος ψήφισε όλα τα μνημόνια.

ΘΥΜΙΟΣ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

«**Η ψηφιοποίηση των ειδικών**

αδειών είναι το μεγαλύτερο έγκλημα που επιχειρεί να κάνει». Ο πρόεδρος των ταξιτζήδων βάζει φρένο στον τεχνοκρατισμό και στον ντόπιο εκφραστή του, υπουργό Κυρανάκη. Διότι αυτά τα κομπιούτερ είναι πράγματα του διαβόλου και απειλούν ένα από τα τελευταία προπύργια του παλαιοκομματισμού στην Ελλάδα, αυτό του κλειστού επαγγέλματος των οδηγών ταξί, που δεν μπόρεσε να αγγίξει ούτε ο ΟΑΣΑ με τις εργαλειοθήκες του.

ATHENSvoice	
Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελές	
Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη	Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπίλη
Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης Λουίζα Ναθαναήλ	
Art Director Φώτης Πελιβανίδης	
Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης	
Σύμβουλος Διεύθυνσης Χριστίνα Γαλανοπούλου	
Αρχισυνταξία Δανάη Καμζόλα (Podcast & City Guide) Βοηθός αρχισυντάκτη Τόνια Ζαραβέλα Τεχνικός διευθυντής Βάιος Συντοριμάρ Social Media Manager Τάσος Ανέστης	
Υπεύθυνος ύλης Τάκης Σκριβάνος Επιμέλεια ύλης Δήμητρα Γκρους Διόρθωση κειμένων Φανή Κουλουντζού, Κατερίνα Ασήμου	
Συντακτική ομάδα: Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Μ. Ανδριωτάκη, Ε. Βαρδάκη, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελέ, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Κ. Γιαννιάδης, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Γ. Δήμος, Θ. Κ. Ευθυμίου, Γ. Γεβργιάννη, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Σ. Καραμαντή, Μη. Καλογιάννης, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Α. Καψάλη, Ν. Κοσκινά, Α. Κοσμοπούλου, Δ. Κουμαριώτης, Α. Μανουσάκη, Μ. Μανωλοπούλου, Χ. Μαρκάκης, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζόρογλου, Τζ. Μελιτά, Α. Μηρουντζάκη, Γ. Νένης, Ε. Ντάκουλα, Γ. Χ. Παπαδόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Γ. Παυριανός, Γ. Πρέζα, Μ. Προβάτας, Τζ. Ρουσάκη, Μ. Ι. Σιγαλού, Ε. Σιούσιουρα, Τ. Σκραπαλιώρη, Σ. Σφυρη, Σ. Τριανταφυλλού, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Χελιώτη, Κ. Χριστοφόρου, Γ. Ψύχας, Ε. Ψυχούλη	
Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα info@athensvoice.gr avguide@athensvoice.gr	
Ατελιέ Sotos Anagnos	
LOOKmag Κωνσταντίνα Βλαχοπούλου	
Creative Manager Θάνος Ψυλλίδης Creative Marketing Manager Λαμπρινή Τρούγκου Branded Content Editor Χαρά Αλεξανδροπούλου	
Εικονογραφίες art@athensvoice.gr Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαζώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάσιος, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκεζή, Πέτρος Νικόλτσος, Λάζαρος Γραικός	
Account Directors Τίνα Γαϊτανίδου, Βόννη Ζαφειροπούλου	
Direct Market Advertising Director Άννα Αντωνίου Direct Market Advertising Managers Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου, Ελένη Βαρύτη, Νώντας Νταμπάνης, Ελεωνόρα Τζεφρόνη	
Marketing Director Κική Μαλέρδου Advertising & Marketing Manager VOICE 102.5 Τζίνα Σαλαμπίση	
Συντονισμός Διαφήμισης Μαίρη Κούρτη marketing@athensvoice.gr Digital Traffic Manager Εύη Ταρνάρη Digital Advertising Coordinator Μίνα Γιαννάκη	
Ψηφιακή Υποστήριξη Νικόλας Αργυρίου, Άγγελος Καραμανωλάκης	
Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Μαίρη Λυκούση, Μανώλης Κοττάκης	
Διαχωρισμοί - Εκτύπωση «Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»	
Athens Voice S.A. Χαρ. Τρικούνη 22, 106 79 Αθήνα Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369, fax: 210 3632.317 Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310 VOICE 102.5: 210 3648.213 Αγγελίες: 210 3617.369 Λογιστήριο: 210 3617.170	
www.athensvoice.gr Αν δεν βρίσκετε την Α.Β. στα σημεία διανομής, επικοινωνήστε: 210 3617.360, 210 3617.369 Κωδικός εντύπου: 7021 ISSN 1790-6164	
Νόμιμος Εκπρόσωπος: Γεωργελέ Ελισάβετ Τσιεύγεννη Κύριος Μέτοχος: Γεωργελέ Φώτης	
Αρ. Πιστοποίησης MET: 230237	
ATHENSvoice Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιε- χομένου της έκδοσης με οποιοδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.	

**Tomorrow
Starts Here!**

**Ξεκίνα δυναμικά την καριέρα σου με το Πρόγραμμα
Νέων Αποφοίτων "Empowering Future Leaders"**

Γίνε μέλος του Ομίλου που διαμορφώνει το μέλλον της ενέργειας
στην ΝΑ Ευρώπη, με εταιρείες όπως οι ΕΚΟ, ELPEDISON,
HELLENiQ Petroleum και HELLENiQ Renewables.

Κάνε την αίτησή σου έως τις 30/9/25 στο
www.helleniqenergy.gr/kariera/empowering-future-leaders

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ρωμανός
Γεροδήμος

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

Δευτέρα 22 Σεπτεμβρίου 2025
στον ΙΑΝΟ (Σταδίου 24)

Τη Δευτέρα 22 Σεπτεμβρίου, στις 19:30, η **ΑΛΥΣΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΑΝΟΣ** και οι εκδόσεις **ATHENS VOICE BOOKS** διοργανώνουν την παρουσίαση του νέου βιβλίου του Ρωμανού Γεροδήμου «Οδηγός επιβίωσης για τον 21ο αιώνα»

ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΘΑ ΜΙΛΗΣΟΥΝ

Παναγής Παναγιωτόπουλος, αναπληρωτής καθηγητής Κοινωνιολογίας, ΕΚΠΑ

Παύλος Τσίμας, δημοσιογράφος

Αγνή Μαριακάκη, ψυχολόγος, κοινωνική ερευνήτρια

Την εκδήλωση θα συντονίσει η ποιήτρια **Κρυστάλλη Γλυνιαδάκη**

Αποσπάσματα θα διαβάσει ο **Πάρις Μέξης**

Θα ακολουθήσει συζήτηση με το κοινό και υπογραφή βιβλίων

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στον ΙΑΝΟ της Αθήνας,
Σταδίου 24 και θα προβάλλεται ζωντανά στο κανάλι YouTube του ΙΑΝΟΥ.

Ο Ρωμανός Γεροδήμος είναι καθηγητής Διεθνούς Πολιτικής και Επικοινωνίας στο Πανεπιστήμιο του Bournemouth. Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα και ζει στο Λονδίνο. Εκτός από το ακαδημαϊκό του έργο, είναι σεναριογράφος, σκηνοθέτης και παραγωγός ταινιών μικρού μήκους και ντοκιμαντέρ, ενώ διατηρεί τακτική στήλη στην ATHENS VOICE. Αυτό είναι το δεύτερο βιβλίο του μετά τις «Ανταποκρίσεις από τον 21ο αιώνα» (εκδ. Παπαδόπουλος).

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ στα βιβλιοπωλεία και στα γραφεία της Α.Υ.

ATHENS
voicebooks

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ATHENS VOICE BOOKS

Χαριλάου Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα, 2103617170 (εσωτ. 114), fax: 2103617310
Παραγγελίες on-line: athensvoice.gr/athens-voice-books

Θα λείψει ο Λοβέρδος στο ΠΑΣΟΚ;

Του ΠΑΝΤΕΛΗ ΚΑΨΗ

Στο ΠΑΣΟΚ δικαιολογημένα προσπάθησαν να υποβαθμίσουν τη σημασία της προσχώρησης του Ανδρέα Λοβέρδου στη Νέα Δημοκρατία. Αλλωστε σωστά υποστήριξαν ότι ήταν μια κίνηση η οποία είχε αποφασιστεί πολύ καιρό πριν. Σήμερα απλώς δημοσιοποιήθηκε. Παρόλα αυτά ο Λοβέρδος δεν παύει να είναι ένα ακόμα κορυφαίο στέλεχος του κόμματος το οποίο μετακομίζει σε άλλο κόμμα. Ακολουθεί πολλά άλλα τα οποία έφυγαν τα τελευταία χρόνια σε δύο κυρίως κύματα.

Το πρώτο κύμα πήρε διαστάσεις την περίοδο της κρίσης και ήταν προς τον Σύριζα. Στην πλειοψηφία τους τα στελέχη που αποχώρησαν τότε ήταν είτε παπανδρεϊκοί είτε τσοχατζοπουλικοί. Χαρακτηριστικά παραδείγματα ο Ραγκούσης, η Κατσέλη, ο Σπίρτζης και ο Κοτσακάς. Το δεύτερο κύμα, αυτή τη φορά προς τη ΝΔ, ακολούθησε λίγα χρόνια αργότερα και προήλθε κυρίως από εκσυγχρονιστές και βενιζελικούς: Χρυσοχοϊδης, Φλωρίδης, Μενδώνη, Πιερρακάκης.

Με μια έννοια αυτά ανήκουν πια στην προϊστορία. Σηματοδοτούν ωστόσο τη ρήξη που επήλθε στο ΠΑΣΟΚ την περίοδο των Μνημονίων. Σε όλα τα χρόνια της μεταπολίτευσης η δύναμη του ΠΑΣΟΚ ήταν η συνύπαρξη στους κόλπους του μιας σκληρής λαϊκιστικής πτέρυγας και μιας μετριοπαθούς εκσυγχρονιστικής. Ο ιδρυτής του, ο Ανδρέας Παπανδρέου, με όλες τις αντιφάσεις και τις παλινδρομήσεις, μπορούσε να εκφράζει και τις δύο χάρη στην προσωπικότητά του. Η συνύπαρξη ωστόσο συνεχίστηκε και επί Σημίτη, έστω με πιο τραυματικό τρόπο. Δεν είναι της στιγμής το πώς και το γιατί, κρίσιμο ρόλο έπαιξαν οι πολιτικοί κληρονόμοι του Γεννημάτα. Το βασικό στοιχείο ωστόσο, πέρα από την προοπτική της εξουσίας, ήταν η πολιτική στρατηγική του Κινήματος η οποία μπορούσε να ενσωματώσει τα διαφορετικά ρεύματα.

Η συνύπαρξη έσπασε μετά το 2009 με την οικονομική κρίση και το Μνημόνιο. Ήταν αναπόφευκτη; Ενδεχομένως ναι. Το σοκ, ιδίως για τα στρώματα που κατεξοχήν στήριζαν το ΠΑΣΟΚ, δεν άφηνε πολλά περιθώρια. Τότε ωστόσο το ΠΑΣΟΚ υπέστη και μια ιδιόμορφη απο-ιδεολογικοποίηση. Δεν κατάφερε, για πολύ συγκεκριμένους λόγους, να εντάξει την αντιμετώπιση της κρίσης σε μια προοδευτική προοπτική για τη χώρα. Η πολιτική αφέθηκε στα χέρια των δανειστών. Στελέχη του κόμματος μάλιστα, τα οποία είχαν πάρει μέρος στις διαπραγματεύσεις, είχαν υποστηρίξει σε κατ' ιδίαν συζητήσεις με τον γράφοντα, ότι αυτό έγινε περίπου συνειδητά. Ότι άφησαν στους ξένους να βγάλουν το

φίδι από την τρύπα, μια και δεν άντεχαν οι ίδιοι να προχωρήσουν τις αναγκαίες αλλαγές. Όχι μόνο δεν ανέλαβαν την ιδιοκτησία του Μνημονίου, αλλά αντίθετως χρησιμοποιούσαν ως επιχείρημα ότι τα μέτρα τα επέβαλε η Τρόικα. Το αποτέλεσμα ήταν καταστροφικό. Παρότι το ΠΑΣΟΚ πήρε όλο το πολιτικό κόστος, και δικαίως μπορεί να υποστηρίξει πως έσωσε τη χώρα, στο τέλος βρέθηκε σε στρατηγικό κενό. Έπαψε να εκπροσωπεί μια πολιτική πρόταση για το αύριο κι έγινε απλώς ένα χρήσιμο παρακολούθημα της τότε κυβέρνησης. Ήταν μια ηρωική, αν και σωτήρια για τη χώρα, αυτοκτονία.

Από αυτή την απο-ιδεολογικοποίηση και το κενό στρατηγικής δεν έχει συνέλθει ακόμα. Οι αποχωρήσεις των στελεχών μάλιστα —πέρα από προσωπικές επιλογές πολιτικής καριέρας— θα μπορούσαν να θεωρηθούν απότοκο αυτού του αδιεξόδου. Το οποίο φυσικά και οι ίδιοι με τις αποχωρήσεις επέτειναν. Η γενιά των πολιτικών που σηματοδοτούσαν συγκεκριμένες πολιτικές βρέθηκε εκτός και τα στελέχη που τους αντικατέστησαν, χωρίς καμία σχεδόν εξαίρεση, δεν έχουν καταφέρει να δώσουν το δικό τους διακριτό πολιτικό στίγμα. Ακολουθούν την πεπατημένη μιας αντιπολίτευσης για την αντιπολίτευση. Μια πολιτική γύμνια που δεν γιάτρεψε ούτε η επιστροφή της Διαμαντοπούλου. Μιας πολιτικού, δηλαδή, με ισχυρό πολιτικό αποτύπωμα. Ένας κούκος...

Η νέα γενιά πολιτικών στο ΠΑΣΟΚ, χωρίς καμία σχεδόν εξαίρεση, ακολουθούν την πεπατημένη μιας αντιπολίτευσης για την αντιπολίτευση

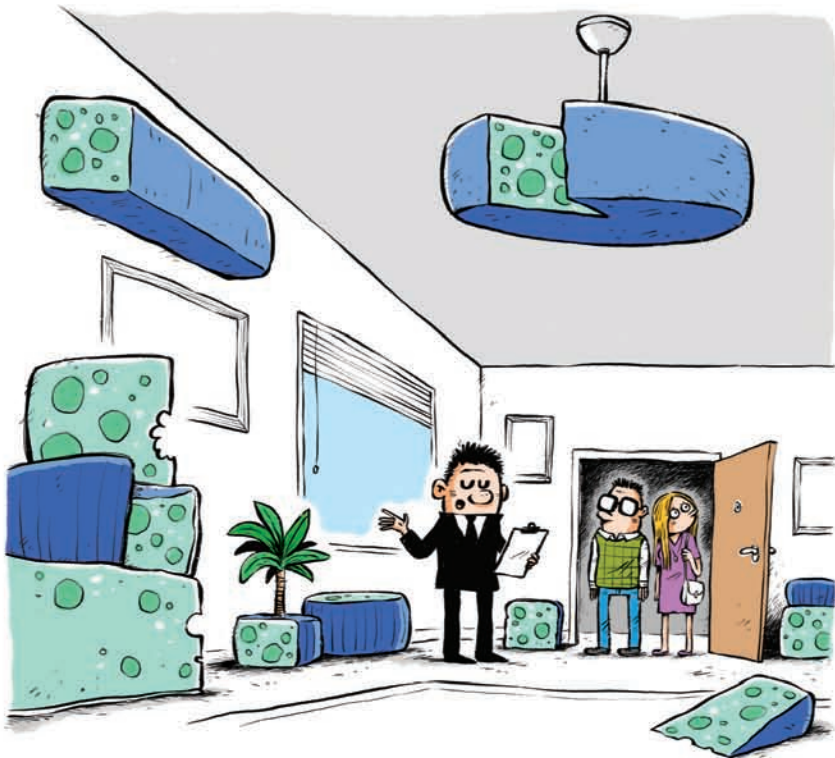
Χαρακτηριστική από αυτή τη σκοπιά ήταν και η ομιλία Ανδρουλάκη στη ΔΕΘ. Όπως παρατήρησαν σχολιαστές ήταν μεστή προτάσεων. Άλλες θετικές, άλλες μη εφαρμόσιμες, άλλες πέρα από τις αντοχές της οικονομίας. Το βασικό πρόβλημα, ωστόσο, ήταν ότι δεν εντάσσονταν σε μια συνεκτική στρατηγική. Είχε κανείς την αίσθηση ότι έβαζε μια σειρά πολύ σημαντικών στόχων οι οποίοι, αν επιτυγχάνονταν, θα αποτελούσαν τεράστια πρόοδο για την ελληνική κοινωνία και την οικονομία. Οι προτάσεις που ακολουθούσαν ωστόσο ήταν ατάκτως ερριμμένες, με στόχο απλώς να ικανοποιηθούν συγκεκριμένα κοινά —οι δημόσιοι υπάλληλοι με τον 13ο μισθό, οι μικρομεσαίοι με τις 120 δόσεις, το νέο ΕΚΑΣ για χαμηλοσυνταξιούχους.

Η ένταξη του Λοβέρδου στη ΝΔ ασφαλώς και δεν ήταν η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι. Αυτό έχει αδειάσει εδώ και καιρό. Έρχεται να υπενθυμίσει όμως πόσο ανάγκη έχει το ΠΑΣΟΚ από στελέχη τα οποία με την παρουσία τους θα σηματοδοτούν πολιτικές. Ιδίως όταν δεν το κάνει η ηγεσία του. Για να κερδίσεις τις εκλογές χρειάζεσαι σχέδιο, χρειάζεσαι όμως και την κατάλληλη ομάδα. **Α**

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΑΛΛΙΚΩΝ 2025 - 2026

για όλες τις ηλικίες και όλα τα επίπεδα, δια ζώσης ή διαδικτυακά

«Όπως βλέπετε αυτό το σπίτι έχει όλα τα ροκφόρ!»

Γαλλικά; Μπορείς και καλύτερα!

*ροκφόρ = κομφόρ

Πληροφορίες & εγγραφές: ifg.gr

Σίνα 31, Αθήνα | 210 33 98 600 | contact@ifg.gr

Η δυστοπία της πληροφόρησης και το τίμημα της απορρύθμισης

Η δημοσιογραφία ως δημόσιο αγαθό
απέναντι στη βία και τον εξτρεισμό

Του ΝΙΚΟΥ Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ*

Η δολοφονία του Κερκ δεν αποτελεί απλώς μια μεμονωμένη πράξη βίας· είναι το πιο οδυνηρό σύμπτωμα ενός δυστοπικού παρόντος, που διαμορφώνεται μέσα από τα φίλτρα των κοινωνικών δικτύων και τις «περίκλειστες» ομάδες πληροφόρησης. Σε έναν κόσμο όπου τον τίτλο του «δημοσιογράφου» μπορεί να τον φορέσει ο καθένας, η έννοια της υπεύθυνης, τεκμηριωμένης και επώνυμης ενημέρωσης αποδυναμώνεται, αφήνοντας χώρο στη ρητορική του μίσους και στη νομιμοποίηση της βίας. Η βία τείνει να γίνει η νέα κανονικότητα, όταν η διαφορετική άποψη εκλαμβάνεται ως απειλή και όχι ως αφετηρία διαλόγου. Οι κλειστές ομάδες πληροφόρησης (filter bubbles) εγκλωβίζουν τους πολίτες σε παράλληλες πραγματικότητες, όπου η συνύπαρξη με τον «άλλο» είναι αδύνατη. Το αποτέλεσμα είναι κοινωνική αποξένωση, πολιτική πόλωση και εκτόξευση της βίας. Αυτό που φάνηκε με δραματικό τρόπο στην περίπτωση του Κερκ είναι η αποκρυστάλλωση μιας τάσης που σιγοκαίει σε πολλές δυτικές κοινωνίες.

Η απορρύθμιση του δημόσιου λόγου στα ψηφιακά μέσα έχει επιταχύνει αυτή τη διαδικασία. Η «ψηφιακή σφαίρα» δεν είναι απλώς ένας νέος χώρος ενημέρωσης· είναι ένας μηχανισμός που τείνει να νομιμοποιεί την υπερβολή και την ακρότητα. Το είδαμε και στην Ελλάδα: τα γεγονότα στο Νεπάλ λειτούργησαν ως πρώτης τάξης υλικό για τα κοινωνικά δίκτυα, που κατακλύστηκαν από εκρήξεις μίσους εναντίον πολιτικών, θυμίζοντας τις μέρες με τις κρεμάλες στο Σύνταγμα – το φυτώριο μέσα στο οποίο άνθισε η Χρυσή Αυγή. Αναρτήσεις και βίντεο που προέτρεπαν «να κάνουμε το ίδιο» ξεπέρασαν κάθε όριο δεοντολογίας. Η λογική της ταχύτητας και της εντυπωσιοθηρίας κυριάρχησε έναντι της ευθύνης.

Το ίδιο μοτίβο φάνηκε και με την τραγική σκηνή της δολοφονίας του Κερκ. Ενώ τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έσπευσαν να αναπαραγάγουν το βίντεο, τροφοδοτώντας το σοκ και τη νοσηρή περιέργεια, τα επαγγελματικά ΜΜΕ σεβάστηκαν το κοινό τους και δεν πρόβαλαν την εικόνα της βίας. Η αντίθεση αυτή δείχνει με τον πιο καθαρό τρόπο την απώλεια του ρόλου του επαγγελματία δημοσιογράφου έναντι οποιουδήποτε «παραγωγού περιεχομένου», που ενδιαφέρεται μόνο για like, views και αλγοριθμική επιβράβευση.

Ενώ τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έσπευσαν να αναπαραγάγουν το βίντεο της δολοφονίας του Κερκ, τα επαγγελματικά ΜΜΕ σεβάστηκαν το κοινό τους

Η Δύση βρίσκεται μπροστά σε μια κρίσιμη επιλογή μετά τη δολοφονία του Κερκ: θα συνεχίσει να ανέχεται μια πολιτική κουλτούρα που τρέφεται από συνθήματα, fake news και θεωρίες συνωμοσίας, ή θα επιλέξει την επιστροφή σε μια αντιπαράθεση βασισμένη σε δεδομένα και επιχειρήματα; Το ερώτημα είναι υπαρκτικό για όλες τις δημοκρατίες. Σε αυτό το τοπίο, η αξία της επαγγελματικής δημοσιογραφίας αναδεικνύεται περισσότερο από ποτέ. Η δημοσιογραφία δεν είναι τίτλος που φοριέται κατά βούληση· είναι ευθύνη, εκπαίδευση, δεοντολογία και επωνυμία. Δεν αρκεί η ύπαρξη μιας νομοθετικής πρωτοβουλίας· απαιτείται κοινωνική κινητοποίηση, που θα απαιτήσει από τα μέσα και τους ανθρώπους της ενημέρωσης διαφάνεια, αξιοπιστία και λογοδοσία.

Ακριβώς γι' αυτό πρέπει να αναγνωρίσουμε τη δημοσιογραφία, όχι απλώς ως επάγγελμα αλλά ως δημόσιο αγαθό. Όπως η παιδεία και η υγεία, έτσι και η αξιόπιστη πληροφόρηση είναι θεμέλιο της δημοκρατικής ζωής. Η προστασία της δεν μπορεί να αφεθεί στους μηχανισμούς της αγοράς· χρειάζεται θεσμική στήριξη, ενίσχυση της ανεξαρτησίας των ΜΜΕ και επένδυση στη δημοσιογραφική εκπαίδευση. Η υπεύθυνη ενημέρωση, με ονοματεπώνυμο και εγγυητότητα, δεν είναι πολυτέλεια· είναι το βασικό ανάχωμα απέναντι στη βία και την αποδόμηση της δημοκρατίας. Είναι το νήμα που συνδέει τον πολιτικό λόγο με τη νομιμοποίησή του, και που σήμερα κινδυνεύει να σπάσει. Η δολοφονία του Κερκ πρέπει να λειτουργήσει ως καμπανάκι: χωρίς επαγγελματική δημοσιογραφία, αναγνωρισμένη ως δημόσιο αγαθό, και χωρίς κοινωνική απαίτηση για υπεύθυνη πληροφόρηση, η δημοκρατία αφήνεται έρμαιο στις πιο ακραίες δυνάμεις. ■

*Ο Νίκος Σ. Παναγιώτου είναι καθηγητής του Τμήματος Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ στο ΑΠΘ

Στα ίχνη της αμερικανικής και διαδικτυακής

Η δολοφονία του Τσάρλι Κερκ, μιας από τις πιο προβεβλημένες φιγούρες της αμερικανικής συντηρητικής νεολαίας, άνοιξε έναν νέο γύρο συζητήσεων για τα όρια και τις αντιφάσεις της ίδιας της ακροδεξιάς στις ΗΠΑ. Οι πρώτες πληροφορίες γύρω από τον φερόμενο ως δράστη, τον 22χρονο Τάιλερ Ρόμπινσον, έχουν πυροδοτήσει σενάρια για πιθανή σύνδεσή του με τους Groypers, το δίκτυο ακτιβιστών που κινούνται γύρω από τον Νικ Φουέντες.

Αν οι εικασίες αυτές επιβεβαιωθούν, αυτό θα αποτελέσει μια ακόμη απόδειξη του πώς η διαδικτυακή υποκουλτούρα, που ξεκίνησε ως παιχνίδι με memes, μετατρέπεται σε απρόβλεπτο και επικίνδυνο παράγοντα στο εσωτερικό του αμερικανικού (ακρο)δεξιού κινήματος.

Οι πιο ακραίοι των ακραίων

Ο Νικ Φουέντες είναι το πιο χαρακτηριστικό πρόσωπο ενός φαινομένου που αναδύθηκε στα περιθώρια της αμερικανικής ακροδεξιάς και, μέσα σε λίγα χρόνια, απέκτησε επιρροή στο διαδίκτυο αλλά και παρουσία στον δημόσιο λόγο. Γεννημένος το 1998, προβάλλεται ως σχολιαστής και πολιτικός ακτιβιστής. Η πορεία του ξεκίνησε με διαδικτυακές εκπομπές, οι οποίες σύντομα μετατράπηκαν σε όχημα για τη διάδοση μιας ιδεολογίας που αποκαλεί «χριστιανικό εθνικισμό», με χαρακτηριστικά αντι-μεταναστευτικά, αντισημιτικά και ομοφοβικά. Η ομάδα που συγκρότησε γύρω του, γνωστή ως Groypers Army, άντλησε το όνομά της από ένα διαδικτυακό meme – μια παραλλαγή του Pepe the Frog, ενός παχύσαρκου βάτραχου, καθισμένου σε χαρακτηριστική στάση. Το meme μετατράπηκε σε έμβλημα και το ίδιο το όνομα Groypers έγινε ταυτότητα για μια νέα γενιά ακροδεξιών που αναζητούσαν σημείο αναφοράς.

Η στρατηγική τους σαφής: Παρεμβάσεις σε δημόσιες εκδηλώσεις Ρεπουμπλικάνων πολιτικών και σχολιαστών, κυρίως νέας γενιάς, που τοποθετούνταν με πιο μετριο-

παθείς ή «mainstream» θέσεις. Οι Groypers του 2019-2020 έφεραν την ομάδα στο προσκήνιο, καθώς νεαροί υποστηρικτές του Φουέντες έθεταν αιχμηρές ερωτήσεις σε πρόσωπα όπως ο Κερκ ή ο Κρένσο, αμφισβητώντας ανοιχτά τις θέσεις τους για τη μετανάστευση, την υποστήριξη προς το Ισραήλ ή τα δικαιώματα της LGBTQ+ κοινότητας. Στόχος τους ήταν να αποδομήσουν το «κατεστημένο» ρεπουμπλικανικό κόμμα, παρουσιάζοντας εαυτόν ως αυθεντική φωνή ενός «παραδοσιακού συντηρητισμού».

Η διαδικτυακή τους δραστηριότητα δεν περιορίζεται στα βίντεο του Φουέντες. Η υποκουλτούρα γύρω από τους Groypers τρέφεται από memes, live streams και μια αδιάκοπη ροή περιεχομένου σε πλατφόρμες όπως το Telegram, το Rumble και το X. Η χρήση του χιούμορ, η ειρωνεία και η επιθετική διαδικτυακή κουλτούρα τους επιτρέπει να προσεγγίζουν νεανικό ακροατήριο, συχνά σε ηλικίες όπου η πολιτική ριζοσπαστικοποίηση βρίσκει εύφορο έδαφος. Παράλληλα, η σχέση τους με το κίνημα MAGA είναι αμφίσημη. Πολλοί Groypers βλέπουν στον Τραμπ τον ηγέτη που εκφράζει το πολιτικό τους όραμα, ωστόσο δεν λείπουν και οι επικρίσεις για συμβιβασμούς ή για πολιτικές που θεωρούν ότι και τόσο «ριζοσπαστικές». Το σύνθημα «America First», που προβάλλει ο Φουέντες, συνδέεται με τη ρητορική του Τραμπ, αλλά στο δικό τους πλαίσιο αποκτά πιο ακραίο ιδεολογικό φορτίο. Οι αρχές των ΗΠΑ αλλά και διάφορες οργανώσεις που παρακολουθούν την εξτρεμιστική δραστηριότητα έχουν εντάξει τον Φουέντες και το δίκτυό του στον ευρύτερο χάρτη της «alt-right». Οι καταγγελίες για αντισημιτισμό είναι διαρκείς, ενώ ο ίδιος έχει αποκλειστεί από μεγάλες πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, γεγονός που ενίσχυσε τη μετακίνησή του σε εναλλακτικά δίκτυα με λιγότερους περιορισμούς.

Τα παιδιά της οθόνης

Η σημασία των Groypers δεν έγκειται τόσο στον αριθμό των μελών τους όσο στην ι-

ακροδεξιάς: Φουέντες, Groyper υποκουλτούρα

Του ΛΟΥΚΑ ΒΕΛΙΔΑΚΗ

κανότητα να αναπαράγουν περιεχόμενο που διαχέεται μαζικά στο διαδίκτυο. Οι τακτικές τους αντλούν από την κουλτούρα των corypasta και των memes – εργαλεία κατάλληλα να λειτουργούν για πολιτική προπαγάνδα, με χιούμορ. Η υποκουλτούρα αυτή βρίσκεται σε συνεχή διασταύρωση με άλλες ακροδεξιές εκφάνσεις: από το QAnon μέχρι μικρότερες ομάδες με νεοναζιστικά χαρακτηριστικά.

Το όριο ανάμεσα στην πολιτική σάτιρα, την ακτιβιστική πρόκληση και τον οργανωμένο εξτρεισμό ενίοτε θολώνει, δημιουργώντας τρόπον τινά ένα μωσαϊκό, που δυσκολεύει τόσο την κοινωνική κατανόηση όσο και την πολιτική αντιμετώπιση.

Τι εκφράζουν εντέλει οι Groyper; Τη μετάβαση της ακροδεξιάς σε μια νέα φάση, όπου η πολιτική στράτευση συναντά την κουλτούρα του διαδικτύου. Δεν πρόκειται απλώς για μια ομάδα τρολ. Είναι μια δομή που αξιοποιεί τη δύναμη της ψηφιακής επικοινωνίας, για να μεταφράσει ριζοσπαστικές ιδέες σε εύπεπτα memes. Κι αυτό τους καθιστά ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα της εποχής, όπου η πολιτική ριζοσπαστικοποίηση και η ψηφιακή κουλτούρα γεφυρώνονται και γίνονται ένα.

Ο ηγέτης των ακραίων

Ο 27χρονος Νικ Φουέντες έχει εξελιχθεί σε κεντρική φιγούρα της αμερικανικής άκρας δεξιάς, ενσαρκώνοντας την εγκάρσια τομή ανάμεσα στον διαδικτυακό ακτιβισμό, την ιντερνετική κουλτούρα και την πολιτική ριζοσπαστικοποίηση. Ξεκίνησε ως σχολιαστής με διαδικτυακές εκπομπές, αλλά μέσα σε λίγα χρόνια κατάφερε να συγκροτήσει γύρω του ένα πυκνό δίκτυο νεαρών ακροδεξιών.

Η επιρροή του εκτοξεύθηκε τους τελευταίους μήνες, με τη δεύτερη θητεία Τραμπ. Αν και πολλοί Groypers βλέπουν στον Αμερικανό πρόεδρο τον ηγέτη που ενσαρκώνει το όραμά τους, ο ίδιος ο Φουέντες έχει στραφεί ανοιχτά εναντίον του. «Όταν ήμουν έφηβος, τον έβλεπα σαν έναν Καίσαρα που θα σώσει τον δυτικό πολιτισμό. Τώρα τον θεωρώ ανίκανο, διεφθαρμένο και συμβιβασμένο», δήλωσε. Τον κατηγόρησε ότι στήριξε το Ισραήλ στον πόλεμο της Γάζας, ότι δεν έδωσε στη δημοσιότητα τα αρχεία Εποστάν και ότι σκέφτεται να επεκτείνει τη φοιτητική βίζα για Κινέζους φοιτητές.

Από τότε που ο Έλον Μασκ επανενεργοποίησε τον λογαριασμό του στο X, οι ακόλουθοί του αυξήθηκαν από 140.000 σε πάνω από 750.000, ενώ η εκπομπή του «America First» στο Rumble πενταπλασιάσε τη θεαματικότητά της, φτάνοντας τους 500.000. Ο ιστορικός Ματ Ντάλεκ από το George Washington University σημειώνει: «Ο Φουέντες εκπροσωπεί την αιχμή ενός δεξιού ρατσισμού, που αναπτύχθηκε την τελευταία δεκαετία με την άνοδο του Τραμπ». Η αντιπαράθεσή του με τον Τζ. Ντ. Βανς αποκαλύπτει τις εσωτερικές μάχες για την

«κληρονομιά» του τραμπισμού. Ο Φουέντες αποκάλυψε τον Βανς «κατασκευάσματος εργαστηρίου από τον Πίτερ Τιλ» και δήλωσε ότι, αν είναι υποψήφιος το 2028, θα καλέσει τους οπαδούς του να απέχουν ή να ψηφίσουν «υποψήφιο διαμαρτυρίας». Ο Ντάλεκ βλέπει σε αυτή τη σύγκρουση το παιχνίδι διαδοχής: Φουέντες, Κάρλσον, Βανς κι άλλοι εμπλέκονται στη μάχη για το ποιος θα είναι ο κληρονόμος του τραμπισμού. Η δημόσια κόντρα του με τον Τάκερ Κάρλσον το περασμένο καλοκαίρι ενίσχυσε την προβολή του. Ο γνωστός παρουσιαστής τον χαρακτήρισε ειρωνικά «περίεργο γκέι παιδί από ένα υπόγειο του Σικάγο», αλλά παραδέχτηκε ότι είναι «πραγματικά ταλαντούχος». Ο πρώην σύμβουλος του Τραμπ και αρχιερέας του MAGA κινήματος, Στιβ Μπάνον, αναγνώρισε ότι «ο Φουέντες είναι hot αυτή τη στιγμή».

Η διαδρομή του Φουέντες δεν είναι τυχαία. Μεγάλωσε σε προάστιο του Σικάγο, σε εύπορη οικογένεια, κι αρχικά στήριζε τον Τεντ Κρουζ. Το καλοκαίρι του 2017, όμως, συμμετείχε στο «Unite the Right» στο Σάρλοτσβιλ, φωνάζοντας το σύνθημα «Δεν θα μας αντικαταστήσετε». Από τότε, η ρητορική του έγινε πιο ακραία: κάλεσε να «εκτελεστούν ή να απελαθούν» οι επικεφαλής του CNN, χλεύασε το Ολοκαύτωμα με αναφορές σε «cookies», υπερασπίστηκε τις διακρίσεις της εποχής του Τζιμ Κρόου και βρέθηκε κοντά (όχι όμως μέσα) στο Καπιτώλιο στις 6/1/2021, ενώ συνεργάτες του συμμετείχαν στην εισβολή.

Η παρουσία του προκαλεί αμχανία και κρίσεις. Το '21 και '22 Ρεπουμπλικάνοι όπως ο Πολ Γκόσαρ και η Μάρτζορι Τέιλορ Γκριν μίλησαν σε συνέδρια που διοργάνωσε. Αργότερα, η Γκριν υποστήριξε ότι δεν γνώριζε τις απόψεις του. Την ίδια περίοδο, ο Φουέντες συνόδευσε τον Κάβιε Γουέστ στο Μαρ-α-Λάγκο για δείπνο με τον Τραμπ, προκαλώντας την κατακραυγή. Ο Τραμπ θυλείται ότι ενθουσιάστηκε με τον νεαρό ακροδεξιό.

Παρά τους αποκλεισμούς του από το YouTube, το CPAC και την Turning Point USA, ο Φουέντες παραμένει παρών μέσα από το Rumble, το Telegram και το X, όπου κυκλοφορούν αποσπάσματα και memes με μεγάλη απήχηση. Οικονομικά βασίζεται σε δωρεές θεατών και σε προϊόντα από την ιστοσελίδα του.

Οι δηλώσεις του συχνά λειτουργούν ως «φτηνό δόλωμα οργής», όπως ο ίδιος παραδέχεται. Ωστόσο, δεν έχει μετριάσει τη ρητορική του: πρόσφατα μίλησε για την «αύρα» του Χίτλερ, χλεύασε τους Πολωνούς για την εχθρότητά τους προς τον ναζισμό και επιτέθηκε με ρατσιστικά σχόλια στους συγγενείς του Βανς. Εδώ και χρόνια προωθεί σταθερά μια εικόνα όπου οι λευκοί άνδρες πρέπει να παραμείνουν κυρίαρχοι με αντιδημοκρατικά μέσα. Αυτό τον καθιστά επικίνδυνο, καθώς μετακινεί τη δημόσια κουλτούρα σε πιο ακραία, βίαιη κατεύθυνση. **Α**

Η ακραία πόλωση και το φετίχ της «ετικετοποίησης»

Της ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΛΑΜΑΝΤΗ

Ο Τσάρλι Κερκ, κατά τη διάρκεια εκδήλωσης στο πανεπιστήμιο Γιούτα Βάλεϊ στην πόλη Όρεμ της Γιούτα, πυροβολήθηκε στον λαιμό μπροστά σε χιλιάδες κόσμου. Ο 22χρονος Τάιλερ Ρόμπινσον, φερόμενος ως δράστης της δολοφονίας, ανέβηκε σε μια ταράτσα περίπου 130 μέτρα μακριά από το σημείο όπου μιλούσε ο Κερκ και τον εξόντωσε. Ο 31χρονος ήταν πολιτικός ακτιβιστής, υπέρμαχος (υπερ)συντηρητικών θέσεων στον δημόσιο διάλογο, εμφορούμενος κυρίως από τις ιδέες και τα πιστεύω της αμερικανικής χριστιανικής Δεξιάς. Ένθερμος υποστηρικτής του Τραμπ και ιδρυτής της ΜΚΟ συντηρητικών ιδεών Turning Point, ο Κερκ είχε ήδη βάλει τις βάσεις για μια πιθανή πολιτική καριέρα με το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα. Πέρα από την προάσπιση συντηρητικών ιδεών, διάδοσης της πίστης και της θρησκείας και φυσικά πλήρους εναντίωσης σε οτιδήποτε αναπαρήγε η woke ιδεολογία, ο Κερκ είχε ενστερνιστεί ταυτόχρονα και κάθε ακραία τραμπική θέση: φανατικά υπέρ της οπλοκατοχής, κατά των μέτρων της πανδημίας, του υποχρεωτικού εμβολιασμού και της καραντίνας, και απολύτως κάθετος, μην αφήνοντας κανένα περιθώριο ανοχής, στη θέση του υπέρ της απαγόρευσης των αμβλώσεων. Στόχος του ήταν να διασπείρει τις ιδέες και τα πιστεύω του ερχόμενος σε απευθείας σύγκρουση με όσους ήταν αντίθετοι, αντιμετωπιζοντάς τους σε δημόσιες ανοιχτές συζητήσεις, χωρίς ποτέ να βάλει όρια στο τι θα μπορούσε να του απαντήσει η απέναντι πλευρά, προετοιμασμένος και για τυχόν προπηλακισμούς ή ύβρεις.

Πέρα από τη φρίκη του γεγονότος αυτού καθαυτό, ένας άνθρωπος να εκτελείται εν ψυχρώ σε ανοιχτή εκδήλωση, κρατώντας ένα μικρόφωνο στο χέρι και φορώντας μια μπλούζα που έγραφε τη λέξη «ελευθερία», είναι σημαντικό να εξετάσει κανείς τις πρώτες αντιδράσεις, οι οποίες εμφανίστηκαν λίγη ώρα μετά το πρώτο σοκ του ακούσματος της είδησης.

Στην πολιτική επικοινωνία συναντάμε την «ετικετοποίηση» («labeling»): απόδοση συγκεκριμένων χαρακτηρισμών σε πολιτικά πρόσωπα και ομάδες που διαμορφώνουν τη δημόσια αντίληψη, χτίζουν στάσεις και αντιλήψεις και γενικότερα προωθούν στρατηγικά αφηγήματα, συμβάλλοντας στη δημιουργία και εγκαθίδρυση ιδεολογικών διαιρέσεων και διχοτομήσεων, όχι μόνο στην πολιτική αρένα, αλλά και στο εσωτερικό της κοινωνίας.

Στην περίπτωση του Κερκ, το «labeling» εφαρμόστηκε σχεδόν αμέσως μετά τα πρώτα λεπτά αναπαραγωγής της είδησης. «Ακροδεξιός» ήταν ο μάλλον ήπιος όρος που χρησιμοποιήθηκε για να τον περιγράψει σε πολλά mainstream μίντια, ενώ «φασίστας» και «ρατσιστής» ήταν οι όροι που κυριάρχησαν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Έχει ενδιαφέρον να εξεταστεί ο διαλεκτικός μηχανισμός που αναδεικνύεται πίσω από τους χαρακτηρισμούς που αμέσως αποδόθηκαν στον Κερκ, κυρίως από μερίδα του «προοδευτικού» κόσμου, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Μια ετικέτα μπορεί να λειτουργήσει περιγραφικά ή και επεξηγηματικά, στο να προσδιορίσει σε τι ακριβώς διαφέρει ένας πολιτικός δρων από εμάς ή τους πολιτικούς του αντιπάλους. Παράλληλα όμως, μπορεί να έχει και μια άλλη λειτουργία: μια διαγνωστική, αιτιοκρατική ερμηνεία, για το πού και το

πώς ακριβώς θα οδηγηθεί κάποιος βάσει των πολιτικών του τοποθετήσεων. Εάν ο Κερκ περιγράφεται πρωτίστως ως «ακροδεξιός» και «φασίστας», η πληροφορία που έπεται στον τίτλο ενός άρθρου ή στην πρόταση μιας ανάρτησης «καταπίνεται» ευκολότερα: ήταν «ακραίο στοιχείο», επομένως είναι «αναμενόμενο» ή έστω λογικό το ότι κατέληξε με μια σφαίρα στην καρωτίδα, αιμορραγώντας ακατάσχετα μπροστά σε 3.000 έντρομους θεατές. Η είδηση μετατρέπεται έτσι σε ένα ολοκληρωμένο παράδειγμα προς αποφυγήν: όποιος μοιράζεται άκριτα τόσο δημόσια τις σκέψεις και τις ιδέες του (χωρίς να προβληματίζεται για το πόσο ακραίες είναι αυτές), δεν θα έχει καλό τέλος.

Το ίδιο labeling βέβαια απασχολεί την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, και το background του δολοφόνου: ήταν από συντηρητικό οικογενειακό περιβάλλον και δεν έβρισκε τον Κερκ αρκετά συντηρητικό; Ήταν φανατικός του woke κινήματος, ριζοσπαστικός αριστερός; Είχε, όπως μεταδίδει το FoxNews, τρανς σύντροφο, άρα τα κίνητρά του εμφορούνταν και από την εναντίωση του Κερκ στη θεωρία του κοινωνικού φύλου; Ακόμη τίποτε δεν είναι ξεκάθαρο. Ο Ρόμπινσον επιβεβαιωμένα είχε χαράξει στις σφαίρες που έφερε πάνω του τη φράση «Ει, φασίστα, πιάσε!». Να ήξερε άραγε τι σημαίνει η λέξη «φασίστας», τις ιστορικές ρίζες της λέξης και, κυριότερα, ποιες πρακτικές είχε οικειοποιηθεί ο φασισμός για την αποσιώπηση των αντιπάλων; Το πιθανότερο είναι η εξοικειωσή του με τη λέξη να προερχόταν από memes στο διαδίκτυο, διαφορετικά ίσως

να ήταν σε θέση να αναγνωρίσει την ειρηνεία που κρύβεται πίσω από την επιλογή της ένοπλης βίας για την οριστική φήμωση του αντιπάλου. Ο Ρόμπινσον ίσως τελικά αποδειχτεί ότι δεν ήταν παρά ένα προϊόν της εποχής του, ένα ακόμη κοινωνικό απόσταγμα του ιδεολογικού κυλού, της άκριτης συνωμοσιολογίας και της τρομακτικής αμάθειας που μαστίζει σημαντικό μέρος του

πληθυσμού των ΗΠΑ. Η δολοφονία του Κερκ μπορεί να αποτέλεσε challenge στο discord ή σε κατ' ιδίαν συζήτηση στην οποία ο κάθε συμμετέχων προσπαθούσε να αποδείξει πόσο «edgy» είναι.

Ό,τι κι αν έρθει στην επιφάνεια για το προφίλ του Ρόμπινσον, το labeling που ταιριάζει στο εσωτερικευμένο αφήγημα του καθενός μας εμποδίζει τελικά από το να δούμε τη μεγάλη εικόνα, ώστε να αντιληφθούμε ότι η ακραία πόλωση στις ΗΠΑ οδηγεί πλέον τη χώρα στο χείλος της κοινωνικής αποσάθρωσης. Η βάση δεδομένων για την τρομοκρατία και τη στοχευμένη βία (Τ2V) στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι ένα έργο που φιλοξενείται στο Πανεπιστήμιο του Μέριλαντ και αποσκοπεί στο να παράσχει ολοκληρωμένα δεδομένα σχετικά με βίαια περιστατικά που λαμβάνουν χώρα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ενδεικτικά, παρατίθενται τα πολύ ανησυχητικά στοιχεία για τα καταγεγραμμένα περιστατικά βίας το 2024: τρομοκρατία: 85 περιστατικά, προμελετημένο έγκλημα μίσους: 63 περιστατικά, στοχευμένη βία σε σχολικό περιβάλλον: 54 περιστατικά, στοχευμένη βία στον χώρο εργασίας: 21 περιστατικά, μαζική βία σε δημόσιο χώρο: 30 περιστατικά, άλλη μορφή στοχευμένης βίας: 57 περιστατικά. Όπως είπε ο κυβερνήτης της Γιούτα στη συνέντευξη Τύπου για τον Κερκ: «Οι λέξεις δεν είναι βία. Η βία είναι βία». **Α**

Έρθε και είναι άφθονο,
απλό και προσιτό.
Από 17,90€/μήνα.

Με ταχύτητες από 500 Mbps,
χωρίς τέλος ενεργοποίησης,
με δωρεάν εγκατάσταση και
ρύθμιση του εξοπλισμού
από εξειδικευμένο τεχνικό.

dei.gr/fiber

Η τιμή αφορά το πρόγραμμα ΔΕΗ Fiber 500Mbps και διάρκεια συμβολαίου 24 μηνών.
Τα προγράμματα προσφέρονται όπου υπάρχει διαθεσιμότητα στο δίκτυο
οπτικών ινών ΔΕΗ.

Περισσότερα στο dei.gr/fiber

FIBER

Sir Demis Hassabis είναι ένας επαναστάτης της σύγχρονης εποχής κι ένας από τους πιο επιδραστικούς ανθρώπους, που προσπαθεί να κατανοήσει τη θεμελιώδη φύση της πραγματικότητας. Κατέχοντας στο σκάκι τον βαθμό του μετρ από την ηλικία των 13 ετών, με βαθμολογία Έλο 2300, αφιέρωσε τη ζωή του στις επιστήμες και την έρευνα – με κάποιους gamers να του χρωστούν αιώνιες ευχαριστίες για το god video game Black & White. Συνιδρυτής και Διευθύνων Σύμβουλος της Google DeepMind – εργάζεται πάνω στην Τεχνητή Γενική Νοημοσύνη (AGI), με επιτεύγματα στο ενεργητικό του όπως το AlphaGo, το πρώτο πρόγραμμα που νίκησε τον παγκόσμιο πρωταθλητή στο παιχνίδι go – εξέλιξη που συνέβαλε ίσως περισσότερο από κάθε άλλη στην ανάπτυξη της Τεχνητής Νοημοσύνης· και το AlphaFold, που έλυσε την 50ετή μεγάλη πρόκληση της πρόβλεψης της δομής των πρωτεϊνών και τιμήθηκε με το Βραβείο Νόμπελ Χημείας το 2024. Πρωτοστατεί στην ανακάλυψη φαρμάκων μέσω της Isomorphic Labs.

Ανεβαίνοντας με τρακ και ενθουσιασμό στη σουίτα του ξενοδοχείου Μεγάλη Βρεταννία για τη συζήτησή μας, σκέφτομαι ότι είναι ένας από τους ανθρώπους που έχουν συμβάλει καθοριστικά στην πρόοδο των κοινωνιών, στο να γίνει ο πλανήτης ένα καλύτερο μέρος για να ζεις και να δημιουργείς. Με έναν χαρισματικό τρόπο να απλοποιεί σύνθετες έννοιες, ο Sir Demis Hassabis απάντησε σε απορίες και προβληματισμούς, και μοιράστηκε τις σκέψεις του κατά την πρόσφατη επίσκεψή του στην Ελλάδα, όπου, στο πλαίσιο του συνεδρίου Athens Innovation 2025, συζήτησε στο Ηρώδειο με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη για το μέλλον της τεχνητής νοημοσύνης, την ηθική και τη δημοκρατία.

— Πώς οραματίζεστε την τεχνητή γενική νοημοσύνη (AGI) και ποια είναι τα μεγαλύτερα εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν για την επίτευξή της; Νομίζω ότι η τεχνητή γενική νοημοσύνη είναι, όπως την αντιλαμβανόμαστε, ένα σύστημα που μπορεί να δείξει όλες τις γνωστικές ικανότητες που έχουμε. Ο ανθρώπινος εγκέφαλος είναι,

ίσως, το μόνο παράδειγμα που έχουμε στο σύμπαν για τη γενική νοημοσύνη. Γι' αυτό και αποτελεί σημαντικό σημείο αναφοράς. Νομίζω ότι από τα σημερινά συστήματα λείπουν πολλές ικανότητες. Για παράδειγμα, η πραγματική δημιουργικότητα, όχι μόνο η επίλυση μιας εικασίας, αλλά και η επιινόηση μιας νέας υπόθεσης, μιας νέας θεωρίας της Φυσικής, κάτι τέτοιο. Τα σημερινά συστήματα δεν μπορούν να το κάνουν αυτό. Επίσης, δεν είναι αρκετά συνεπή. Μπορούν να κάνουν πολλά εντυπωσιακά πράγματα, αλλά υπάρχουν κάποια άλλα που δεν μπορούν να κάνουν. Για μένα, αυτό σημαίνει ότι τελικά δεν είναι ακόμα αρκετά γενικά. Ίσως χρειάζονται μια μεγαλύτερη κλίμακα για να γίνουν μεγαλύτερα, αλλά ίσως τους λείπουν ακόμα μερικές νέες σημαντικές ανακαλύψεις.

— Πώς μπορεί η τεχνητή νοημοσύνη να βοηθήσει στην αντιμετώπιση μεγάλων παγκόσμιων προκλήσεων όπως η κλιματική αλλαγή ή οι ασθένειες; Αφιέρωσα όλη μου την καριέρα στην τεχνητή νοημοσύνη, γιατί πιστεύω ότι μπορεί να είναι το απόλυτο εργαλείο για την πρόοδο της

επιστήμης, των επιστημονικών ανακαλύψεων, αλλά και τομέων όπως η ιατρική και η φαρμακευτική. Πιστεύω ότι υπάρχουν πολλές προκλήσεις, όπως λέτε, που αντιμετωπίζει η κοινωνία σήμερα, όπως το κλίμα, οι ασθένειες, η ενέργεια, όλα αυτά τα θέματα. Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για να βοηθήσει σε όλα αυτά. Φυσικά, εργαζόμαστε κι εμείς οι ίδιοι στον τομέα των ασθενειών και σε θέματα όπως η Ισομορφική και προσπαθούμε να επιταχύνουμε την ανακάλυψη φαρμάκων. Αυτό κάναμε και με το AlphaFold. Αλλά και σε θέματα όπως η ενέργεια, φανταστείτε τον σχεδιασμό υλικών, νέους τύπους μπαταριών, νέους τύπους υπεραγωγών. Βοηθάμε σε θέματα όπως ο έλεγχος του πλάσματος και ένας αντιδραστήρας σύντηξης, πολλές διαφορετικές εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης. Πιστεύω λοιπόν ότι αν, τα επόμενα 5 χρόνια, συνεχίσουμε να προωθούμε την τεχνητή νοημοσύνη όπως ήδη κάνουμε, ίσως να έχουμε μια νέα χρυσή εποχή επιστημονικών ανακαλύψεων, η οποία ελπίζω ότι θα βοηθήσει την ανθρωπότητα με πολλούς τρόπους.

— Πώς διασφαλίζει η DeepMind ότι οι ηθικές και κοινωνικές επιπτώσεις των νέων τεχνολογιών AI λαμβάνονται υπόψη από τα πρώτα στάδια της ανάπτυξης;
Το είχαμε αυτό κατά νου και από την αρχή υποστηρίζαμε την ηθική σκέψη γύρω από την τεχνητή νοημοσύνη. Όταν ξεκινήσαμε την DeepMind το 2010, κανείς δεν ασχολούνταν με την τεχνητή νοημοσύνη, αν θυμάστε. Τώρα όλοι φαίνεται να ασχολούνται, αλλά εμείς σχεδιάζαμε την επιτυχία ήδη από το 2010. Πριν από αυτό ακόμη, ασχολούμουν με την τεχνητή νοημοσύνη για 20 χρόνια, πριν ακόμη ιδρύσω την DeepMind. Και μια μέρα σκεφτήκαμε ότι θα καταλήγαμε κάπως έτσι: η τεχνητή νοημοσύνη θα ήταν η πιο σημαντική, ίσως η πιο μετασχηματιστική τεχνολογία που υπήρξε ποτέ. Νομίζω ότι βρισκόμαστε σ' αυτή την κατεύθυνση. Σχεδιάζαμε την επιτυχία ακόμα και τότε. Γνωρίζαμε ότι ήταν σημαντικό να έχουμε την ηθική, την ευθύνη και την ασφάλεια στον πυρήνα της έρευνας. Γι' αυτό είχαμε πάντα μια μεγάλη ομάδα που ερευνούσε αυτό το θέμα. Κι εμείς, ως ηγέτες της εταιρείας, εγώ, ο Shane Legg και άλλοι,

και τώρα η Google, προσπαθούμε να είμαστε πρότυπα, όχι μόνο να βρισκόμαστε στην πρώτη γραμμή τεχνολογικά και επιστημονικά, αλλά και να είμαστε όσο το δυνατόν πιο προσεκτικοί και υπεύθυνοι με την εφαρμογή. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα τα κάνουμε όλα σωστά, άλλωστε τα πάντα είναι καινούργια. Υπάρχουν πολλά απρόβλεπτα, αλλά προσπαθούμε να δείχνουμε όσο το δυνατόν μεγαλύτερη κατανόηση και προσοχή, να γίνουμε ένα πρότυπο για τον υπόλοιπο κλάδο, δεδομένου του χρόνου που εργαζόμαστε σ' αυτόν αλλά και της ηγετικής μας θέσης.
— Πώς διαχειρίζεστε τις ανησυχίες σχετικά με την απώλεια θέσεων εργασίας λόγω της αυτοματοποίησης και της τεχνητής νοημοσύνης;
Νομίζω ότι ένα πράγμα που γνωρίζουμε με βεβαιότητα είναι ότι την επόμενη δεκαετία περίπου θα υπάρξουν πολλές αλλαγές και στον τομέα της απασχόλησης. Αν κοιτάξουμε τις προηγούμενες μεγάλες τεχνολογικές εξελίξεις, όπως το διαδίκτυο, οι φορητοί υπολογιστές, και η βιομηχανική επανάσταση φυσικά, θα δούμε ότι υπήρξαν πολλές αναταραχές, αλλά δημι-

Ο βραβευμένος με Νόμπελ Χημείας επιστήμονας, συνιδρυτής και CEO της **Google DeepMind** μιλάει στην ATHENS VOICE για την AGI και την AI, το όραμά του και τις δημιουργικές προκλήσεις που φέρνει το μέλλον για την ανθρωπότητα

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ - Φωτό: ΤΑΣΟΣ ΑΝΕΣΤΗΣ

Ο ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο,ΤΙ ΠΙΟ ΣΥΝΑΡΠΚΑΣΤΙΚΟ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ **DEMI** **HASSABIS**

Ο Demis Hassabis με τον δημοσιογράφο της ATHENS VOICE, Δημήτρη Αθανασιάδη

— Ποιος ο ρόλος της Βιολογίας και της Νευροεπιστήμης στην έρευνά σας σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη;

Έκανα το διδακτορικό μου στη Νευροεπιστήμη, αλλά το πτυχίο μου ήταν στην Επιστήμη των Υπολογιστών. Έτσι, μελέτησα και τις δύο πλευρές. Ο λόγος που επέλεξα τη Νευροεπιστήμη για το διδακτορικό μου ήταν, κατ' αρχάς, το γεγονός ότι ο εγκέφαλος είναι το πιο συναρπαστικό αντικείμενο που γνωρίζουμε, ίσως και στο σύμπαν, αλλά και το

πιο περίπλοκο. Στα πρώτα στάδια της τεχνητής νοημοσύνης, συμπεριλαμβανομένων των πρώτων σταδίων της DeepMind, εμπνευστήκαμε πολύ από την κατανόηση του τρόπου λειτουργίας του εγκεφάλου. Η μνήμη, η φαντασία, η ενισχυτική μάθηση, ακόμη και τα νευρωνικά δίκτυα βασίστηκαν αρχικά, από ανθρώπους όπως ο Jeff Hinton, στον τρόπο με τον οποίο πιστεύουμε ότι λειτουργούν τα φυσικά νευρωνικά δίκτυα του εγκεφάλου. Εμπνεύστηκα από και πολλές από τις πρώτες ιδέες σχετικά με τα συστήματα μάθησης και τον τρόπο κατασκευής τους, καθώς και τους τύπους αλγορίθμων που θα μπορούσαν να είναι χρήσιμοι. Στο σήμερα, η τεχνητή νοημοσύνη έχει εξελιχθεί περισσότερο σε μηχανική. Είμαι ενθουσιασμένος για το επόμενο στάδιο, που είναι η εφαρμογή αυτών των εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης στη νευροεπιστήμη και η προσπάθεια να κατανοήσουμε καλύτερα τον εγκέφαλο με τη βοήθειά της.

— Ποια πιστεύετε ότι είναι η πιο σημαντική ανακάλυψη στην τεχνητή νοημοσύνη τα τελευταία πέντε χρόνια, πέρα από αυτές της DeepMind;

Νομίζω ότι την τελευταία δεκαετία ή τα τελευταία 15 χρόνια, πολλές από τις βασικές ερευνητικές ιδέες προήλθαν είτε από την DeepMind είτε από την Google. Ίσως το 90% από αυτές να αφορούν μετασχηματιστές, ενισχυτική μάθηση και άλλα παρόμοια αντικείμενα. Θα ήθελα να αναγνωρίσω την OpenAI για τα εμπορικά προϊόντα και φυσικά το ChatGPT. Είναι εντυπωσιακό, άγγιξε τα όρια. Σε ό,τι αφορά τον κλιμάκωση, η κοινότητα διαπίστωσε στον τομέα αυτό ότι ίσως η τεχνολογία ήταν έτοιμη να βγει από το εργαστήριο και να φτάσει στα χέρια των απλών ανθρώπων, οι οποίοι θα την έβρισκαν χρήσιμη, κάτι που ήταν έκπληξη για όλους εκείνη την εποχή.

— Όταν κάθεστε μπροστά στη σκακιέρα ή στο ταμπλό του go, τι είναι αυτό που πραγματικά αισθάνεστε; Ποιο είναι το πιο όμορφο συναίσθημα που σας έχει χαρίσει μια παρτίδα;

Αυτό που πάντα μου άρεσε στα παιχνίδια είναι η δυνατότητα της αυτοβελτίωσης, η προσπάθεια να βελτιώσεις τις διαδικασίες σκέψης σου, να βρεις όμορφες ιδέες στο ταμπλό ή να εκτιμήσεις ακόμη και τον αντίπαλό σου γι' αυτό που κάνει. Το πιο σημαντικό γα μένα είναι αυτή η ζεν στιγμή όταν παίζεις σκάκι ή go, και είσαι πραγματικά συγκεντρωμένος σ' αυτό. Όλα τ' άλλα στον κόσμο εξαφανίζονται. Για μένα, είναι μια πολύ γαλήνια, σχεδόν διαλογιστική στιγμή. Νομίζω ότι, όταν ήμουν παιδί, αυτό ήταν κάτι πολύ χρήσιμο για να εκπαιδεύω το μυαλό μου, κάτι που ίσως μου είναι χρήσιμο

ακόμα και σήμερα για να είμαι ήρεμος, ειδικά όταν υπάρχει μεγάλη πίεση και πρέπει να συγκεντρωθώ 100% για πολλές ώρες. Είναι σαν να ακολουθείς τη ροή...

— Τι σας έχουν διδάξει τα παιχνίδια και τα βιντεοπαιχνίδια σχετικά με την υπομονή, την αποτυχία ή την επιμονή;

Χρησιμοποιώ τα παιχνίδια με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Όταν ήμουν παιδί, έπαιζα σκάκι με σοβαρότητα. Το χρησιμοποιούσα για να εκπαιδεύσω το μυαλό μου, υποθέτω, στη λογική σκέψη, στον σχεδιασμό, στην αντιμετώπιση της πίεσης, στην οπτικοποίηση, σε όλα αυτά. Γι' αυτό και προτείνω το σκάκι να γίνει μέρος του σχολικού προγράμματος, γιατί πιστεύω ότι είναι εξίσου χρήσιμο με άλλα μαθήματα όπως τα μαθηματικά και οι φυσικές επιστήμες. Στη συνέχεια, όταν ήμουν στην αρχή της καριέρας μου, σχεδίαζα παιχνίδια για υπολογιστές, τεχνητή νοημοσύνη για παιχνίδια υπολογιστών, θεματικά πάρκα, παιχνίδια προσομοίωσης κι αυτό μου έμαθε να συνδυάζω την καλύτερη μηχανική των παιχνιδιών στα 90s —στην πραγματικότητα τα γραφικά, τη φυσική και την τεχνητή νοημοσύνη— με δημιουργικότητα. Δηλαδή καλλιτέχνες, σχεδιαστές, μουσικούς. Πάντα μου άρεσε αυτός ο συνδυασμός τέχνης και τεχνολογίας, δημιουργεί κάτι πολύ όμορφο για να το απολαμβάνουν οι άλλοι. Κατά κάποιον τρόπο, γι' αυτό με ενδιαφέρει τόσο, για παράδειγμα, η εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης στη δημιουργικότητα. Έχουμε πολλές συνεργασίες με καλλιτέχνες, σκηνοθέτες και μουσικούς.

— Μιλώντας για τη δημιουργικότητα στον σημερινό κόσμο. Ποια θεωρείτε ότι είναι η μεγαλύτερη πρόκληση για την ανθρώπινη δημιουργικότητα;

Νομίζω ότι το επόμενο στάδιο είναι αδύναμο, και αυτά που συζητάμε με διάσημους σκηνοθέτες, συγγραφείς και μουσικούς είναι: Πόσο αγαπούν τα εργαλεία; Πώς πρέπει να αναπτύξουμε τα εργαλεία ώστε να είναι όσο το δυνατόν πιο χρήσιμα στη δημιουργική διαδικασία; Αλλά επίσης, ποιο είναι το μοναδικό στοιχείο που ο ανθρώπινος δημιουργός θα προσθέσει στα εργαλεία; Η ψυχή στην τέχνη, σωστά; Και νομίζω ότι όλοι θα πρέπει να το ανακαλύψουμε αυτό στο επόμενο στάδιο, όπου θα συνδυαστούν ο καλλιτέχνης και η τεχνολογία, το πώς λειτουργεί αυτός ο συνδυασμός. Αλλά είμαι πολύ αισιόδοξος. Θα βρούμε νέους τρόπους για να δημιουργήσουμε σπουδαία τέχνη, που θα αγγίζει τους ανθρώπους.

— Αυτή είναι η τελευταία μου ερώτηση, Σερ. Πριν έρθω να σας συναντήσω, απευθύνθηκα προς το δημιούργημά σας και το ρώτησα τι θα σας ρωτούσε αν είχε την ευκαιρία. Ποιο είναι το πιο δύσκολο πρόβλημα που έχει αντιμετωπίσει ποτέ η DeepMind; Και τι μάθατε από αυτή τη διαδικασία;

(γέλια) Πιθανώς το πιο δύσκολο έργο που είχαμε να αντιμετωπίσουμε ήταν αυτό της πρωτεϊνικής αναδίπλωσης — χωρίς αναδίπλωση. Ίσως αυτό ήταν το πιο δύσκολο επιστημονικό έργο. Αλλά, αν αναρωτηθούμε για το πιο δύσκολο πράγμα σε αυτή την πορεία, ήταν πιθανώς οι πρώτες μέρες της Deep Mind. Όταν κανείς δεν πίστευε πραγματικά στην τεχνητή νοημοσύνη, ήταν πολύ δύσκολο να συγκεντρώσουμε χρήματα. Όλοι θεωρούσαν ότι ήταν μια αρκετά τρελή ιδέα. Και το να αποδείξουμε με το πρώτο μέρος, τα προγράμματα Atari μας, ότι η τεχνητή νοημοσύνη μπορούσε να μάθει οτιδήποτε δύσκολο σε όλα αυτά τα νέα συστήματα μάθησης, ήταν πιθανώς το πιο δύσκολο σημείο για να φτάσουμε στην πρώτη επιτυχία που είχαμε τα πρώτα δύο χρόνια. **A**

ουργήθηκαν και νέες θέσεις εργασίας, που δεν μπορούσαμε καν να φανταστούμε. Αν πάρουμε το παράδειγμα του διαδικτύου σήμερα, υπάρχουν πολλές απίστευτες ευκαιρίες που δεν θα μπορούσαμε να φανταστούμε πριν από 20 χρόνια. Το ίδιο ισχύει και για την τεχνητή νοημοσύνη. Ορισμένες θέσεις εργασίας θ' αλλάξουν, θα δημιουργηθούν καινούργιες, αλλά αυτή τη φορά η μετάβαση μπορεί να έχει διαφορετικό χαρακτήρα, επειδή έχουμε να κάνουμε με μια πολύ ισχυρή γενική τεχνολογία. Κυρίως θα πρέπει να σκεφτούμε πώς θα διαχειριστούμε αυτή την περίοδο. Πιστεύω ότι η αύξηση της παραγωγικότητας θα δημιουργήσει πολύ νέο πλούτο. Πρέπει, λοιπόν, να το συζητήσουμε με τις κυβερνήσεις και την κοινωνία, ώστε να σκεφτούμε πώς θα τον μοιράσουμε προς όφελος όλων και πώς θα κατανεμηθούν τα οφέλη. Αυτά θα πρέπει να είναι τα επόμενα στάδια.

— Ποια είναι η πιο συνηθισμένη παρανόηση που συναντάτε σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη από το ευρύ κοινό;

Πιστεύω ότι επικρατούν δύο απόψεις· από τη μία πλευρά το ευρύ κοινό, που μπορεί να θεωρεί ότι είναι η μαγική λύση για όλα τα προβλήματα. Δεν είναι. Είναι μια χρήσιμη τεχνολογία, ένα χρήσιμο εργαλείο, μπορεί να κάνει εντυπωσιακά πράγματα, όμως δεν είναι η λύση για όλα. Από την άλλη πλευρά οι σκεπτικιστές, οι οποίοι θεωρούν ότι η τεχνητή νοημοσύνη δεν επιτυγχάνει τίποτα. Έτσι, μέρος του κοινού πιστεύει ότι είναι απλώς χάσιμο χρόνου και ότι η κατάσταση δεν προχωράει, κάτι που επίσης δεν είναι σωστό. Η αλήθεια βρίσκεται κάπου στη μέση. Είναι μια αναπτυσσόμενη, πολύ χρήσιμη τεχνολογία, η οποία απλώς δεν έχει ακόμη ωριμάσει πλήρως.

— Ποιο είναι το προσωπικό σας όραμα για τον αντίκτυπο της τεχνητής νοημοσύνης στην ανθρωπότητα;

Το όραμά μου σχετίζεται με τις επιστημονικές ανακαλύψεις, και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αφιέρωσα όλη μου τη ζωή στην τεχνητή νοημοσύνη, στην προώθηση της επιστήμης και της ιατρικής και, στην ουσία, της ανθρώπινης γνώσης, για να είμαι ειλικρινής. Από παιδί ήμουν εμμονικός με τον κόσμο γύρω μου, ίσως εν μέρει λόγω της ελληνικής μου καταγωγής. Ο πατέρας μου με έβαλε να μελετήσω την ελληνική Ιστορία, τον Αριστοτέλη, τη γέννηση της επιστήμης και της Φιλοσοφίας, και θέλησα να ακολουθήσω αυτή την παράδοση, αλλά αξιοποιώντας τη σύγχρονη τεχνολογία. Ίσως αυτός να ήταν ο τρόπος μου να εκφράζομαι.

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΗ, ΠΟΛΥ ΧΡΗΣΙΜΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, Η ΟΠΟΙΑ ΑΠΛΩΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΚΟΜΗ ΩΡΙΜΑΣΕΙ ΠΛΗΡΩΣ

**Πρόγραμμα «Μαριέττα Γιαννάκου»:
Ανακαίνιση και Αναβάθμιση Δημόσιων Σχολείων**

Είμαστε εκεί. Εκεί που ξεκινάει το μέλλον.

Η μεγαλύτερη πρωτοβουλία
Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης
ύψους 400 εκατομμυρίων ευρώ.

Γιατί κάθε σχολείο που αναβαθμίζεται,
χτίζει ένα καλύτερο αύριο για όλους μας.

ALPHA BANK

EUROBANK

/// Piraeus

- **430 σχολεία** ήδη στη διάθεση μαθητριών, μαθητών και εκπαιδευτικού προσωπικού, με τη χρηματοδότηση των πρώτων **€100 εκατ.**
- Διεύρυνση της πρωτοβουλίας με επιπλέον **€100 εκατ. για το 2025**
- Επιπλέον συνεισφορές **για τα έτη 2026-2027**, ανάλογα με τις συνθήκες και την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος «Μαριέττα Γιαννάκου»
- Με την τεχνική υποστήριξη της **Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών**

Προσφέρουμε τα **κοντόληκτα** **προϊόντα** με **έκπτωση**

Στη Lidl Ελλάς μειώνουμε έμπρακτα τη σπατάλη τροφίμων.

Πώς το πετυχαίνουμε αυτό;

- Κάνουμε **τακτικούς ποιοτικούς ελέγχους** στα προϊόντα μας.
- Τοποθετούμε το ειδικό αυτοκόλλητο «**Φθηνότερο**» σε αυτά που πλησιάζουν την ημερομηνία λήξης τους.
- Έτσι, τα προσφέρουμε στους πελάτες μας με **έκπτωση** την τελευταία ημέρα της αναγραφόμενης ημερομηνίας λήξης.

Γιατί αυτή είναι η δύναμή μας.

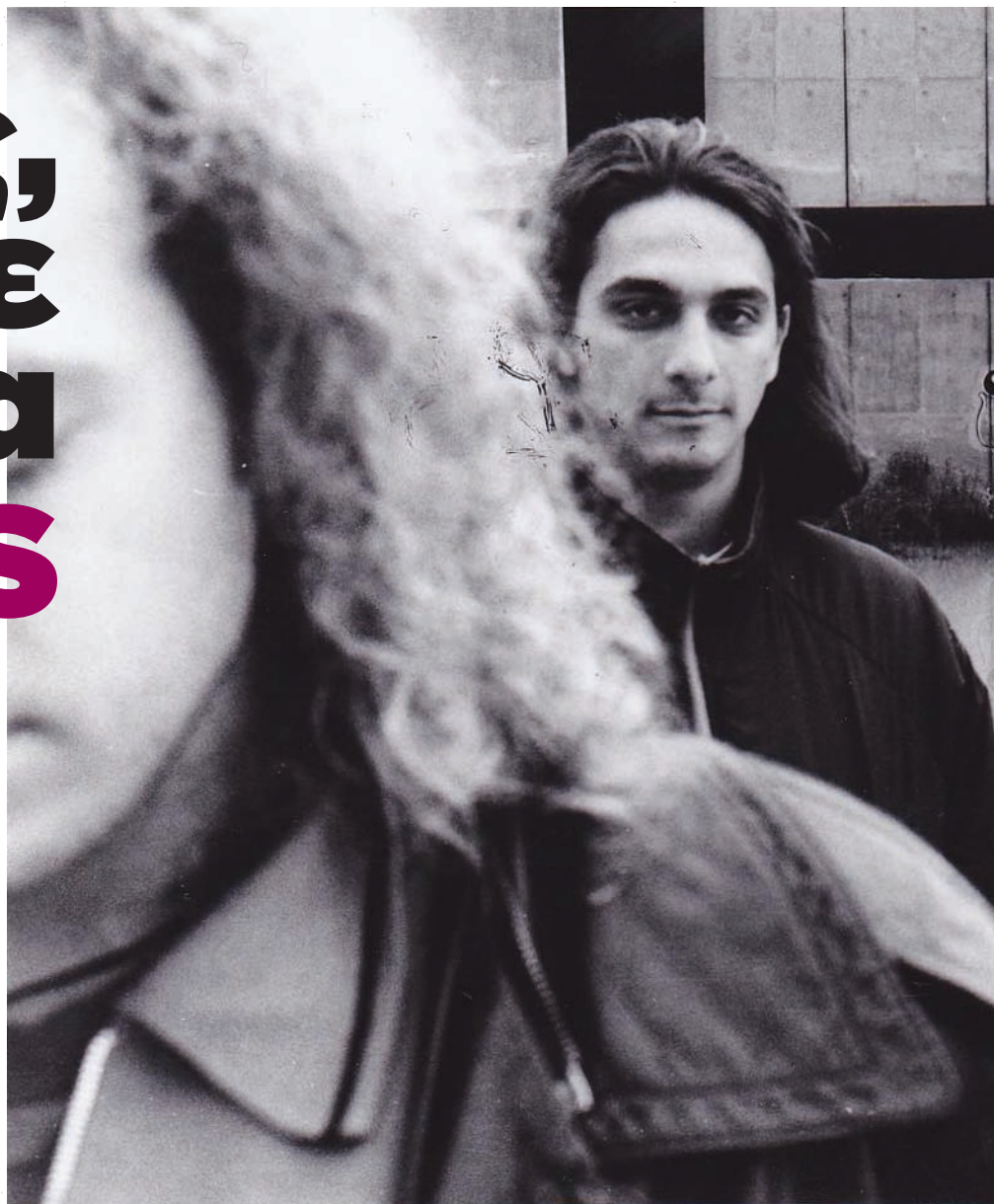
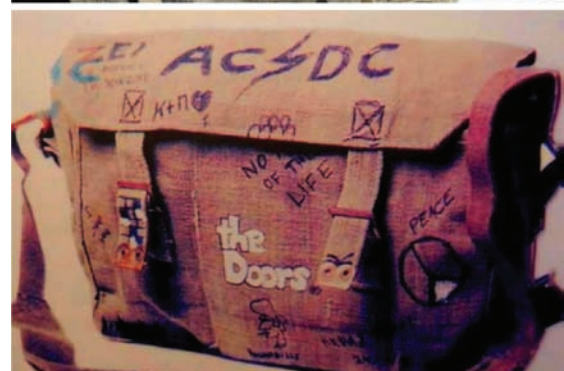
Ρε σεις, υπήρχε αγάπη στα 90's

**ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ
ΑΠΟ ΜΙΑ
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ**

Του Στάθη Δρογώση

Τυπική σκηνή
στο σπίτι μου
στην Κυψέλη.
Εγώ γύρω
στα 15, πίσω ο
αδερφός μου
τρώει και τρα-
γουδάω
Beatles στο
πιάνο της θεί-
ας μου. Τρα-
βάει φωτό ο
μπαμπάς μου.

Τα Φώτα που
Σβήνουν, 1999

Όλη η οικογένεια Δρογώσης: μαμά, αδερφός και πατέρας (όταν πήρα βραβείο από τον Δήμο για τους καλούς βαθμούς, αν θυμάμαι καλά)

© ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΡΑΝΙΟΣ

Το κοινό στο μικρό Θέατρο Βράχων σε μια συναυλία μας κάπου το 1999

Το 1990 απέχει από το σήμερα σχεδόν το ίδιο με το 2070...

Λατρεύω τα 90s για τη μουσική τους. Και την ξένη και την ελληνική. Στην Ελλάδα γιγαντώθηκε το ελληνικό ροκ και τα συγκροτήματά μας γέμιζαν συναυλιακούς χώρους και γήπεδα. Στην Αμερική το grunge έσωσε την τιμή των όπλων και ήταν η τελευταία μεγάλη μουσική επανάσταση. Στην Αγγλία το brit pop μας άφησε μνημειώδη αριστουργήματα.

Θυμάμαι το σχολείο μου. Κυψέλη, 150. Τρυφερό και άγριο μαζί. Σήμερα στη Ρώμη και μπάσκει στο προαύλιο. Καθηγητές φοβεροί αλλά και κάποια καθάρματα, ποιος ξέρει πώς είχαν διαλέξει αυτή τη δουλειά. Γκρίζο προκάτ κτίριο. Είχα και φίλους Αλβανούς. Η πρώτη γενιά με τα παιδιά της. Έμεναν στα παλιά υπόγεια, που το '60 στέγασαν τους νησιώτες – τους εσωτερικούς μετανάστες της παλιάς εποχής.

Θυμάμαι τον Σιδηρόπουλο. Αμυδρά. Δεν έζησε στα 90s, αλλά στα προβάδεια της Κυψέλης όλα τα μαθητικά συγκροτήματα ξεκινούσαμε να παίζουμε με το «69» και τον «Μπάμπη τον Φλου».

Θυμάμαι το Voices στη Θύρα, κοντά στα μπουρδέλα της Φυλής, και το θρυλικό Ηχοργείο στην Κυψέλη. Μας χρέωνε τα πάντα ο Μπλιώνης, αλλά καλάλι του.

Κάθε Σάββατο πρωί προσκύνημα στο Μετρόπολις. Καθόμουν με τις ώρες. Και στο τέλος, αν είχα χαρτζιλίκι, αγόραζα ένα cd.

Το '92, στα 15 μου, ένας ξάδερφος μου έδωσε μια κασέτα με τον δίσκο των Στέρεο Νόβα. Σοκ. Και μετά η Γιάννα (πού να 'ναι τώρα) μου μίλησε για τα Σπαθιά. «Αδρεναλίνη». Εν τω μεταξύ ήμουν φλώρος του Ωδείου, αλλά τρελάθηκα με τις Τρύπες και τα Σπαθιά. «Δεν χωράς πουθενά». Θυμάμαι το τελευταίο τους live στο ΑΝ – 1999 ή 2000. Και μετά Κρίνα και Ρεύματα. Αθηναίοι αυτοί. Τους λατρεύαμε! Μια από τις πιο συγκλονιστικές συναυλίες που έχω παρακολουθήσει ήταν σε μια φοιτητική εστία, νομίζω στα Πατήσια, που έπαιζαν τα Κρίνα και τα Υπόγεια. Μετά κάνκε το σύμπαν.

Τα 90s δεν τα θυμάμαι γραμμικά. Είναι σαν να τα κοιτάω από καλειδοσκόπιο. Κιτς γκλαμουριά, Κωστόπουλοι, αλλά και αριστουργηματικοί καλλιτέχνες ξεπηδούσαν με έναν άναρχο τρόπο. Φοράγαμε Martens και μπουφάν φλάι. Τα χτυπάγαμε στους τοίχους για να μη φαίνονται καινούργια.

Τηλεόραση άθλια – αλλά μάλλον πάντα έτσι θα 'ναι. Όμως στο λύκειο φτιάξαμε συγκρότημα με τον Δημήτρη και κάποια παιδιά από το μουσικό Παλλήνης. Μας έλεγαν Αρριβίστες και πήγαμε στην εκπομπή Jeronimo Groony. Ευτυχώς δεν την έχει κανείς. Χάρτινο εισιτήριο, τρένο και τρόλεϊ. Από τότε σιχαινόμουν τα λεωφορεία. Προτιμούσα ΗΣΑΠ και ΗΛΠΑΠ. Στεναχωριέμαι που καταργούνται. Δεν θα ξαναπάρω το 5 για να γυρίσω όλη την Αθήνα. Ή το 4 και το 9 για να πάω στο σπίτι της Ελενας στο Γαλάτσι. Πρώτος έρωτας στα 90s και στο πάρτι χορεύαμε το «Wind of change» σαν μπλουζ. Δισκάδικα είχε και στην Κυψέλη, 4 ή 5. Έχει μείνει ένα! Το έχει ο Γιώργος ο συμμαθητής μου, που από τότε άκουγε ωραίες μουσικές.

Τα Φώτα που Σβήνουν τα φτιάξαμε στη Φολέγανδρο το '97. Φάμελλος και Ποδηλάτες, που τους λατρεύαμε. Ο Φάμελλος έγινε ο παραγωγός μας. Πιο πριν παίζαμε στο ΡΟΔΙ στα Εξάρχεια για 5000 δραχμές το άτομο. Κάθε μέρα live. Τώρα είναι προποτζιδικό ή κάτι τέτοιο.

Τα ραδιόφωνα τότε ήταν σοβαρά. Μελωδία, Δεύτερο, Σταθμός (μετά έγινε Δίεση) και Τζαζ fm. Θυμάμαι να μαζευόμαστε σε σπίτι που νοίκιασα με τον Μήτσο ώστε να ακούσουμε για πρώτη φορά στο ραδιόφωνο το «Φεύγει η ζωή», Μάιος του '99. Έλεος με τη νοσταλγία ναι, αλλά, ρε σεεις, υπήρχε αγάπη στα 90s.

Δεν έχω πολλές φωτογραφίες από τότε. Δεν είχαμε ίντερνετ, μέσα δικτύωσης και κινητά. Θυμάμαι τα καρτοτηλέφωνα, τα σχολεία μας και τις τσάντες που γράφαμε με μπλάνκο ονόματα από τους μουσικούς μας ήρωες. Θυμάμαι το χρηματιστήριο και το Μοναστηράκι, που πηγαίναμε για δίσκους. Θυμάμαι τη γενιά μου. Τα στέκια μας. Εξάρχεια, πλατεία Αμερικής, πλατεία Μαβίλη. Δεν ξέραμε τι θα ακολουθούσε. Κοιμόμασταν ήσυχοι σε μια χώρα που έτρεχε προς τον γκρεμό, αλλά είχαμε γαμάτες μουσικές.

Ο Στάθης Δρογώσης, μετά τις sold out εμφανίσεις του χειμώνα στην Αθήνα, επιστρέφει το Σάββατο 20 Σεπτεμβρίου, ανήμερα της γιορτής του, στο *Gustav*, για να γιορτάσει με τους φίλους του και να παρουσιάσει την καινούργια μουσική του παράσταση με τίτλο «90s». Στο νέο του εγχείρημα, ο Στάθης Δρογώσης θα έχει τη βοήθεια του πολύπειρου *Οδυσσέα Τσάκαλου* στα τύμπανα και στα φωνητικά, της εξαιρετικής *Μαριάννας Παπαθανασίου* στη φωνή και στο φλάουτο, καθώς και του εφευρετικού *Γιώργου Χρυσικού* στο κοντραμπάσο, την κιθάρα, τα φωνητικά και τη φυσαρμόνικα.

ANNE Clark

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΑ ΔΕΚΑΕΞΙ ΤΗΣ, καθώς ποτέ δεν κατάφερε να «χωρέσει» πραγματικά στα όρια του εκπαιδευτικού συστήματος. Ωστόσο, αυτό σε καμία περίπτωση δεν περιόρισε τη δίψα της για μουσική και βιβλία, και την ανάγκη της να συμμετέχει ενεργά και πρακτικά στον κόσμο γύρω της. Όταν η punk σκηνή ήταν έτοιμη να εκραγεί, η **Anne Clark** ξεκίνησε παίζοντας ντραμς σε μια μπάντα και αναζήτησε νέους τρόπους έκφρασης κι επικοινωνίας, πρωτοπορώντας στη new wave σκηνή.

Συνδυάζοντας λογοτεχνικά, κοινωνικά ευαισθητοποιημένα κείμενα με καινοτόμα και ανατρεπτικά είδη μουσικής, η Anne Clark εδώ και 45 χρόνια δεν επιδιώκει μόνο να προκαλεί τον εαυτό της, αλλά και το κοινό της. Την Κυριακή 21 Σεπτεμβρίου θα εμφανιστεί ζωντανά, μαζί με την μπάντα της, στο **Death Disco Open Air Festival 2025**, στην Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων, δίνοντας μια ευκαιρία στις νεότερες γενιές να τη γνωρίσουν και σε εκείνες που τη θυμούνται από παλαιότερα να συνδεθούν ξανά μαζί της.

—Πότε νιώσατε για πρώτη φορά ότι κάποιος σας κατανόησε μέσα από κάτι που είχατε γράψει;

Δεν ξέρω αν κανείς με έχει καταλάβει μ' αυτήν την έννοια. Ξέρουμε ποτέ σ' αλήθεια τι εννοεί ένας άλλος άνθρωπος; Ξέρουμε τον ίδιο μας τον εαυτό; Μεγάλο μέρος της δουλειάς μου βασίζεται σε ερωτήματα που θέτω στον εαυτό μου. Ξέρω όμως ότι το έργο μου έχει δώσει τη δυνατότητα σε ανθρώπους να συνδέσουν τη δική τους εμπειρία μέσα από τη μουσική και τις λέξεις. Πιστεύω πως η μουσική, η ποίηση, η τέχνη σε όλες τις μορφές της είναι σύντροφοι και τα ηχητικά τοπία της ζωής μας. Και πως ο καθένας έχει το δικό του ηχητικό τοπίο. Το ότι είχα το προνόμιο να συμβάλλω σε αυτό, έστω και λίγο, είναι η μεγαλύτερη ανταμοιβή. Συχνά άνθρωποι που συναντώ μου μιλούν για την εμπειρία τους ακούγοντας κάποιο κομμάτι· αυτό είναι κάτι μαγικό. Η μουσική εκφράζει πολλά από την αγαπημένη μας εμπειρία, πράγματα που δεν μπορούν να ειπωθούν με λέξεις.

—Τι σας ενέπνευσε ώστε να συνθέσετε το «Mriya an Ode to Ukraine»; Το κομμάτι είναι γεμάτο συναισθήματα και μια ισχυρή αίσθηση ανθρωπιάς.

Τα ίδια που με ενέπνευσαν για κομμάτια όπως το «Nida» και το «Red Sands» – η φρικτή οδύνη και η καταστροφή.

—Πώς ήταν η εμπειρία της συνεργασίας με κάποιον στην καρδιά των γεγονότων όπως ο Jurko Marrow;

Είχα το προνόμιο και την τύχη να βρεθώ στην Ουκρανία και να δουλέψω με τον Jurko το 2019, πριν από την τωρινή κατάσταση. Συνειδητοποίησα, μέσω των ανθρώπων που γνώρισα εκεί, ότι ζούσαν μια υπαρξιακή κρίση ήδη από το 2014, αν όχι και νωρίτερα. Κάθε λαός που αντιμετωπίζει τέτοιες απειλές από μια αδηφάγα δύναμη, αξίζει σίγουρα την ενσυναίσθηση, τη συμπόνια και τις ηθικές αντιδράσεις από εμάς, που είμαστε τυχεροί στην ασφάλεια του σπιτιού μας. Το γεγονός ότι ως άτομα δεν έχουμε καμία επιρροή και ότι οι πολιτικοί μας είναι είτε ανίσχυροι είτε σε συμπαιγνία με τους επιτιθέμενους, είναι μια κατάσταση που δεν φανταζόμουν ότι θα ζούσα.

—Σήμερα, πολλοί μιλούν για την Ουκρανία με όρους πολιτικής και γεωπολιτικής. Εσείς επιλέξατε τη γλώσσα της ποίησης και της μουσικής. Τι μπορούν να εκφράσουν αυτές οι γλώσσες που άλλες αποτυγχάνουν να συλλάβουν;

Δεν μπορούν να κάνουν τίποτα (αυτό το είχα πει ήδη, πολλά χρόνια πριν, στο «Poets Turmoil No 364»), παρά μόνο να βοηθήσουν κάποιους να κοιτάξουν τον κόσμο με διαφορετικό τρόπο, να νιώσουν ότι συν-

δέονται και ότι δεν είναι τόσο μόνοι σ' έναν κόσμο χαμένο στη βουλιμία, το μίσος και την εξουσία.

—Το single σας «Stop Brexit» ήταν έντονα πολιτικό. Πώς βλέπετε τον ρόλο του καλλιτέχνη μέσα στην κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα;

Ο ρόλος του καλλιτέχνη; Υποθέτω, όπως είπα και πριν, πως είναι να δημιουργούμε ως αντίθεση στην καταστροφή.

—Γεννηθήκατε στο Νότιο Λονδίνο, με ιρλανδικές και σκωτσέζικες ρίζες, και αφήσατε το σχολείο στα 16. Πόσο σας διαμόρφωσε αυτό το αίσθημα του «μη-ανήκειν»;

Ήταν μία από τις λίγες σταθερές στη ζωή μου. Δύσκολο, αλλά μου δίνει και τη δυνατότητα να παρατηρώ από κοντά.

—Τι θυμάστε από τη δουλειά σας ως νοσηλεύτρια σε ψυχιατρικό νοσοκομείο; Πώς σας διαμόρφωσε;

Ίσως μία από τις πιο διδακτικές και καθοριστικές περιόδους της ζωής μου. Είδα την ανθρώπινη καλοσύνη και τη σκληρότητα, την αδυναμία και τη δύναμη στις πιο βαθιές τους εκφάνσεις.

—Τι μας διδάσκουν τα ζώα για τον εαυτό μας, που δεν μπορούμε να δούμε σε άλλους ανθρώπους;

Τα πάντα! Αλλά έχουμε απομακρυνθεί και έχουμε χάσει τόσο πολύ την ουσιαστική μας σύνδεση με τη φύση και το περιβάλλον, ώστε τα ζώα είναι σχεδόν άσχετα με την καθημερινή μας ύπαρξη. Στην καλύτερη περίπτωση είναι μια ενόχληση, στη χειρότερη ένα εμπόρευμα. Προκαλούμε την εξαφάνιση όλων των άλλων ειδών με ρυθμό που δεν πίστευα ποτέ ότι θα ήταν δυνατόν.

—Τι ρόλο παίζει η φύση ή το τοπίο στη δημιουργική σας διαδικασία;

Είναι ο δάσκαλός μου, ο καθηδρικός μου ναός, το καταφύγιό μου, το θεραπευτικό μου φάρμακο.

Δημιουργούμε ως αντίθεση στην καταστροφή

17 χρόνια μετά την τελευταία της επίσκεψη, η Βρετανίδα ποιήτρια, τραγουδίστρια και συνθέτρια-πρωτεργάτρια της ηλεκτρονικής μουσικής έρχεται στο Death Disco Open Air Festival 2025 και μιλάει στην ATHENS VOICE για όλα

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

—Αν δεν κάνω λάθος, επιστρέφετε στην Αθήνα μετά από 17 χρόνια. Ποιο είναι το πρώτο πράγμα που σας έρχεται στο μυαλό όταν σκέφτεστε την τελευταία φορά που παίξατε εδώ;

Δεν μπορώ να πιστέψω ότι πέρασαν τόσα χρόνια! Έχω πολύτιμες αναμνήσεις από την Αθήνα και την Ελλάδα. Η αίσθηση της ύπαρξης, οι άνθρωποι, η φύση, η αίσθηση του χρόνου.

—Αν η Ελλάδα ήταν ποίημα, πώς θα ξεκινούσαν οι πρώτοι στίχοι;

Το φως του χρόνου, του απογευματινού ουρανού που σμίγει με τη θάλασσα.

—Τα ακουστικά σας βιβλία για τον Μποντλέρ και την Έμιλυ Μπροντέ σας χάρισαν βραβεία και αναγνώριση. Πώς είναι να «δανείζετε» τη φωνή σας σε κλασικά κείμενα;

Αγαπώ το διάβασμα και το να διαβάζω δυνατά. Είναι υπέροχο να έχεις την ευκαιρία να παρουσιάσεις έργα άλλων συγγραφέων, με τρόπο που ίσως να φτάσει σε κοινό που αλλιώς δεν θα έφτανε ποτέ. Η γλώσσα και η λογοτεχνία είναι ζωντανές, οργανικές και εξελίσσονται με τα χρόνια και τις γενιές. Το μόνο που ελπίζω είναι να έχω υπηρετήσει αυτά τα διάφορα έργα με τρόπο που δείχνει τον σεβασμό που αξίζουν οι συγγραφείς και το υλικό.

—Ζείτε 45 χρόνια μέσα στη μουσική. Υπάρχει κάτι που σας φοβίζει πριν ανέβετε στη σκηνή;

Έχω ζήσει όλη μου τη ζωή μέσα στη μουσική. Με έχει συνοδεύσει όλα αυτά τα χρόνια, σε κάθε στιγμή. Όταν όμως πρόκειται να παρουσιάσω τη δουλειά μου, επειδή είμαι από τη φύση μου εσωστρεφής, το να βγω στη σκηνή είναι πάντα τρομακτικό! Δεν είμαι «εγώ» εκεί πάνω, είναι η δουλειά μου.

—Στον κόσμο του σήμερα, ποια είναι η μεγαλύτερη πρόκληση για δημιουργικότητα;

Παραδόξως αυτά που συχνά την εμπνέουν. Η ανθρώπινη σύγκρουση, η καταπίεση, η μισαλλοδοξία. Η έλλειψη σεβασμού και υπευθυνότητας. Μάλλον η απώλεια της ενσυναίσθησης και της συμπόνιας είναι η μεγαλύτερη απειλή, όχι μόνο για τη δημιουργικότητα αλλά και για την ανθρωπότητα συνολικά.

—Νιώθετε ποτέ νοσταλγία; Αν ναι, για τι πράγμα;

Σχεδόν συνέχεια – μάλλον για ένα ιδανικό που δεν υπήρξε ποτέ στ' αλήθεια. Αλλά ίσως εκεί να βρίσκεται η πηγή της δημιουργίας για τους καλλιτέχνες. Η αναζήτηση ενός καλύτερου κόσμου. Κοιτώντας μπροστά, δυστυχώς δεν μπορώ να είμαι αισιόδοξη – τουλάχιστον όχι μέσα στη δική μου ζωή.

—Κοιτώντας πίσω, ποια ήταν η πιο καθοριστική στιγμή που σας έκανε να συνειδητοποιήσετε ότι η ποίηση και η μουσική θα είναι η ζωή σας;

Δεν ξέρω αν υπήρξε μία και μοναδική στιγμή. Όπως είπα, ήταν πάντα οι σύντροφοί μου. Το γεγονός, βέβαια, ότι είχα την ευκαιρία να μοιραστώ τις στιγμές αυτές με τον κόσμο, ήταν μια εξελισσόμενη διαδικασία κατά τη διάρκεια της ζωής μου. Είμαι πολύ ευγνώμων που έζησα τις εποχές του punk και του new wave – άνοιξαν τόσες πόρτες και δρόμους.

—Ποιο είναι το σημαντικότερο μάθημα που έχετε πάρει στη ζωή και γιατί είναι σημαντικό;

Η περίοδος που δούλευα σε ψυχιατρικό νοσοκομείο, η επαφή με τη φύση και το γεγονός ότι υπήρξα βαριά άρρωστη. Αυτές οι εμπειρίες μου έδειξαν, και συνεχίζουν να μου δείχνουν, την πολυπλοκότητα και ταυτόχρονα την απλότητα της ζωής. Την κακία και την καλοσύνη των ανθρώπων, την ανυπέρβλητη ομορφιά της σύνδεσης με τη φύση.

—Στα επόμενα χρόνια τι θα θέλατε να κάνετε;

Να είμαι καλά. Να ζω καλά. Να επισκεφθώ έναν κοραλλιογενή ύφαλο στον μακρινό Νότιο Ειρηνικό! **A**

www.athensvoice.gr

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

Ο Κήπος της Βρετανικής
Σχολής Αθηνών

ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΪΜΠΡΙΤΖ ΣΤΟ ΚΟΛΩΝΑΚΙ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ
ΒΡΕΤΑΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Βιβλιοθήκη Penrose,
Βρετανική Σχολή Αθηνών

Μπήκαμε στο εμβληματικό κτίριο, που εδώ και 140 χρόνια φιλοξενεί μία από τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες αρχαιολογίας και κλασικών σπουδών στην Ελλάδα

Της ΕΛΕΝΑΣ ΝΤΑΚΟΥΛΑ

ΟΙ ΞΕΝΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ και Αρχαιολογικά Ινστιτούτα, ιδρύματα πολιτιστικού ενδιαφέροντος και προσανατολισμού, αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της ελληνικής αρχαιολογικής πραγματικότητας και η συνεισφορά τους στην ανεύρεση, διάσωση και διαφύλαξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς είναι ανυπολόγιστη.

Η ίδρυσή τους είναι απότοκος του έντονου φιλελληνικού ρεύματος του 19ου αιώνα, που κορυφώθηκε κατά την περίοδο του απελευθερωτικού αγώνα και της ίδρυσης του ελληνικού κράτους. Ξένοι αρχαιολόγοι, λάτρεις του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, έπεισαν τους αρμόδιους φορείς των κρατών τους για τη λειτουργία αρχαιολογικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα. Σε συνεργασία με τους Έλληνες αρχαιολόγους έφεραν στην επιφάνεια πληθώρα λαμπρών ευρημάτων και το επιστημονικό έργο που έχει παραχθεί είναι ιδιαίτερα πλούσιο και σημαντικό.

Το ελληνικό κράτος, αντιμετώπισε εξ αρχής θετικά την ίδρυσή τέτοιου είδους σχολών και διευκόλυνε το έργο τους, παραχωρώντας τους οικοπέδα ή δημόσια ακίνητα για την εγκατάστασή τους, συνάπτοντας ειδικές συμφωνίες για την εκτέλεση των ανασκαφών και ψηφίζοντας σχετικούς νόμους για το καθεστώς λειτουργίας τους.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Οι πρώτες σχολές χρονολογούνται από τα τέλη του 19ου αιώνα και ήταν Αρχαιολογικές Σχολές χωρών που ανήκαν στις Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής. Μία εξ' αυτών, η τέταρτη χρονολογικά, μετά τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή (1846), το Γερμανικό Ινστιτούτο (1872) και την Αμερικάνικη Σχολή Κλασικών Σπουδών (1881), ήταν η Βρετανική Σχολή Αθηνών - British School of Athens (B.S.A), που ιδρύθηκε το 1886 και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ξένα μορφωτικά ιδρύματα στη χώρα μας. Στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα γνωστή για τις αρχαιολογικές έρευνές της στην Κνωσό, τη Σπάρτη, τις Μυκήνες, τη Χίο και το Λευκαντί Ευβοίας.

Η ίδρυσή της οφείλεται στην πρωτοβουλία του λαμπρού κλασικού μελετητή **Σερ Ρίτσαρντ Κλαβερχάουζ Γουέμπ** (Sir Richard Claverhouse Jebb, 1841-1905), καθηγητή αρχαίων ελληνικών στο Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης και του Κέιμπριτζ. Ο Ρίτσαρντ Γουέμπ ξεκίνησε τις προσπάθειές του στα τέλη της δεκαετίας του 1870, όταν επισκέφθηκε την Ελλάδα και, συλλέγοντας πληροφορίες για τις υφιστάμενες ξένες σχολές (Γαλλική και Γερμανική), απηύθυνε έκκληση στους *Times* υπέρ της Αθήνας. Αν και στην αρχή συνάντησε αντιστάσεις, τόσο από την ελληνική όσο και από την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, κατάφερε να εξασφαλίσει από τον πρίγκιπα της Ουαλίας τα αναγκαία κεφάλαια και από το ελληνικό κράτος δωρεά οικοπέδου όπου αυτή θα κτιζόταν.

Η έδρα της BSA είναι στην οδό Σουηδίας 52, στο Κολωνάκι, μέσα σ' έναν υπέροχο, καταπράσινο, γεμάτο ελληνικά φυτά και εσπεριδοειδή κήπο, μια πραγματική οάση στο κέντρο της Αθήνας. Το τμήμα της οδού που δεσπόζουν σήμερα τα τέσσερα μεγάλα ιδρύματα (το Μαράσλειο Διδασκαλείο, η Βρετανική Σχολή Αθηνών, η Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών και η Γεννάδειος Βιβλιοθήκη) ήταν η συνέχεια της οδού Σπευσίππου. Μετονομάστηκε σε οδό Σουηδίας, τον Οκτώβριο του 1945, ως έκφραση

ευγνωμοσύνης στη χώρα, η οποία, κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, υπό την αιγίδα του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού, διέθεσε πλοία για τη μεταφορά τροφίμων προς την Ελλάδα, συμβάλλοντας στη διάσωση του χειμαζόμενου από τον λιμό ελληνικού λαού. Όλα δε τα προαναφερθέντα κτίρια χρησιμοποιήθηκαν από τον Ερυθρό Σταυρό ως γραφεία και χώροι διαμονής.

UPPER HOUSE ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Τα κτίρια της Σχολής ανεγέρθηκαν στο διπλανό από την Αμερικάνικη Σχολή Κλασικών Σπουδών οικόπεδο, αρχικής ιδιοκτησίας της Μονής Πετράκη, που προσφέρθηκε από την ελληνική κυβέρνηση τον Ιούνιο του 1884. Σκοπός της Σχολής ήταν η διεξαγωγή, η διευκόλυνση και η προώθηση της έρευνας, και το έργο της ήταν, κατά κύριο λόγο, διδακτικό, ανασκαφικό και ερευνητικό.

Αρχικά όλες οι υπηρεσίες της BSA στεγάστηκαν σ' ένα ενιαίο διώροφο κτίριο, με αψιδωτή είσοδο, το επονομαζόμενο Upper House, που σχεδιάστηκε από τον πρώτο της διευθυντή, τον αρχαιολόγο, αρχιτέκτονα και αστρονόμο, **Φράνσις Κράνμερ Πένροοζ** (Francis Cranmer Penrose, 1817-1903) και θεωρείται ένα από τα βασικότερα δείγματα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής στην Αθήνα, χαρακτηρισμένο διατηρητέο.

Στο σημείο αυτό αξίζει ν' αναφερθεί ότι το όνομα του Φράνσις Πένροοζ είχε συνδεθεί στενά με τη μελέτη του Παρθενώνα. Ήταν από τους πρώτους που παρατήρησαν πως ο Παρθενώνας δεν έχει ευθείες γραμμές, παρά μόνο καμπύλες, καθώς επίσης γωνίες που διορθώνουν οπτικές ψευδαισθήσεις. Έτσι τεκμηρίωσε με ακρίβεια τις οπτικές διορθώσεις του ναού, όπως την καμπυλότητα των κιόνων και την ελαφρά κλίση τους προς το εσωτερικό. Σύμφωνα με τον ο Μανώλη Κορρέ, ο Πένροοζ, περισσότερο από κάθε άλλον, εμβάθυνε στα μυστικά της αρχιτεκτονικής, του σχεδίου και της κατασκευής του Παρθενώνα.

Σήμερα, το Upper House αποτελεί τη βασική κατοικία της διευθύντριας της Σχολής, ενώ στο οικόπεδο κτίστηκε σταδιακά ένας ξενώνας, μία βιβλιοθήκη, καθώς και το εργαστήριο Marc and Ismene Fitch, για την επιστημονική αρχαιολογία. Η Βρετανική Σχολή Αθηνών διατηρεί επίσης ένα ερευνητικό κέντρο στην Κνωσό.

HOSTEL ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΤΙΡΙΟ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Το δεύτερο κτίριο του συγκροτήματος, το επονομαζόμενο Hostel, οικοδομήθηκε το 1897, σε σχέδια του αρχιτέκτονα **Χίτον Κομίν** (Heaton Comyn). Αρχικά χρησιμοποιήθηκε ως ξενώνας – παρείχε καταλύματα για εννέα σπουδαστές και προσωπικό. Στην κύρια είσοδο υπάρχουν τα βασιλικά πορτρέτα, ενώ κάτω από αυτά επιγραφές μνήμης για δέκα πεσόντες μέλη της BSA στους δύο Παγκοσμίου Πολέμους. Εκεί, φιλοξενήθηκε, μετά το Upper House, η βιβλιοθήκη της Σχολής. Η συνεχώς αυξανόμενη συλλογή επέβαλλε την επέκταση του κτιρίου, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες της. Ο νέος χώρος εγκαινιάστηκε το 1904 και ονομάστηκε **Βιβλιοθήκη Penrose**, προς τιμή του πρώτου διευθυντή της Σχολής, ο οποίος είχε πεθάνει έναν χρόνο νωρίτερα. Κατά τη διάρκεια των χρόνων, έγιναν αρκετές αλλαγές και επεκτάσεις, με δωρεές φίλων, με την πιο πρόσφατη του ευεργέτη Λου Κολλάκν.

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει πάνω από 70.000 τίτλους βιβλίων, 1.300 τίτλους περιοδικών, αίθουσα καρτών, φωτογραφική συλλογή και πρωτότυπα αρχεία από πολλές ανασκαφές της Σχολής. Έχει επίσης βιβλιογραφικό και αρχειακό υλικό, που αφορά την πιο πρόσφατη ελληνική ιστορία. Ένα από τα πιο συναρπαστικά βιβλία της συλλογής είναι ένα αντίγραφο του έργου του Λόρδου Βύρωνα «*Σαρδανάπαλος*» (1822), που ανήκε στον ίδιο τον συγγραφέα και περιήλθε στην κατοχή του Φίνλεϊ, μετά τον θάνατο του Λόρδου Βύρωνα, στο Μεσολόγγι.

Ο κοινόχρηστος χώρος του Hostel, το γνωστό ως **Finlay Common Room**, αποτελεί το επίκεντρο της κοινωνικής ζωής της BSA. Είναι ένα ευρύχωρο, άνετο δωμάτιο, με ξύλινο πάτωμα σε μορφή ψαροκόκαλου, τζάκι, έπιπλα και υφάσματα σε γήινες αποχρώσεις, μεγάλα ανοίγματα, που δίνουν έναν ωραίο φυσικό φωτισμό, και μία υπέροχη βεράντα με θέα στον κήπο. Εκεί στεγάζεται η συλλογή του ιστορικού και φιλέλληνα Τζορτζ Φίνλεϊ και τα βιβλία φυλάσσονται στις αρχικές βιβλιοθήκες τους, που έφτασαν στη Σχολή το 1899, μέσω ενός από τους κληρονόμους του Φίνλεϊ, του Γουίλιαμ Χένρι Κουκ (William Henry Cooke).

Έξω από το Hostel υπάρχει μια ελιά που φύτεψε, το 1998, ο τότε πρίγκιπας, νυν **βασιλιάς Κάρολος** κατά την επίσκεψή του στην BSA.

MARC AND ISMENE FITCH LABORATORY, ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Το τρίτο κτίριο, το **Αρχαιολογικό Εργαστήριο** Marc and Ismene Fitch Laboratory, ανεγέρθηκε το 1974 και λειτουργεί ως εργαστήριο επιστημονικής αρχαιολογίας, με ειδίκευση στη μελέτη της κεραμικής. Είναι επικεντρωμένο στα πετρογραφικά και χημικά χαρακτηριστικά των κεραμικών και στη γεωφυσική έρευνα αρχαιολογικών χώρων, και εξοπλισμένο με σύγχρονες υποδομές, που υποστηρίζουν την ερευνητική δραστηριότητα της Σχολής. Θεωρείται κορυφαίο διεθνές κέντρο στον τομέα του, με μικρό ερευνητικό προσωπικό και συχνούς ακαδημαϊκούς επισκέπτες.

Η BSA είναι ένα σπουδαίο ερευνητικό ίδρυμα, με πλούσια, διεθνώς αναγνωρισμένη, επιστημονική βιβλιοθήκη. Προσφέρει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, καθηγητές και μελετητές ένα ευρύ φάσμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την αρχαιολογική και ανθρωπιστική έρευνα στην Ανατολική Μεσόγειο, συμβάλλοντας δυναμικά στον επιστημονικό διάλογο μεταξύ Ελλάδας και Ηνωμένου Βασιλείου. **A**

Η ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΣΟΥΗΔΙΑΣ 52, ΣΤΟ ΚΟΛΩΝΑΚΙ, ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΟΔΗ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Κτίριο Upper House, Βρετανική Σχολή Αθηνών

ΤΖΟΡΖΤ ΜΠΑΤΡΟΥΝΙ

Η ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΕΙΝΑΙ ΣΑΝ ΤΗ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

Ο ιδρυτής και CEO του **OKUPA** μιλάει στην *ATHENS VOICE* για τη διαδρομή του στη Βηρυτό και το Λονδίνο και την ενέργεια της Αθήνας

Του ΛΟΥΚΑ ΒΕΛΙΔΑΚΗ - Φωτό: ΤΑΣΟΣ ΑΝΕΣΤΗΣ

ΕΧΕΙ ΖΗΣΕΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΚΟΣΜΟΥΣ διαφορετικής υφής και αποχρώσεων. Η διαδρομή του είχε ποικιλόμορφο χρώμα, αλλά βρήκε την πραγματική του ταυτότητα στον χώρο της φιλοξενίας. Ο Τζορτζ Μπατρούνι, ιδρυτής και CEO του **OKUPA**, γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Βηρυτό, αλλά οι περισσότερες εμπειρίες της ζωής του διαμορφώθηκαν στο Λονδίνο, όπου πέρασε σχεδόν δύο δεκαετίες. Αν και σπούδασε οικονομικά και εργάστηκε για χρόνια σε τράπεζες, η περιέργειά του τον οδήγησε αλλού. Καθόμαστε στον βίντατζ, ημικυκλικό καναπέ του OKUPA και μιλάμε στ' αγγλικά. Η φωνή του έχει μια ηρεμία, αλλά το βλέμμα του είναι αεικίνητο. «Είμαι Βρετανός-Λιβανέζος», μου λέει. «Μεγάλωσα στη Βηρυτό, αλλά έζησα το μεγαλύτερο κομμάτι της ζωής μου στο Λονδίνο, όπου δούλεψα στον τομέα των οικονομικών. Ανέπτυξα όμως κι άλλα ενδιαφέροντα: τη φιλοξενία. Έμαθα πώς αλληλεπιδρούν οι κοινωνίες με τον δημόσιο χώρο και τον τουρισμό. Με απασχολεί το πώς η αρχιτεκτονική δημιουργεί χώρους για αλληλεπιδράσεις, ανταλλαγή γνώσης και εμπειριών».

Η εμπειρία της Βηρυτού ήταν θεμελιώδης στην ταυτότητά του. «Μεγάλωσα σε μια πόλη κοσμοπολίτικη, όπου συναντούσες τον "άλλον" από μικρός. Μιλούσαν πολλές γλώσσες, υπήρχαν δεκάδες θρησκείες και κοινότητες – αυτό σε κάνει να νιώθεις οικεία. Ταυτόχρονα είναι μια πόλη που γνώρισε εμφύλιο, που πολέμησε τον "άλλον"». Η πρόκληση ήταν να αποφύγει τα λάθη των προηγούμενων γενεών, να μάθει να είναι κατανοητικός απέναντι σε άλλες παραδόσεις και ιδέες. Στα 20 του βρέθηκε στο Λονδίνο. «Έμαθα να εκτιμώ την κοσμοπολίτικη διάσταση και να σέβομαι τις ιδιαιτερότητες κάθε κουλτούρας. Στον Λίβανο οι παραδόσεις παραμένουν ζωντανές, στο Λονδίνο πολλές παραδόσεις χάνονται. Αυτά σε διδάσκουν τον σεβασμό». Η στάση του αυτή διαμόρφωσε και τη σχέση του με την Ελλάδα. «Όταν έρχεσαι σ' έναν τόπο δεν πρέπει να οικοδομείς τη δική σου κυριαρχία. Οι αισθήσεις σου πρέπει να είναι σε επαγρύπνηση ώστε να καταλάβεις το περιβάλλον. Έτσι γίνεσαι αποδεκτός».

Αθήνα, η ενέργεια της αναγέννησης

Η ερώτηση γιατί διάλεξε την Ελλάδα δεν τον ξενίζει. «Ήθελα να αναπτύξω την ιδέα του OKUPA. Ήρθα στην Αθήνα για να δουλέψω σ' αυτό το πρότζεκτ». Είχε δημιουργήσει το όρμα του χρόνια πριν, σε μια συγκυρία που πολλές πόλεις της Ευρώπης πάλευαν με τον υπερτουρισμό. «Είδα τι συνέβαινε στη Βαρκελώνη, στη Μαδρίτη, στο Άμστερνταμ, στη Βενετία. Κέντρα πόλεων μετατρέπονταν σε θεματικά πάρκα. Έλεπε ο σεβασμός στον τόπο». Ο ίδιος ήθελε να δώσει μια εναλλακτική: «Ήθελα να δημιουργήσω ένα lieu de vie, ένα urban hangout, που να συνδέει τους επισκέπτες με την τοπική κοινωνία. Ένα σπίτι ανοιχτό για όλους».

Γιατί λοιπόν Αθήνα; «Όταν άρχισα να έρχομαι, η πόλη βρισκόταν στο τέλος της κρίσης. Στα νούμερα μπορεί να υπήρχε πλεόνασμα, αλλά η κρίση ήταν φανερή στην καθημερινότητα των ανθρώπων. Έβλεπα μια χαμένη γενιά, που δεν είχε ευκαιρίες, αλλά την ίδια στιγμή έβλεπα ενέργεια, πείνα να δημιουργήσουν, να αποδείξουν ότι μπορούν». Η ενέργεια αυτή ήταν για εκείνον ο καθοριστικός παράγοντας. «Δεν μπορείς να την περιγράψεις εύκολα, αλλά την ένιωσα σε πόλεις που μετρούν τραύματα – στη Βηρυτό, το Βερολίνο. Είναι η ενέργεια της ζωής, της αναγέννησης, της ανάγκης να ξαναχτίσεις. Είχα ακουστά την Αθήνα, με όλη τη φήμη του χάους. Όταν ήρθα, όμως, είδα ακτίδες ελπίδας, ένιωσα ότι δεν υπάρχει μόνο σκοτάδι».

Εκεί γεννήθηκε η απόφαση. «Σκέφτηκα: αν μπορώ να προσθέσω μια σταγόνα στη θάλασσα, γιατί όχι; Να δημιουργήσω έναν χώρο ανοιχτό, όπου οι Έλληνες να συναντούν ανθρώπους από όλο τον κόσμο, να ανταλλάσσουν εμπειρίες, να μαθαίνουν κάτι καινούργιο». Αυτό που φαντάστηκε βρήκε απήχηση αμέσως. «Πριν καν λειτουργήσουμε επίσημα, οι πόρτες ήταν ανοιχτές. Οι άνθρωποι της γειτονιάς περνούσαν και έλεγαν "ευχαριστούμε που κάνατε κάτι τέτοιο εδώ"».

Η πόλη και το gentrification

Η Αθήνα του 2019 ήταν μια φθαρμένη πόλη, με έντονα τα σημάδια της κρίσης, αλλά ο Τζορτζ Μπατρούνι ένιωσε αμέσως μια έλξη. «Αυτό που με εντυπωσίασε ήταν η βαρύτητα του τόπου. Αυτή η βαρύτητα δημιουργείται από τους ανθρώπους, ακόμη κι αν δεν τους βλέπεις. Υπάρχει μια υπόγεια κοινωνία, μια ζωή που συνεχίζεται». Παρότι αποφάσισε να εγκατασταθεί σε μια περιοχή με σοβαρά ζητήματα –δίπλα στην πλατεία Κουμουνδούρου, με ιστορικά προβλήματα ναρκωτικών, αστεγιάς και καθαριότητας– δεν θέλησε να γυρίσει το βλέμμα. «Αυτά είναι πραγματικά κοινωνικά προβλήματα, δεν λύνονται με "μακιγιάζ". Μια υγιής κοινωνία δεν μπορεί να μην τα βλέπει».

Η κουβέντα φτάνει στο gentrification. «Ας μην κοροϊδευόμαστε, η Αθήνα παλεύει με πλευρές του gentrification. Τα ενοίκια έχουν εκτοξευθεί, πολλοί κάτοικοι πιέζονται να φύγουν. Ένας βασικός λόγος ήταν η ανεξέλεγκτη εξάπλωση των Airbnbs. Το αποτέλεσμα ήταν να αδειάζει το κέντρο, να γίνονται όλα τουριστικά διαμερίσματα». Ο Μπατρούνι ξεκαθαρίζει: «Δεν είμαστε Airbnb. Είμαστε ξενοδοχείο, χώρος φιλοξενίας». Το κλειδί, λέει, είναι η σύνδεση με την κοινότητα. «Από την πρώτη στιγμή συνεργαστήκαμε με καλλιτέχνες και τεχνίτες της γειτονιάς, προσλάβαμε ανθρώπους από εδώ, θέλαμε να γίνουμε κομμάτι του τόπου. Έτσι αντιμετωπίζεις το gentrification: με το να επιστρέφεις αξία στην πλειονότητα των κατοίκων». Για να το αποδείξει, πήρε και ο ίδιος το ρίσκο. «Μετακόμισα εδώ με την οικογένειά μου, τα παιδιά μου μαθαίνουν για τον πολιτισμό και τη γλώσσα. Είμαι εδώ, παρών, γιατί θέλω να ανήκω. Να προσπαθώ τουλάχιστον».

Η φιλοσοφία του OKUPA

Μετά από 4 χρόνια στην Αθήνα, ο Τζορτζ Μπατρούνι αισθάνεται κομμάτι της πόλης. «Το αίσθημα το είχα από την πρώτη μέρα που ήρθα. Στην ουσία μόνο η γλώσσα είναι διαφορετική εδώ. Κυριολεκτικά νιώθω ότι είμαι σπίτι μου». Η επιλογή του ονόματος ήταν συνειδητή: «Η λέξη okupa σημαίνει "κατάληψη" στα ισπανικά και έχει πολιτική χροιά. Για μένα το OKUPA είναι ένας ανοιχτός χώρος, όπου ο καθένας μπορεί να κάνει ό,τι θέλει». Η έννοια της ανοιχτότητας εκφράζεται παντού: «Δεν έχουμε μοντέλο μέλους, δεν υπάρχουν προϋποθέσεις. Μπορείς να έρθεις, να ανοίξεις το λάμπτο σου, να πεις έναν καφέ, να συναντήσεις ανθρώπους. Το κτίριο είναι φτιαγμένο ώστε να μην υπάρχουν εμπόδια: λίγες πόρτες, συνεχείς ροή. Η ελευθερία δεν είναι μόνο μια θεωρητική λέξη- πρέπει να την εκφράζεις στον χώρο». Αυτό αποτυπώνεται και στην καθημερινή εμπειρία. «Οι άνθρωποι μετακινούνται στον χώρο, δουλεύουν σε διαφορετικά σημεία. Το OKUPA δεν είναι καφετέρια, όπου κάθεται κολημένος σε μια καρέκλα». Κι όμως, το OKUPA είναι και ξενοδοχείο. «Πολλοί

που έρχονται για να δουλέψουν ή να φάνε στο εστιατόριο δεν συνειδητοποιούν ότι έχουμε και δωμάτια. Αυτό είναι που το κάνει ιδιαίτερο: είναι ένας αστικός χώρος, ένα περιβάλλον ανοιχτό στην κοινότητα». Ο Μπατρούνι θεωρεί ότι αναβιώνει μια παλιά παράδοση. «Ιστορικά, τα ξενοδοχεία στις πόλεις ήταν τα σημεία συνάντησης- πήγαινες στο λόμπι, διάβαζες διεθνείς εφημερίδες, άκουγες ανθρώπους να μιλούν για πολιτική και επιχειρήσεις. Αυτό θέλαμε να ξαναφέρουμε στην Αθήνα. Με τα χρόνια, τα ξενοδοχεία έγιναν κλειστοί χώροι. Θέλαμε να το αλλάξουμε αυτό».

Το απρόβλεπτο

Το πρότζεκτ δεν ονομάστηκε OKUPA Hotel ή OKUPA Restaurant. «Το ονομάσαμε απλώς OKUPA γιατί είναι ανοιχτό για όλους. Ο καθένας μπορεί να χρησιμοποιήσει τον χώρο όπως θέλει. Έρχονται τουρίστες από τις ΗΠΑ ή την Ευρώπη και βλέπουν ανθρώπους με λάμπτο να δουλεύουν δίπλα τους. Ενθουσιάζονται, νιώθουν ότι μπαίνουν σε έναν ζωντανό χώρο». »Οι άνθρωποι διψούν για τυχαίες συναντήσεις. Θέλουν κάτι που να μην το περιμένουν: μια απρόσμενη γνωριμία, μια μελωδία που δεν περίμεναν να ακούσουν, μια γεύση που δεν είχαν δοκιμάσει». Το OKUPA, που άνοιξε τον Οκτώβριο του 2023, έχει ήδη καθιερωθεί στη γειτονιά. Σε λίγους μήνες φιλοξένησε παρουσιάσεις βιβλίων, κινηματογραφικές βραδιές, εκθέσεις σχεδιαστών και δράσεις αλληλεγγύης. «Συμμετείχαν πάνω από 25 καλλιτέχνες που δώρισαν έργα τους, με όλα τα έσοδα να πηγαίνουν σε οργανώσεις που στηρίζουν εκτοπισμένους πρόσφυγες».

Η φιλοξενία ως χειροτεχνία

Για τον Τζορτζ Μπατρούνι το πιο σημαντικό κριτήριο επιτυχίας δεν είναι οι αριθμοί. «Το σημαντικότερο είναι ότι σε μικρό χρονικό διάστημα καταφέραμε να συνδεθούμε με την τοπική κοινότητα. Αυτό δείχνει ότι είμαστε στον σωστό δρόμο. Το OKUPA αγκαλιάζεται από τον κόσμο ως χώρος που ανήκει στην πόλη». Το στοίχημα ήταν ακριβώς αυτό: να σπάσει το στερεότυπο ότι οι ντόπιοι δεν μπαίνουν στα ξενοδοχεία. Ακόμα και η διακόσμηση ακολουθεί αυτή τη φιλοσοφία. «Δεν φέραμε μια εταιρεία εσωτερικής διακόσμησης. Φτιάξαμε το μέρος κομμάτι κομμάτι. Ένα φως της δεκαετίας των 70s, ένα βίντατζ έπιπλο που βρήκαμε κάπου, μια πολυθρόνα που μας άρεσε. Σιγά σιγά στήσαμε τον χώρο ώστε να έχει ψυχή». Στο επίκεντρο βρίσκεται η έννοια της «χειροτεχνίας». «Ένας τεχνίτης δεν φτιάχνει ποτέ δύο ίδιες καρέκλες. Αυτή είναι και η δική μας προσέγγιση στη φιλοξενία. Δεν έχουμε τυποποιημένα πρωτόκολλα». Η ίδια λογική διατρέχει και τις εκδηλώσεις: «Κάνουμε ό,τι ταιριάζει στη στιγμή».

Η επόμενη μέρα

«Σχεδιάζουμε αυτός ο χώρος να ανθήσει, να προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες και να γίνει ακόμα μεγαλύτερη πλατφόρμα για την τοπική κοινότητα. Θέλουμε να κάνουμε περισσότερα, αλλά πάντα με ουσία. Να είμαστε ένας χώρος που δίνει αξία στην πόλη». Η συζήτηση καταλήγει στην Αθήνα, που τα τελευταία χρόνια αλλάζει με ρυθμούς. «Υπάρχει μια φράση που λέμε στον Λίβανο: τίποτα δεν έχει αλλάξει, αλλά τίποτα δεν μένει ίδιο. Αυτό ταιριάζει στην Αθήνα. Η πόλη αλλάζει, αλλά είμαι χαρούμενος που κάποια πράγματα μένουν ίδια». Αναφέρεται στα μικρά καταστήματα της γειτονιάς του, το Παγκράτι. «Χαίρομαι που τα ανεξάρτητα μαγαζιά είναι ακόμα ανοιχτά. Η τοπική ζωή είναι η ψυχή της πόλης». Όμως ο Μπατρούνι δεν κλείνει τα μάτια στις δυσκολίες. «Οι τιμές ανεβαίνουν. Χρειάζονται λύσεις στην κινητικότητα, λωρίδες για ποδήλατα ή σκούτερ. Αλλά οι αλλαγές που βλέπω δεν είναι αρνητικές. Το επίκεντρο των υπηρεσιών ανεβαίνει, πολλοί Έλληνες που είχαν φύγει επιστρέφουν με ενέργεια και γνώσεις». Η αισιοδοξία του είναι σταθερή: «Η πρόοδος ποτέ δεν είναι γραμμική, αλλά στην Αθήνα βλέπω θετική πορεία. Έρχομαι από μια πόλη που κατέρρευσε. Η Αθήνα είναι σε καλό δρόμο. Γι' αυτό είμαι εδώ: για να μεγαλώσει το OKUPA. Να φέρουμε πραγματική προστιθέμενη αξία, με όποιον τρόπο μπορούμε». **A**

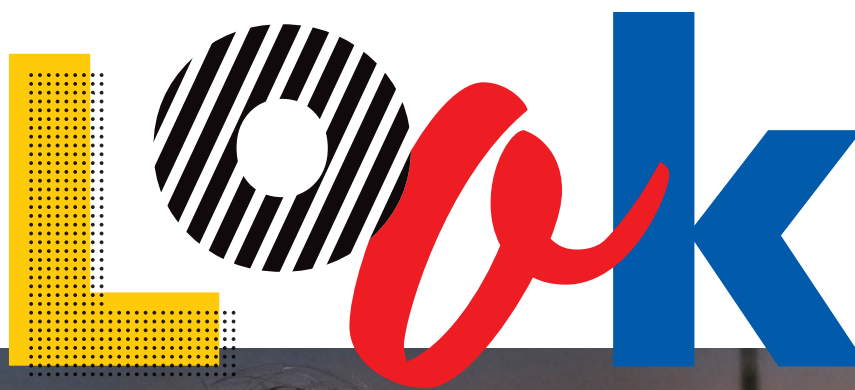
ΘΕΛΟΥΜΕ ΝΑ ΣΥΝΕΧΙΣΟΥΜΕ, ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ, ΑΛΛΑ ΠΑΝΤΑ ΜΕ ΟΥΣΙΑ. ΤΟ OKUPA ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΧΩΡΟΣ ΠΟΥ ΔΙΝΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ.

www.athensvoice.gr

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

Επιμέλεια:
ΜΑΡΙΑ-ΙΩΑΝΝΑ
ΣΙΓΑΛΟΥ

LA COLLAZIONE

Τρεις όψεις θηλυκότητας από την Intimissimi

H Intimissimi υψώνει τη θηλυκότητα σε τέχνη με τη **La Collazione**, μια capsule συλλογή που αποκαλύπτει τρεις διαφορετικές όψεις της γυναίκας. Η **Dark Moon Girl** λάμπει σαν μυστική έκλειψη: χάντρες, παγέτες και τούλι αγκαλιάζουν το σώμα με μια σαγηνευτική ελαφρότητα που μαγνητίζει το βλέμμα. Η **Handcrafted Luxury** μιλά τη γλώσσα της διακριτικής κομψότητας: μετάξι και διαφάνειες ενώνονται σε κομμάτια-χαμαιλέοντες, έτοιμα να ξεπεράσουν τα όρια του lingerie και να γίνουν μέρος του outfit. Κι

έπειτα, η **A Moment of Glamour** τολμά: το animal print αποκτά εκλεπτυσμένη διάσταση, με υφές που υπόσχονται να μετατρέψουν κάθε εμφάνιση σε fashion statement. Η καμπάνια, βουτηγμένη στο φως του νλιοβασιλέματος πάνω από τις ταράτσες της πόλης, αποτυπώνει τη μαγεία μιας συλλογής που ισορροπεί ανάμεσα στην αισθησιακή αύρα και τη σύγχρονη αρχιτεκτονική. Τρεις αισθητικοί κώδικες, ένας κοινός παλμός: iconic κομψότητα που δεν φοριέται απλώς, βιώνεται.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΛΑΜΠΙΡΗ

*Τα πρότυπα εκπαιδευτήρια
με ιστορία από το 1963*

Με όραμα οι μαθητές του να αποτελέσουν παραδείγματα δημιουργικών ανθρώπων, τα εκπαιδευτήρια Λαμπίρη, εδώ και 62 χρόνια, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι της χώρας. Το δημοτικό σχολείο των εκπαιδευτηρίων ιδρύθηκε τον Σεπτέμβριο του 1963 από την εκπαιδευτικό Μαρία Λαμπίρη, αποτελώντας ένα από τα πρώτα ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Το 1994, ξεκίνησε τη λειτουργία του το γυμνάσιο και το λύκειο των εκπαιδευτηρίων, ενώ το 2003 προστέθηκε στις ήδη υπάρχουσες δομές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ο βρεφονηπιακός σταθμός. Στα εκπαιδευτήρια Λαμπίρη βασικός στόχος είναι η ομαλή μετάβαση των μαθητών από τη μία βαθμίδα εκπαίδευσης στην επόμενη, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση κάθε κύκλου σπουδών, με κύριο μέλημα τα παιδιά να ενθαρρύνονται να ανακαλύψουν τον κόσμο και τη γνώση, σε ένα περιβάλλον που στηρίζει κάθε βήμα τους και ενθαρρύνει κάθε προσπάθειά τους.

Βρεφονηπιακός – παιδικός σταθμός & νηπιαγωγείο

Ο νέος βρεφονηπιακός – παιδικός σταθμός και το νηπιαγωγείο εγκαταστάθηκαν το 2016 και λειτουργούν στις νεότερες εγκαταστάσεις των εκπαιδευτηρίων στο Μοσχάτο (Ιλίου 113, 2109419809), διαθέτοντας κολυμβητήριο, αίθουσες χορού, αίθουσες αγγλικών, βιβλιοθήκη και ιατρείο. Το δημοτικό σχολείο των εκπαιδευτηρίων Λαμπίρη βρίσκεται στο Μοσχάτο Αττικής, σε ένα υπεσύγχρονο κτίριο. Το σχολείο διαθέτει ειδικούς χώρους, για να μπορούν τα παιδιά να μαθαίνουν και να εκφράζονται ελεύθερα και δημιουργικά. Έτσι, έχουν στη διάθεσή τους σύγχρονες, ευρύχωρες και φωτεινές αίθουσες διδασκαλίας, αίθουσες μουσικής, καλλιτεχνικών, πληροφορικής, ενισχυτικής διδασκαλίας, ξένων γλωσσών και μπαλέτου, καθώς επίσης ένα άρτια εξοπλισμένο αμφιθέατρο, εργαστήριο φυσικών επιστημών, δανειστική βιβλιοθήκη και ιατρείο.

Γυμνάσιο – λύκειο

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι σχεδιασμένο σύμφωνα με τις οδηγίες του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών του υπουργείου Παιδείας, ενώ έχει εμπλουτιστεί με δραστηριότητες και εκπαιδευτικές ενότητες που εξυπηρετούν τις αναζητήσεις των μαθητών. Τα παιδιά έχουν στη διάθεσή τους γήπεδα, κολυμβητήριο, βιβλιοθήκη, εργαστήρια φυσικών επιστημών, τεχνολογίας, πληροφορικής και αίθουσες χορού. Παράλληλα, οι μαθητές των εκπαιδευτηρίων έχουν επιδείξει πολλές διακρίσεις σε μαθητικούς διαγωνισμούς, με το σχολείο να είναι συνδεδεμένο με την τριτοβάθμια εκπαίδευση, έχοντας άριστη συνεργασία και επικοινωνία με την οικογένεια.

Διεθνές απολυτήριο

Στα εκπαιδευτήρια Λαμπίρη, το διετές πρόγραμμα IBDP απευθύνεται σε μαθητές της Β΄ και Γ΄ Λυκείου που επιδιώκουν να εκπονήσουν σπουδές υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου σε διακεκριμένα διεθνή πανεπιστήμια. Στις δύο τελευταίες τάξεις του Λυκείου λειτουργεί και το τμήμα του Διεθνούς Απολυτηρίου (International Baccalaureate Diploma Programme), που αποτελεί και την πιο πρόσφατη προσθήκη στα παρεχόμενα εκπαιδευτικά προγράμματα, καθώς τον Ιούνιο του 2017 τα εκπαιδευτήρια αναγνωρίστηκαν ως πιστοποιημένο IB World School από το διεθνή Οργανισμό του International Baccalaureate (I.B.O.).

Είναι η Κέιτ Μίντλετον μια αυτοκρατορία από μόνη της;

Της ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Kate Effect

Τα ποσά που παίζονται κάθε φορά που η πριγκίπισσα της Ουαλίας απλώς ακουμπάει κάτι και γιατί αυτό είναι πολιτικό ζήτημα

Τις μέρες που tabloids αλλά και ο πιο στρυφνός Τύπος ανά τον πλανήτη εστίαζαν με μανία στο τριχωτό της κεφαλής της Κέιτ Μίντλετον, στην πατρίδα της, τη Βρετανία, οι δρόμοι δονούνταν από τις ιαχές σχεδόν 150.000 διαδηλωτών εναντίον της μετανάστευσης.

Τι θυμάται κυρίως ο κόσμος; Ότι η Μίντλετον, για περίπου ένα 24ωρο, άλλαξε χρώμα και μήκος στα μαλλιά της –έγινε για λίγο ξανθιά–, ενώ επίσης γνωρίζουμε καλά, από τα analytics της Google, ότι διαβάστηκε πολύ η είδηση με το κολιέ που επέλεξε, το οποίο ήταν αφιερωμένο στα παιδιά και τον σύζυγό της, πρίγκιπα Ουίλιαμ.

Ποιο είναι πιο σοβαρό θέμα; Το ότι στη Βρετανία βράζει ο τόπος εναντίον της κυβέρνησης και εναντίον του θεσμού της μοναρχίας ή ότι η μέλλουσα βασίλισσα Κάθριν, για πρώτη φορά στα χρονικά, υπέπεσε σε ατόπημα που αφορούσε την αιωνίως αψεγάδιαστη εικόνα της; Και γιατί ο Τύπος επιμένει να ασχολείται με τρίκες, τη στιγμή που όλοι γνωρίζουν την περιπέτεια της Μίντλετον με τον καρκίνο;

Η εξήγηση «κλειδώνεται» μέσα σε δύο λέξεις: Kate effect. Ας προσθέσουμε κι άλλες δύο: λεφτά και αντιπερισπασμός. Η Μίντλε-

τον, η πλέον δημοφιλής της βασιλικής οικογένειας, άθελά της στην αρχή, αλλά απολύτως στρατηγικά πλέον, είναι από μόνη της μια αυτοκρατορία πανίσχυρου μάρκετινγκ και θολώματος των πολιτικών νερών, όταν το απαιτεί η περίπτωση. Δεν έχει απλώς το «πακέτο» (εντυπωσιακή εμφάνιση, σχετική εξυπηνάδα, γνώση των κωδικών του παλατιού και της βρετανικής κοινωνίας). Είναι ένα υπερόπλο εγνωσμένης αξίας και παντός καιρού.

Το Kate Effect δεν είναι ένα εφεύρημα των tabloids – είναι μια αλήθεια της αγοράς. Αρκεί να φορέσει ή να ακουμπήσει κάτι που ισορροπεί μεταξύ των μαζών και της αυτοκρατορίας για να γίνει ανάρπαστο. Κάποιο fast fashion φόρεμα συνδυασμένο με πανάκριβες γόβες; Κάποιο λελογισμένου κόστους μικρο-κόσμημα; Το λαστιχάκι στα πολυσυζητημένα –μετά τις χημειοθεραπείες– μαλλιά της; Έκρηξη στη ζήτηση, άμεσες επιπτώσεις στις πωλήσεις, εκρηκτική άνοδος στην αξία των brands. Ας δούμε πώς αυτό το φαινόμενο λειτουργεί, πόσο αποτιμάται και πώς κάθε αλλαγή στα μαλλιά ή κάθε επιλογή ρούχου της δούκισσας μεταφράζεται σε πραγματικά χρήματα.

Οικονομική αποτίμηση: Ένα δισεκατομμύριο λίρες μόνο για το σύμπαν της μόδας

Σύμφωνα με έρευνες της Brand Finance και του Centre for Economics and Business Research (CEBR), η επιρροή της Κέιτ Μίντλετον στη βρετανική βιομηχανία μόδας αποτιμάται σε περίπου 1 δισ. λίρες. Η δούκισσα έχει συμβάλει στην ενίσχυση της εικόνας του british style παγκοσμίως, προωθώντας τόσο γνωστά όσο και ανερχόμενα βρετανικά brands. Η αξία αυτή δεν είναι θεωρητική. Όταν η Κέιτ εμφανίζεται με ένα συγκεκριμένο ρούχο, οι πωλήσεις του προϊόντος αυξάνονται κατακόρυφα, συχνά το ρούχο ή τα παπούτσια που επέλεξε για κάποια δημόσια εμφάνισή της εξαντλούνται μέσα σε λίγες ώρες, και η επισκεψιμότητα στις ιστοσελίδες των εταιρειών εκτοξεύεται.

Από το Reiss στο Zara Τα brands (και τα προϊόντα) που απογειώθηκαν

Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι το φόρεμα Shola της εταιρείας Reiss, το οποίο φόρεσε η Μίντλετον το 2011. Μιλάμε για ένα απλό μεζέ φόρεμα, με κά-

ποια layers στο κάτω μέρος και με τιμή στις 175 βρετανικές λίρες (γύρω στα 200 ευρώ – πολύ φθηνό για πριγκίπισσα, ελαφρώς τσιμπημένο για τη μέση Βρετανίδα, αλλά όχι απλησίαστο). Η ιστοσελίδα της εταιρείας κατέρρευσε προσωρινά λόγω της αυξημένης επισκεψιμότητας και το φόρεμα εξαντλήθηκε μέσα σε λίγες ώρες. Ακόμα και σήμερα, αν μπει κανείς στο link του συγκεκριμένου φορέματος, θα δει να το κοσμεί ένα ευδιάκριτο SOLD OUT – ας είναι καλά το Kate Effect και η Υψηλότητά Της. Για του λόγου το αληθές, οι επικεφαλής της Reiss φρόντισαν να ενημερώσουν για την ακριβή συμβολή της Μίντλετον στην αύξηση των πωλήσεων εκείνης της χρονιάς – ήταν της τάξης του 20% και όλο αυτό από ένα και μόνο φόρεμα. Παρόμοια εμπειρία έχει και ο όμιλος Inditex – μέσω των καταστημάτων Zara. Όταν η πριγκίπισσα της Ουαλίας φόρεσε ένα απλό μπλε παλτό της εταιρείας σε δημόσια εμφάνισή της, το προϊόν έγινε viral και εξαντλήθηκε σε όλα τα καταστήματα του Ηνωμένου Βασιλείου. Η ίδια τάση παρατηρήθηκε και με το brand L.K. Bennett, του οποίου οι γόβες Sledge έγιναν συνώνυμο του βασιλικού στιλ. Ακόμα και μικρά brands όπως η Beulah London, που ειδικεύεται σε ethical fashion, είδαν τεράστια αύξηση στην ανα-

**Ποιο είναι πιο
σοβαρό θέμα;
Το ότι στη
Βρετανία
βράζει
ο τόπος ενα-
ντίον της
κυβέρνησης
και εναντίον
του θεσμού
της μοναρχί-
ας ή ότι
η μέλλουσα
βασίλισσα
υπέπεσε σε
στιλιστικό
ατόπημα;**

γνωρισιμότητα και τις πωλή-
σεις μετά από εμφανίσεις της
Κέιτ με δημιουργίες τους.

**Το Hair Effect και η επι-
στροφή στις φράντζες,
επειδή ταιριάζουν
στη Μίντλετον**

Δεν είναι, όμως, μόνο τα ρού-
χα και η διπλωματία του ενδύ-
ματος – κομμωτήρια, κολορίστες και hair
stylists ξέρουν τι σημαίνει το brand της
πριγκιπίσσης και πώς μεταφράζεται στην
ταμειακή τους. Οι αλλαγές στα μαλλιά της
Μίντλετον κάνουν άνω κάτω τις τάσεις και
τα προγραμματισμένα ραντεβού για βαφή
και κούρεμα. Όταν η Μίντλετον εμφανί-
στηκε με φράντζα το 2015, οι αναζητήσεις
για το συγκεκριμένο στιλ κουρέματος αυ-
ξήθηκαν κατά 426% σε σχέση με τον μέ-
σο όρο, σύμφωνα με στοιχεία της Google
Trends.

Το χτένισμα του γάμου της το 2011, με τα
χαλαρά κύματα και τη φυσική λάμψη, έ-
γινε το πιο περιζήτητο bridal hairstyle ε-
κείνης της χρονιάς. Μετά τη γέννηση του
πρίγκιπα Τζορτζ, η εμφάνιση της τότε
δούκισσας του Κέιμπριτζ έξω από το μαι-
ευτήριο, με χαλαρά, σπαστά μαλλιά και
ένα μπλε φόρεμα Jenny Packham, προκά-
λεσε 336% αύξηση στις αναζητήσεις για
παρόμοια looks. Και φυσικά ούτε λόγος ή
πικρή κουβέντα για το πώς είναι δυνατόν
μία γυναίκα που χθες γέννησε, σήμερα να
εμφανίζεται πάνω σε πανύψηλες γόβες,
αδυνατισμένη και φρέσκια, σαν μην την
ακούμπησαν οι ωδίνες του τοκετού. Αυτά
είναι θέματα μπανάλ, που δεν αφορούν το
βασιλικό μάρκετινγκ και το αφήγημά του.
Όσο για τις (φημολογούμενες) περούκες
μετά την περιπέτεια με τον καρκίνο, τα
σχετικά threads με απορίες ογκολογικών
ασθενών στο διαδίκτυο «τίγκαραν» από
παράπονα για το πώς είναι δυνατόν τα
μαλλιά της πριγκιπίσσης να έμειναν άθικτα
από τις εκδικητικές χημειοθεραπείες, τη
στιγμή που όποια επέζησε ενός κύκλου
χημειοθεραπείας ξέρει πως ακόμα και οι
ακριβότερες περούκες δεν εφαρμόζουν
στο κεφάλι με τόσο φυσικό αποτέλεσμα...

Η δύναμη της εικόνας και των social media

Αν και η Κέιτ δεν έχει προσωπικούς λογα-
ριασμούς στα social media, οι φωτογραφί-
ες της κυκλοφορούν ευρέως μέσω των επί-
σημων λογαριασμών του παλατιού και των
media. Κάθε της εμφάνιση γίνεται αντικεί-
μενο σχολιασμού, ανάλυσης και αντιγρα-
φής. Το hashtag #KateMiddletonStyle έχει
εκατοντάδες χιλιάδες αναρτήσεις και υπάρ-
χουν ολόκληρα blogs αφιερωμένα στο να
εντοπίζουν και να αναλύουν κάθε κομμάτι
της γκαρνταρόμπας της. Αυτό δημιουργεί
ένα φαινόμενο instant influence, όπου η
εικόνα της Κέιτ λειτουργεί ως καταλύτης
για τις καταναλωτικές αποφάσεις χιλιάδων
ανθρώπων, και στο παλάτι το γνωρίζουν

σταθεί παντού. Κομψή, αλλά όχι απλοϊ-
στη, άμεση, αλλά όχι της διπλανής πόρτας,
έξυπνη, αλλά όχι αυθάδης, ταλαιπωρημένη
από τις δοκιμασίες της ζωής, αλλά όχι ηττη-
μένη. Δεν θέλει μπάτλερ, δεν αφήνει τα παι-
διά σε νταντάδες, φοράει ρούχα από high
street brands, επαναχρησιμοποιεί κομμάτια
και τιμά την κυκλική οικονομία, προβάλλει
μία εικόνα ισορροπίας ανάμεσα στο βασιλι-
κό και το καθημερινό. Αυτό δημιουργεί μια
συναισθηματική σύνδεση με το κοινό, που
νιώθει ότι μπορεί να υιοθετήσει το στιλ της
χωρίς να χρειάζεται να ξοδέψει μια περιου-
σία. Κι ενώ δεν χωνεύει και πολύ τη μοναρχία,
θεωρεί ότι έστω ένα μέλος της είναι πιο
προσγειωμένο και λογικό. Μα τι brand!

Το Kate Effect ως εργαλείο στρατηγικής

Πολλές εταιρείες πλέον προσπαθούν να
προβλέψουν ή να προσελκύσουν την Κέιτ,
γνωρίζοντας ότι μια εμφάνιση της με δι-
κό τους προϊόν μπορεί να μεταφραστεί σε
χιλιάδες πωλήσεις και παγκόσμια προβο-
λή. Ορισμένα brands έχουν αναφέρει ότι η
μέλλουσα βασίλισσα έχει γίνει η «απόλυτη
inflencer», χωρίς να χρειάζεται stories ή
μπούμερανγκ για να προσελκύσει κοινό.
Ακόμα και οι σχεδιαστές που δεν έχουν
συνεργαστεί απευθείας μαζί της προσπα-
θούν να δημιουργήσουν κομμάτια που ται-
ριάζουν στο «Kate aesthetic», ελπίζοντας
ότι κάποια στιγμή θα τα φορέσει.

Μια μέλλουσα βασίλισσα με δύναμη brand

Βέβαια, εδώ καράβια καίγονται, βαρκούλες
αρμενίζουν. Ποιος νοιάζεται για τη μόδα και
την Κέιτ όταν Ευρώπη, Αμερική και Μέση Α-
νατολή φλέγονται; Ας μην είμαστε βιαστι-
κοί. Το Kate Effect είναι ένα φαινόμενο που
συνδυάζει τη δύναμη της εικόνας, την επιρ-
ροή ενός μοντέλου γυναίκας που σπανίζει
και την ψυχολογία της ταύτισης. Αν ρίχνουν
στον κόσμο λίγη Κέιτ κάθε φορά που τα
πράγματα ζορίζουν, τότε δεν μιλάμε απλώς
για ένα fashion icon ή έναν οικονομικό μο-
χλό που επηρεάζει την αγορά, τις τάσεις και
τις καταναλωτικές συμπεριφορές. Μιλάμε
για μια γέφυρα που συνδέει απαλά το σο-
βαρό με το ευτελές, το χαμηλό ντεσιμπέλ
γκόσιπ με την προσωπική ιστορία που αξι-
ζει να ειπωθεί, συνομιλεί με τον Μακρόν και
με το αρκουδάκι τον Πάντιγκτον με την ίδια
επιτυχία. Business as usual δηλαδή για τη
βρετανική μοναρχία, που μάλλον βρήκε τον
άνθρωπό της στο πρόσωπό της. **A**

Επιμέλεια:
ΜΑΡΙΑ-ΙΩΑΝΝΑ
ΣΙΓΑΛΟΥ

Lok

TEZENIS

Σουτιέν τρίγωνο χωρίς στρίψωμα Natural Lifting €20,99

SWAROVSKI

Σκουλαρίκια-σταγόνα Millenia €119

DSQUARED2

Γυαλιά μυωπίας Hype
Gold €289

SWATCH

Ρολόι Citrus Tilt €90

KURT GEIGER

Τσάντα Chelsea Shopper

SKINCEUTICALS

Ορός αντιγήρανσης
Age Interrupter Ultra Serum

ESSENCE

Σκιά ματιών soft touch
duo €2,89

MODIVO

Φόρεμα-πουκάμισο Polo Ralph Lauren regular fit €207,90

STRADIVARIUS

Παντελόνι αμπιγέ με πιέτες και καρό σχέδιο €29,99

GIOSEPPO

Γόβες από λουστρίνι €69

Αγαπημένο μου ημερολόγιο, δεν ξέρω από πού να αρχίσω. Το έλεγε και ο καθηγητής μου της φιλοσοφίας, το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι το πρόβλημα της αρχής: από το πώς αρχίζει ο κόσμος, μέχρι το πώς αρχίζεις να βάζεις σε μια σειρά τις σκέψεις σου για το πώς να ζει κανείς πιο υγιής. Άπαξ και λυθεί αυτό, μετά ακολουθούν και τα υπόλοιπα. Κι έτσι φτιάχνεις έναν τρόπο σκέψης και κινείσαι σε αυτόν, ακόμα κι αν κάνεις πσιωγυρίσματα. Αλλά πώς αρχίζεις να θέλεις να αλλάξεις;

Για να μιλήσω για μένα, δεν πέρασα κάποια σοβαρή κρίση μέσης ηλικίας και ελάχιστα με απασχολούσε το ότι μεγάλωνα και ότι ο χρόνος περνούσε. Αλλά κάπου εκεί λίγο πριν τα 50, μπαίνοντας στην εμμηνόπαυση, άρχισα να αισθάνομαι ότι όντως κάτι έχει αλλάξει. Αν και για πολλές γυναίκες η περίοδος αυτή είναι δύσκολη και βασανιστική, εγώ δεν δυσκολεύτηκα ιδιαίτερα· ή ίσως δεν ήμουν αρκετά παρατηρητική, τι να πω... Θυμάμαι κάτι εξάψεις που είχα, επειδή το σώμα μπερδεύει τη θερμοκρασία και μπορεί ξαφνικά να ιδρώνεις ή να ζεσταίνεσαι πολύ, που με έκαναν να σκέφτομαι ότι ίσως έχω κολλήσει κόβιντ – τα χρόνια της πανδημίας που πάντα το σκεφτόμασταν αυτό, όταν δεν αισθανόμασταν πολύ καλά.

Η περίοδος πριν την εμμηνόπαυση είναι λίγο σαν μια δεύτερη εφηβεία: έχουμε ορμονικές αναταράξεις και μια αίσθηση μεταβατικότητας. Γινόμαστε πιο ευερέθιστες, μπορεί να έχουμε άγχος ή μελαγχολία ή μπορεί να μην κοιμόμαστε καλά τα βράδια. Στην περίπτωση μου πράγματι χάλασε ο ύπνος, αλλά αυτό συνέπεσε με τον θάνατο της μητέρας μου. Θέλω να πω, όσο συμβαίνουν όλες αυτές οι αλλαγές αθόρυβα στο σώμα μας, παράλληλα συμβαίνουν πράγματα και στη ζωή μας, περνάμε άγχη και δυσκολίες κι όλα μπερδεύονται.

Η βασική αλλαγή είναι ότι οι ωοθήκες μας, μαζί με τα ωάρια, σταματούν να παράγουν οιστρογόνα και προγεστερόνη – κάτι που μπορεί να μην το καταλαβαίνουμε αλλά κάνει μεγάλη διαφορά. Ο οργανισμός μας γίνεται πιο ευαίσθητος στη δράση της κορτιζόλης, της «ορμόνης του στρες», που μπορεί να παραμένει ψηλά πριν κοιμηθούμε ενώ κανονικά θα έπρεπε να χαλαρώνουμε και να ηρεμούμε. Επίσης, συμβαίνουν αλλαγές στην ινσουλίνη και στον μεταβολισμό της γλυκόζης, που

Le Réve (Το όνειρο), Pablo Picasso, 1932

επηρεάζουν το λίπος που αποθηκεύουμε και τον συνολικό μεταβολισμό μας – αυτό θα το συζητήσουμε εκτενώς σε επόμενο Ημερολόγιο γιατί εξηγεί πολλά πράγματα, όπως το γιατί παχαίνουμε από μια ηλικία και μετά και τι (δεν) πρέπει να τρώμε.

Κάποια στιγμή τα έντονα συμπτώματα, όπως οι εξάψεις ή οι διαταραχές ύπνου, υποχωρούν. Οι αλλαγές στο σώμα μας, όμως, συνεχίζουν να έχουν επιπτώσεις. Στην περιπτώσή μου, το πρώτο καμπαράκι ήρθε μετά από μια εξέταση οστικής πυκνότητας: καθώς η μείωση των οιστρογόνων επηρεάζει την πυκνότητα των οστών, τα αποτελέσματα έδειξαν προχωρημένη οστεοπενία στα όρια της οστεοπόρωσης. Οστεοπόρωση είχε και η μητέρα μου και μια φορά, στο ισώμα, έσπασε το πόδι της. Παρότι η κληρονομικότητα παίζει μεγάλο ρόλο, η αλήθεια είναι ότι πρόκειται για ένα από τα πιο συχνά προβλήματα υγείας. Σύμφωνα με τη Διεθνή Οργάνωση Οστεοπόρωσης, μία στις τρεις γυναίκες άνω των 50 θα βιώσει κάποιο κάταγμα, αφού, αν περάσεις τη γραμμή αυτή, τα οστά σου γίνονται πορώδη (οστεο-πόρωση), αρχίζουν να μοιάζουν με σφουγγάρι και σπάνε ή ραγίζουν με το παραμικρό.

Γι' αυτό και η οστεοπενία και η οστεοπόρωση λέγονται «σιωπηλές ασθένειες». Γιατί όλα αυτά συμβαίνουν χωρίς εμφανή συμπτώμα-

Resilience tips

* Η εμμηνόπαυση φέρνει αλλαγές στο σώμα και η άσκηση με βάρη ή αντιστάσεις είναι το καλύτερο φάρμακο για τα κόκαλα.

* Η μεσογειακή διατροφή (όσπρια, λαχανικά, ψάρια, ελαιόλαδο) μειώνει τον κίνδυνο οστεοπόρωσης και καρδιαγγειακών.

* Μεγαλώνοντας ο ύπνος γίνεται πιο δύσκολος: μια σταθερή ρουτίνα, ελαφρύ βραδινό και αποφυγή οθονών βοηθούν τον εγκέφαλο να ηρεμήσει.

* Μικρές αλλαγές έχουν μεγάλη αξία: ακόμα κι ένα 20λεπτο περπάτημα ή λίγα κιλά αντίστασης κάθε μέρα χτίζουν ανθεκτικότητα.

τα, κι αν δεν κάνεις προληπτικά την εξέταση οστικής πυκνότητας, συχνά δεν το καταλαβαίνεις – μέχρι να συμβεί το πρώτο κάταγμα, συνήθως στον καρπό, στη σπονδυλική στήλη ή στο ισχίο.

Τελοσπάντων, η συνταγή του γιατρού ήταν γυμναστική με βάρη, ή πιο σωστά ασκήσεις ενδυνάμωσης και αντιστάσεων (εφ' όρου ζωής), και ένα σκεύασμα βιταμινών C και D. Το ενθαρρυντικό είναι ότι τα κόκαλά μας δεν είναι συμπαγή, όπως ίσως τα φανταζόμαστε. Είναι ζωντανός ιστός: αποτελούνται από κύτταρα που χτίζουν και κύτταρα που αποδομούν συνεχώς οστό – σαν ένα μικρό οικοδόμημα που ανανεώνεται κάθε στιγμή. Ή σαν ένα σπιτάκι Lego που συνεχώς το φτιάχνεις και το ξαναφτιάχνεις. Στην οστεοπενία η απώλεια είναι μεγαλύτερη από την αναδόμηση, αλλά η κατάσταση παραμένει αναστρέψιμη· κι αν το σπιτάκι σου έχει αρχίσει να φθείρεται, μπορείς να ξαναχτίσεις τους τοίχους του πριν γίνουν πολύ αδύναμοι. Έτσι λοιπόν ακολουθήσα ευλαβικά τις οδηγίες του γιατρού, και στην επανεξέταση έναν χρόνο μετά οι τιμές είχαν επιστρέψει στο φυσιολογικό.

Επιπλέον, κάθε φορά που έκανα μικροκινήσεις στο στέρνο ή περιστροφές στους ώμους άκουγα εσωτερικά τα κόκαλά μου (ή τις αρθρώσεις μου;) να τρίζουν σαν κακοσυντηρημένα ελατήρια, κι όταν το έλεγα στους άλλους με κοιτούσαν σαν να τους έλεγα ότι είδα εξωγήινο. Έβλεπα όμως ότι κι αυτός ο παράξενος ήχος σταματούσε με τη γυμναστική, που είναι πραγματικό φάρμακο και εντελώς απαραίτητη από μια ηλικία και μετά. Και ακόμα και σήμερα τα ακούω να τρίζουν, όταν χαλαρώνω και δεν είμαι συνεπής, γι' αυτό και έχω αποφασίσει να είμαι. Ο Σεπτέμβριος είναι η καλύτερη εποχή για μικρούς στόχους και δεσμεύσεις, για νέες αρχές.

Το παρηγορητικό είναι ότι δεν είναι ποτέ αργά να αρχίσει κανείς να φροντίζει τον εαυτό του: να τρώει σωστά, να γυμνάζεται τακτικά, να χτίζει μέσα του δύναμη και ισορροπία για όλα τα στάδια της ζωής. Γιατί περί αυτού πρόκειται, αλλά κανείς δεν μας το μαθαίνει. Το ανακαλύπτουμε μόνοι μας, όταν αρχίζουν να χτυπούν τα διάφορα καμπαράκια, και μόνο τότε καταλαβαίνουμε πόσο πολύτιμη είναι η υγεία μας και πόση σημασία έχει ο τρόπος που ζούμε.

Αγαπημένο μου ημερολόγιο, έχω να σου πω πολλά για τις αλλαγές που εμφανίζονται εκεί, μετά τα 50, αλλαγές που σε βάζουν να αναρωτηθείς πώς θέλεις να συνεχίσεις να πορεύεσαι. Και δεν τα λέω μόνο για μένα. Αισθάνομαι την ανάγκη να τα μοιραστώ ίσως επειδή υπάρχει μια σιωπή, σαν να είναι ταμπού να μιλάς για το σώμα που αλλάζει. Κι έτσι πολλές γυναίκες και πολλοί άντρες βιώνουμε μόνοι μας τις περιπέτειες της υγείας ή της αρρώστιας, και πάντα έχω στο μυαλό μου αυτή τη μοναξιά. Μην με παρεξηγήσεις, πάντως· η εμμηνόπαυση μια χαρά περίοδος είναι. Σταματάει το βάσανο των περιόδων, δεν έχεις τον φόβο της εγκυμοσύνης και μπορείς να σταθείς αλλιώς απέναντι στο σώμα σου, αν είσαι προετοιμασμένη και παρατηρητική, σαν μια νέα αρχή για όλα όσα θα έρθουν. Αρκεί να καταλάβεις ότι από κάπου πρέπει να αρχίσεις. **A**

Ημερολόγιο ανθεκτικότητας

Μαθαίνοντας ξανά το σώμα μας, μετά τα 50

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΓΚΡΟΥΣ

RELIC Η αποχαιρετιστήρια εμφάνιση στην Αθήνα

Η παράσταση του Ευριπίδη Λασκαρίδη έρχεται στο Πτι Παλαί

Μέσα από ένα μοναχικό πλάσμα, αντικείμενα, ήχους και εντυπωσιακά κοστούμια, το έργο εξερευνά τη μοναξιά, την ανάγκη για ζωή και την ανθρώπινη επαφή, συνδυάζοντας φάρσα, καμπαρέ και βαριετέ. Η παράσταση «RELIC», του Ευριπίδη Λασκαρίδη και της ομάδας του OSMOSIS, επιστρέφει για λίγες μόνο βραδιές στην Αθήνα, σε νέα στέγη. Από την πρεμιέρα της το 2015, στη Βαρκελώνη, η σόλο περφόρμανς

έχει παρουσιαστεί σε 19 χώρες και 38 πόλεις, κερδίζοντας βραβεία και διεθνή αναγνώριση. 10 χρόνια μετά, το «RELIC» φαίνεται πιο επίκαιρο από ποτέ, καθώς κάθε παρουσίασή του λειτουργεί σαν καθρέφτης της εποχής και των θεατών, αποκαλύπτοντας το ζωντανό, μεταμορφωτικό σύμπαν του δημιουργού. [Πτι Παλαί, 24 έως 28 Σεπτεμβρίου](#)

— Νίκη-Μαρία Κοσκινά

Θέατρο,
μουσική,
εκθέσεις,
προβολές.
Πολιτιστικές
προτάσεις
που μας
ιντριγκάρουν
αυτό το
επτάήμερο

1 Όταν ο χορός καταργεί τα στερεότυπα

Η DAGIPOLI DANCE Co γιορτάζει είκοσι χρόνια αδιάλειπτης δημιουργίας και προσφοράς στον σύγχρονο χορό. Η επετειακή παράσταση, σε σκηνοθεσία του ιδρυτή της ομάδας Γιώργου Χρηστάκη, αναδεικνύει τη φιλοσοφία της: η τέχνη δεν γνωρίζει περιορισμούς και η διαφορετικότητα είναι πηγή δύναμης. Μέσα από ισότιμες συνεργασίες σωμάτων με ξεχωριστά κινησιολογικά χαρακτηριστικά, η ομάδα ανατρέπει στερεότυπα, τιμώντας τη συμπερίληψη και την ποικιλομορφία της ανθρώπινης έκφρασης. **Εναλλακτική Σκηνή ΕΛΣ, 20 & 21 Σεπτεμβρίου**

© ΕΛΙΝΑ ΓΙΟΥΝΑΝΗ

2 Η «Αντιγόνη» ρίχνει αυλαία

Η «Αντιγόνη» σε σκηνοθεσία **Θέμη Μουμουλίδη** συμπληρώνει τον κύκλο της περιοδείας της. Με σεβασμό στο κείμενο, αλλά με μια πιο σύγχρονη ματιά, το έργο διαχειρίζεται τη σύγκρουση των δύο διαφορετικών κόσμων και αντιλήψεων, της Αντιγόνης (Λένα Παπαληγούρα), που αντιπροσωπεύει τους άγραφους νόμους και του Κρέοντα (Μελέτης Ηλίας), του εκπροσώπου της εξουσίας, που υπερασπίζεται το γράμμα του νόμου. Η πρωίδα στέκεται αγέρωχη και ακλόνητη στα πιστεύω της και εντέλει υπόκειται στη μοίρα της γιατί έπραξε το αυτονόητο: υπερασπίστηκε και σεβάστηκε τους νεκρούς. **Θέατρο Βράχων-Μελίνα Μερκούρη, 19 Σεπτεμβρίου**

3 Τελευταίες παραστά- σεις για Το ψέμα

«Θα της το λέγατε;» – η ερώτηση που ξεκινά ένα παιχνίδι αμφιβολιών, γέλιου και μικρών καθημερινών ψεμάτων. Η παράσταση «**Το ψέμα**» του Φλοριάν Ζελέρ, σε σκηνοθεσία **Μανώλη Δούνια**, παρουσιάζει δύο ζευγάρια και ένα δειπνο γεμάτο ανατροπές, όπου η αλήθεια και το ψέμα συνυπάρχουν με χιούμορ και τρυφερότητα. Οι πρωταγωνιστές ζωντανεύουν τους χαρακτήρες με κοφτερή δεξιότητα, σε μια όμορφη παράσταση, κάτω από τον αθηναϊκό ουρανό. **Θέατρο Λαμπέτη Ταράτσα έως 30 Σεπτεμβρίου**

© ΕΛΙΝΑ ΓΙΟΥΝΑΝΗ

4 Τα συντρίμια του Τρωικού Πολέμου

Η «**Ανδρομάχη**» του Ευριπίδη είναι ένα κείμενο που δεν ανεβαίνει συχνά. Η **Μαρία Πρωτόπαππα** σκηνοθετεί τον **Αργύρη Ξάφη** και τον **Τάσο Λέκκα** σε γυναικείους ρόλους, που, αν και αντιπροσωπεύουν διαφορετικές γενιές, αποτελούν και οι δύο θύματα της πατριαρχίας και των εγκλημάτων και λαθών που διέπραξαν άλλοι. Το έργο κινείται πέρα από τη σύγκρουση δυο γυναικών. Εξετάζει τα συντρίμια που άφησε ο Τρωικός Πόλεμος όχι μόνο στους αντίπαλους αλλά και στην επόμενη γενιά των Αχαιών (Ερμιόνη και Νεοπτόλεμος), που αδυνατεί να ορθοποδήσει. **Θέατρο Πέτρας, 22 Σεπτεμβρίου**

Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο avguide@athensvoice.gr

5 Η Ελεωνόρα Ζουγανέλη σε ένα μοναδικό live

Μετά την καλοκαιρινή της περιοδεία σε Ελλάδα και Κύπρο, η γνωστή ερμηνεύτρια επιστρέφει στην Αθήνα για μια βραδιά-γιορτή. Με την εκπνεκτική σκηνική της παρουσία και τραγούδια που αγαπήσαμε αλλά και νέες δημιουργίες, υπόσχεται ένα δυναμικό live γεμάτο ρυθμό, συναίσθημα και αυθεντική επικοινωνία με το κοινό. Μαζί της η ανανεωμένη μπάντα του **Ευριπίδη Ζεμενίδη**, με τον οποίο συνεργάζεται ξανά έπειτα από 10 χρόνια.

Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων, 18 Σεπτεμβρίου

6 Mare Nostrum: Η Μεσόγειος σε μουσική συμφιλίωσης

Ο **Ζορντί Σαβάλ** και το σύνολό του **Hespèrion XXI** συναντούν τη Διαπολιτισμική Ορχήστρα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής σε μια βραδιά όπου η Μεσόγειος ζωντανεύει μέσα από ήχους και μελωδίες. Υπό την καλλιτεχνική επιμέλεια του Σαβάλ και του μαέστρου της **Χάρη Λαμπράκη**, η Ορχήστρα υφαίνει ένα πλούσιο ηχητικό μωσαϊκό, όπου σεφαραδίτικες μελωδίες, βυζαντινοί ύμνοι και αραβοανδαλουσιακοί ήχοι συναντούν κοσμική μουσική και αυτοσχεδιασμό. Το μουσικό ταξίδι στη Μεσόγειο συμπληρώνουν με τις φωνές τους η **Κατερίνα Παπαδοπούλου** και ο **Μαρκ Μοϊγιόν**.

Ωδείο Ηρώδου Αττικού, 24 Σεπτεμβρίου

7 Μια έκθεση-καταφύγιο

Ο Κήπος του Μεγάρου μετατρέπεται σε ένα ζωντανό καλλιτεχνικό στούντιο, φιλοξενώντας –στο πλαίσιο του annexM– το νέο έργο-εγκατάσταση της **Τζένης Μαρκέτου** «*Folly for Songs for Funk Kinships*» (καταφύγιο για τραγούδια και άλλες συγγένειες), σε επιμέλεια Πάνου Παννικόπουλου. Εδώ οι φυσικές και οργανικές δομές εξελίσσονται με τις εποχές, φιλοξενούν ζώα και φυτά, και δημιουργούν έναν χώρο όπου άνθρωποι και φύση συνυπάρχουν ισότιμα, επαναδιατυπώνοντας έννοιες ζωής, ύλης και φροντίδας.

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Κήπος, έως Μάιο 2026

8 Ο Μάριος Φραγκούλης τιμά τον Μίκη Θεοδωράκη

Η συναυλία-αφιέρωμα στον μεγάλο συνθέτη παρουσιάζει την οικουμενική διάσταση του έργου του. Κεντρικός ερμηνευτής ο **Μάριος Φραγκούλης**, με διάφορους καλεσμένους επί σκηνής –όπως ο Γαλλο-καναδός **Μαρκ Ντεβίν**– και την κορυφαία πιανίστα **Τατιάνα Παπαγεωργίου** να τους συνοδεύει. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει αποσπάσματα από τα σημαντικότερα έργα του συνθέτη, τραγούδια που μελοποίησαν κορυφαίοι ποιητές και μελωδίες που έχουν ερμηνευθεί διεθνώς. Τους σολίστ πλαισιώνουν η **Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ** και η **Χορωδία του Δήμου Αθηναίων**.

Ωδείο Ηρώδου Αττικού
19 Σεπτεμβρίου

9 Μια νύχτα για την «Ξυπόλυτη ντίβα»

Η **Σεζάρια Έβορα** ζωντανεύει ξανά μέσα από την ορχήστρα της. Οι μουσικοί και οι αγαπημένοι της συνεργάτες –που τη συνόδευσαν στις live εμφανίσεις της– φέρνουν στο φως τραγούδια που μιλούν για αγάπη, πατρίδα και μνήμη. Στο πρόγραμμα της βραδιάς περιλαμβάνονται αγαπημένα τραγούδια της Έβορα όπως το «*Sodade*», το «*Besame Mucho*», το «*Cabo Verde*» ή το «*Mar Azul*», με νέες ερμηνείες που αποτίουν φόρο τιμής στη φωνή και την ψυχή της.

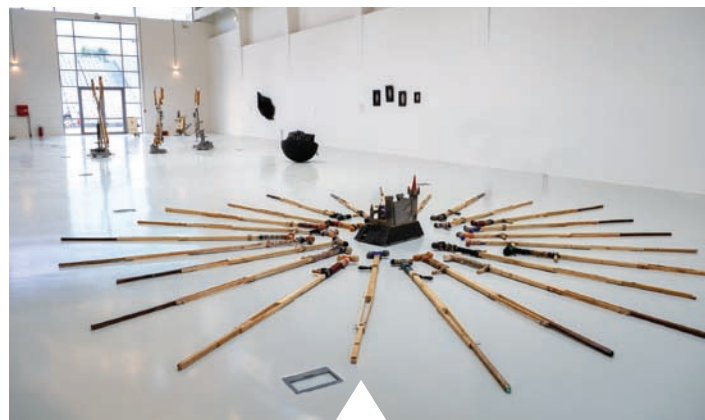
Θέατρο Βράχων Μελίνα Μερκούρη, 22 Σεπτεμβρίου

10 Αριστείδης Λάππας & Κώστας Πανιάρας Υδάτινες Αναμνήσεις

Η **Breeder** παρουσιάζει δύο εκθέσεις που εξερευνούν την παρουσία του νερού στην τέχνη. Το «*Forever Fish*» του Αριστείδη Λάππα συνδυάζει ζωγραφική, γλυπτική και ήχο για να αναδείξει την οικολογική ευθραυστότητα και τη θεραπευτική διάσταση του υδάτινου κόσμου, ενώ το «*Summer Nostalgia*» του Κώστα Πανιάρα ξυπνά παιδικά καλοκαίρια και αένανες θαλασσινές μνήμες μέσα από ευαίσθητες απεικονίσεις λουομένων, προσκαλώντας το κοινό να αναστοχαστεί τη σχέση μας με το νερό.

The Breeder Gallery, έως 2 Νοεμβρίου

11 Symbols III - Εντροπία στα Αισχύλεια 2025

Η μεγάλη ομαδική έκθεση στα Αισχύλεια φέτος, σε επιμέλεια **Παναγιώτη Πάγκαλου**, έχει θέμα την εντροπία, που από φυσική έννοια μέτρησης της αταξίας μετατρέπεται στο πεδίο της τέχνης σε δημιουργική πρώτη ύλη. 13 καλλιτέχνες αποκαλύπτουν με τα έργα τους τη διαρκή ροή αποδιοργάνωσης και επανασύνθεσης. Έτσι η τέχνη γίνεται μοντέλο διαχείρισης της αστάθειας, μια μορφή κοσμικής ισορροπίας που γεννιέται από το χάος.

Ιρις, έως 28 Σεπτεμβρίου

Τα νόστιμα νέα της σεζόν που ξεκινάει

Καυτές πληροφορίες για το πού θα δίνουμε
τα ραντεβού μας τους μήνες που έρχονται

Της ΝΕΝΕΛΑΣ ΓΕΩΡΓΕΛΕ

Κι εκεί που έλεγα σαν πόσα ακόμα μαγαζιά να χωράει η Αθήνα, να σου και μια καινούργια και megasasλη φουρνιά νέων openings ήρθε να μου βγάλει αυθάδικα τη γλώσσα... Εστιατόρια με σεφ πρώτου μεγέθους, wine bars και tapas bars, ψησταριές-αναψυκτήρια, νεοταβέρνες και... παλιοταβέρνες, φούρνοι νέας κοπής και πνοής που από κάποια ώρα και μετά γίνονται μπαράκια -microbakery-bar τα λένε-, καθαρόαιμα μπαράκια, χέλθι φουντάδικα, μοντέρνα μπιστρό και αναβιώσεις παλιών και αγαπημένων σποτ του κέντρου της πόλης που ξανανοίγουν έπειτα από χρόνια. Απ' όλα σας έχω και με χαρά ανακοινώνω:

Φυσικά και ξεκινάω με το θρυλικό **Καφενείο** της Λουκιανού στο Κολωνάκι, μια και τουλάχιστον μία δεκαετία της ζωής μου την πέρασα εκεί, τρώγοντας τα μεσημέρια και προσπαθώντας να ισορροπήσω στο κατηφορικό πεζοδρόμιο. Ανοίγει ξανά από την (απέναντι) ομάδα του Brunello και μιλώντας με τον εξ αυτών Γιώργο Μελισσάρη μαθαίνω πως θα προσπαθήσουν να κρατήσουν όσο περισσότερο γίνεται το στυλ και την ατμόσφαιρα του παλιού χώρου (μακάρι να μπορούσαν να είχαν και τα ίδια γκαρσόνια – όσοι, μαζί μ' εμένα, πηγαίνανε συχνά θα καταλάβουν τι εννοώ). Με σεφ την **Κυριακή Φωτοπούλου**, το μεν μεσημέρι θα σερβίρουν ελληνική κουζίνα, επαναλαμβάνοντας κι εδώ κάποια πιάτα σουζέ του παλιού Καφενείου (τιμή και δόξα στις απίθανες πατατούλες φούρνου με το μπέικον, στη σαλάτα με το ψιλοκομμένο ωμό κολοκυθάκι, στα γαρδουμπάκια φούρνου), ενώ το βράδυ η κατάσταση θα γίνεται πιο «ελληνικό μπιστρό», με αρκετά κρεατικά αλλά και με μια πιο «πάρτι» και αλέγκρα διάθεση. Αναμένεται μέσα στο πρώτο 15ήμερο του Οκτωβρίου. **Λουκιανού 26**

Καινούργια έργα για το Ergon, που την ερχόμενη εβδομάδα ανοίγει την **Ταβέρνα Ερμού**, στο νούμερο 98. Μέσα σε ένα υπέροχο διατηρητέο που αναστήλωσαν αριστοτεχνικά (στα μελλοντικά σχέδια είναι και η ανέγερση ενός ακόμη ξενοδοχείου Ergon House από πάνω), η καινούργια τους ταβέρνα, με σεφ τον **Παναγιώτη Ξάνθη**, παίρνει την έμπνευση από την παλιά ελληνική ταβέρνα (στα πιάτα της οποίας προσθέτει σημερινές τεχνικές) και έχει περισσότερο θαλασσινή ψυχή, βάζοντας σε ρόλο πρωταγωνιστικό μπακαλιάρους σκορδαλιά, σαρδελίτσες ψητές, Αθηναϊκές σαλάτες, ψάρια αχνιστά και λοιπά ψαρίσια. Δίπλα της, πάλι η ομάδα Ergon «κατεβάζει» και το θεσσαλονικικό **Balboa**, αυτό με σεφ τον **Οδυσσέα Μπογιόγλου**, με smashed burgers, τηγανητό κοτόπουλο και frozen drinks.

Έχει 5 ολόκληρα χρόνια να εμφανιστεί στην αθηναϊκή σκηνή κι αυτό είναι μια μεγάλη έλλειψη τόσο για τον ίδιο όσο και για τους πιστούς οπαδούς του. Ο λόγος για τον εκρηκτικό και υπερταλαντούχο **Δημήτρη Κατριβέση**, που επανέρχεται στην Αθήνα και μαζί με τον κολλητό του φίλο, τον Σουνδό Ebbe Volmer –με 3 αστέρια Michelin, πα-

ρακαλώ, στο ενεργητικό του–, ετοιμάζουν πράματα και θάματα στον χώρο του Drunk Sinatra μέσα στα στενά του Συντάγματος. Μπροστά, και στην άπλα του πεζοδρόμου, με ποτά, κρασιά, μεζέδες και μουσικές θα κρατηθεί το ύφος του παλιού δημοφιλούς μπαρ, στο βάθος όμως της στοάς θα στηθεί ένα μικρό–περίπου 20 άτομα θα χωράει– fine dining εστιατόριο. «Τι να περιμένουμε;» ρωτάω τον Δημήτρη, προσπαθώντας κάτι να εκμαιεύσω για την κατεύθυνση της κουζίνας. «Τον Κατριβέση πωρωμένο για ομορφιές μαγειρικές», μου απαντάει. Έτοιμο γύρω στα τέλη Νοέμβρη, ψάχνουν και το όνομα. **Θησέως 16**

Μέσα στον Οκτώβρη και επί της πλατείας Πλυτά στο Παγκράτι ανοίγουν το δικό τους και οι **Περικλής Κοσκινάς, Μάριος Κοροβέσης** (Cookoonaya Αθήνα - Αντίπαρος) με τους **Γιάννη Λουκάκη, Σπύρο Πεδιαδιτάκη** (Άκρα). Ξέρω, τους αναγγέλλουμε από πέρυσι, είναι όλοι τους όμως υπερδραστήριοι και ανοίγουν διάφορα τόσο στη Θεσσαλονίκη όσο και στην περιφέρεια. Τώρα είναι πανέτοιμοι μεν, χωρίς προς το παρόν σίγουρο το όνομα δε. Το καινούργιο τους λοιπόν θα είναι κάτι μεταξύ ψησταριάς και αναψυκτήριου (;) και θα υπηρετεί την ελληνική κουζίνα, με «απλά και νόστιμα πιάτα». Στην αρχή θα ανοίξουν μόνο βράδυ. Λίγο καιρό μετά, από το πρωί με γλυκές και αλμυρές προτάσεις. **Πλατεία Πλυτά 1, Παγκράτι**

Εκεί που για χρόνια βρίσκαμε τη Φάμπρικα του Ευφρόσυνου στο Κουκάκι μεταφέρεται το **Φίλινγκς** του Παγκρατίου από τον pastry chef **Αλέξανδρο Κόνιαρη**, τον σεφ **Γιώργο Ζαχείλα** και το... πολυεργαλείο **Βάιο Κορομπλά**, αγαπημένο μας από τα Τσίφτης και Αορίτης. Θα είναι ένα bakery-ρεστό με το όνομα **Μορ Φίλινγκς**, που από το πρωί μέχρι τις 5 το απόγευμα θα σερβίρει πρωινά, brunch κι ένα μικρό ευέλικτο μενού και θα έχει πρόσοψη επί της οδού Ζίννη. Στις 6 θα μεταμορφώνεται σε ρεστό με comfort αλλά και πολύ προσεγμένα πιάτα (θα παίζει και φούρνος joster, άρα να περιμένουμε και πολλά νόστιμα «καπνιστά»), που θα συνοδεύει με καμιά 40αριά κρασιά του ελληνικού αμπελώνα, πολλά από αυτά φυσικά και ήπιας παρέμβασης. Δίπλα του και με πρόσοψη επί της οδού Ανδρούτσου το bakery **Φίλινγκς** με όλα τα ωραία που ξέρουμε –ζύμες, ψωμιά, γλυκά–, με τα οποία εξάλλου προμηθεύει πολλά ακόμη μαγαζιά της Αθήνας, ενώ φυσικά θα πωλούνται και επιτόπου. Σηκώνει αυλαία 15-20 Οκτωβρίου. **Ζίννη & Ανδρούτσου, Κουκάκι**

Είναι από τους πιο ονειρεμένους κήπους των βορείων προαστίων και ετοιμάζεται να ανοίξει με το ίδιο όνομα μεν, σε άλλα χέρια δε. Μετά τον Φώτη Σεργουλόπουλο, το **Artisanal** περνάει στα χέρια του πολύ καλού σεφ **Γιάννη Παρίκου**, που πρόσφατα δοκιμάσαμε και στο Kedros της Λυκόβρυσης και ο οποίος φημίζεται για τη νοστιμιά των πιάτων του και για την εμμονή του στην αναζήτηση της εξαιρετικής πρώτης ύλης. Ο χώρος, που ανανεώνεται με πολλές μοντέρνες και πιο ανάλαφρες πινελιές αυτές τις μέρες, φυσικά θα αναδεικνύει και πάλι τον υπέροχο κήπο και η κουζίνα θα είναι δημιουργική μεσογειακή. Ανοίγει μέσα στον Οκτώβριο. **Ζηρίνη 2, Κηφισιά**

Αναψυκτήριο θα λέγεται το καινούργιο all day εστιατόριο που ανοίγει στη Γλυφάδα και στον χώρο που στεγαζόταν το Sea Spice, από τις ομάδες που βρίσκονται πίσω από το Pere Ubu και το Bella Vespa – aka Νίκος Μίχαλος. Το καινούργιο, που αναμένεται γύρω στα τέλη Οκτωβρίου, θέλει να κάνει ένα νοσταλγικό come back των παλιών καλών εποχών της Γλυφάδας και της Αθήνας – μέχρι και παγωτό μηχανής θα έχουν. Εδώ θα δούμε και τον Θάνο Φέσκο –αστέρι Michelin για το Delta–, που αναλαμβάνει τα της κουζίνας και θα σερβίρει πρωινά, brunch και ελληνική κουζίνα comfort, απλή και νόστιμη. Για να δούμε... **Κύπρου 70**

Επιστρέφω στο Κολωνάκι, γιατί περί τα μέσα του Οκτώβρη μια **Ντίβα** θα κάνει εκεί την εμφάνισή της! Μιλάμε για ένα μοντέρνο μπιστρό που φιλοδοξεί να μαζέψει τον κόσμο για φαγητό και ποτό από το μεσημέρι με κουζίνα asian-nordic από τα χέρια του πολύ καλού σεφ **Δημήτρη Κατσάνου**, με πιάτα δημιουργικά μεν χωρίς ακρότητες δε. Ακούω για ψωμιά δικά τους, αχινομακαρονάδες, κροκ μεσιέ και πολλά crudo, ακούω και για χαλαρή ατμόσφαιρα μπαρ με καλά ποτά και ωραίες μουσικές. **Πατρ. Ιωακείμ 56**

Ο Δημήτρης Κατσάνος θα βρίσκεται και πίσω από το –βάζουν τώρα τις τελευταίες πινελιές– **Son Athens**, ένα wine bar-bistro με λατινοαμερικάνικες μουσικές και all day μπαρίστικη διάθεση. Και εδώ θα σας μιλήσω για την τάση που σκίζει φέτος, microbakery λοιπόν, από το πρωί με διάφορα ωραία ψωμιά και σάντουιτς και τάκος και brunch, πιο εστιατορικά το βράδυ, με κοπές κρεάτων, chilli con carne και ζωηρή μπάρα με καλά ποτά. **Ελ. Βενιζέλου 19, Ηλιούπολη.**

Ωραία νέα φτάνουν στ' αυτιά μου και από το δημοφιλές Tuk Tuk του Κουκακίου. Ο Μπάμπης Ασκερίδης με τον συνétaιρό του Κώστα Λάλα και τον Γιάννη Πετρή (Tiki) φτιάχνουν δυο στενά πιο πέρα από το Tuk Tuk το καινούργιο τους, αυτή τη φορά γιαπωνέζικο στέκι. Θα το λένε **Kuchisabishii Sakaba**, με την πρώτη λέξη να σημαίνει επακριβώς στα γιαπωνέζικα –μα δώστε βάση...!– «δεν τρώω επειδή πεινάω, τρώω επειδή το στόμα μου αισθάνεται μοναξιά!». Θα είναι λοιπόν μια καθαρόαιμη γιαπωνέζικη ταβέρνα (sakaba) με ράμεν, γκιόζας, τοκογιάκι και άλλα, συν high balls, σάκε, γιαπωνέζικες μπύρες, κρασιά. **Φαλήρου 36, Κουκάκι**

Ο Κωνσταντίνος Δαγριτζίκος, που εκτός των άλλων ταλέντων του στήνει και ωραία μαγαζιά (Six D.O.G.S.), έχει ήδη βάλει μπροστά το καινούργιο του στη Λυκούργου (στο παλιό Αθήναιον). Θα πρόκειται για ένα αμιγώς ελληνικό εστιατόριο (του οποίου το όνομα δεν έχει οριστικοποιηθεί), με τον Θεσσαλονικιό σεφ **Βασίλη Χαμάμ** να κατεβαίνει προς τούτο μόνιμα στην Αθήνα. Ο χώρος αβανταδόρικός, οι μουσικές από τον Ζών Χαλκιάπουλο - Mr Z κι αυτές ελληνικές από τα 20s, 30s, 70s και ολίγον... μεταπολίτευση, τα πιατά θα επιμελείται ο **Δημήτρης Κούμανης** του Heteroclitó, με κρασιά, σπάνια αποστάγματα, μπύρες μικρής παραγωγής – τις καλύτερες κι έπειτα από πολύ ψάξιμο, μαθαίνω. Να το περιμένετε περί τον Δεκέμβρη.

ΜΟΛΙΣ ΑΝΟΙΞΑΝ ΚΑΙ ΜΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ

Όλα τα παραπάνω είναι μια πρώτη μόνο δόση απ' όσα καλά και νόστιμα θα ζήσουμε τους επόμενους μήνες, την προσοχή μας όμως ζητάνε και κάποια που άνοιξαν μέσα στο κατακαλόκαιρο και μας πρωτοσυστήνονται τώρα που γυρίσαμε. Ας δούμε ποια...

Batard από τη γαλλική λέξη που σημαίνει μπάρσαρδος ονόμασαν δυο πολύ γνωστοί και καλοί σεφ τον ολοκαίνουργιο φούρνο τους στο Παγκράτι. Ο **Δήμος Μπαλόπουλος** και ο **Γιώργος Κηρύκος** πλάθουν, ωριμάζουν (μιλάμε για ώρες ωρίμανσης, που φέρνουν το τέλειο αποτέλεσμα), φουρνίζουν από το πρωί ψωμιά για το σπίτι αλλά και σάντουιτς, μπριός και πίτσες που γεμίζουν με σούπερ εξαιρετικά ελληνικά προϊόντα. Κάνουν ήδη θραύση και σχηματίζονται στην πόρτα τους ουρές... **Πύρρωνος 23, Παγκράτι**

Don't be a dick διάλεξε να λέγεται το καινούργιο μπαρ (άνοιξε αρχές Σεπτεμβρη) στο κέντρο της Αθήνας, εισάγοντας την έννοια του soft clubbing, το οποίον... Ξέδωμα μετά το γραφείο. Ανοίγει κάθε απόγευμα στις 6 και το πάει μέχρι τη 1 (Σ/Κ και αργότερα), σερβίρει ωραία απεριτίφ, καλά ποτά και πίτσα, παίζει italo disco, space disco, funky groovy και ενίοτε jazz, έχει και μια έκπληξη στο υπόγειο, το The Toilet Room, ένα δωμάτιο όλο από ροζ πλακάκι, αναφορά στο «Κουρδιστό πορτοκάλι» του Κιούμπρικ. **Φειδίου 4, Εξάρχεια**

Ζιράφ στα γαλλικά σημαίνει καμυλοπάρδαλη και είναι το όνομα που διάλεξε το ολοκαίνουργιο wine bar resto της Καλλιδρομίου. Ωραίος χώρος και ντιζάιν, χαλαρή ατμόσφαιρα, έθνικ πινελιές και μια διάθεση που σε ταξιδεύει όσο απολαμβάνεις κάποια από τις 135 ετικέτες κρασιών απ' όλο τον κόσμο, που, σημειωτέον, προσφέρονται όλες και σε ποτήρι! Στα πιάτα μεσογειακές κι όλου του κόσμου λικουδιές, από αραντσίνι και χοτ ντογκ μέχρι ταλιάτα από Black Angus και fish 'n' chips, όλα τους πεντανόστιμα. **Καλλιδρομίου 17 & Μαυρομυχάλη**

Barθelona είναι το όνομα του καινούργιου all day bar, και πάλι στο κέντρο, επί της Πραξιτέλους, που έστησαν 3 νεαροί φίλοι, και ήδη μαζεύει τον κόσμο με καλό καφέ, σαντουιτσάκια και ομελέτες μέχρι τη 1 το μεσημέρι κι έπειτα συνεχίζει με ακαταμάχητα ισπανικά τάπας (ντομάτα τριφτή με γαύρο μαρινάτο ή με πικάντικο τσορίθο), μπρουσκέτες (με χαμόν, κατσικίσιο τυρί, καραμελωμένο ροδάκινο) αλλά και 3 pinsas για τις μεγαλύτερες πείνες. Ωραίος urban funky χώρος με μαροκινά πλακάκια, μουσικές soul, punk, alternative rock, τα παιδιά σχεδιάζουν και παρτάκια 2-3 φορές τον μήνα. **Πραξιτέλους 40**

Protein Garden αν αναρωτιέστε μέχρι πού θα φτάσει ο δείκτης στη ζυγαριά, να, εδώ, σας βάζω το καινούργιο υγιεινό στέκι, που μέχρι τώρα βρίσκαμε μόνο στις γνωστές πλατφόρμες και τούτο είναι το πρώτο του φυσικό κατάστημα. Πολλές ωραίες προτάσεις με βάση, τι άλλο, την πρωτεΐνη, λέξη που κυκλοφορεί ευρέως τελευταία, μπορείτε όμως να επιλέξετε από μια μεγάλη γκάμα εξαιρετικών πρώτων υλών για να φτιάξετε τη δική σας εκδοχή υγείας. **Σκουφά 53, Κολωνάκι**

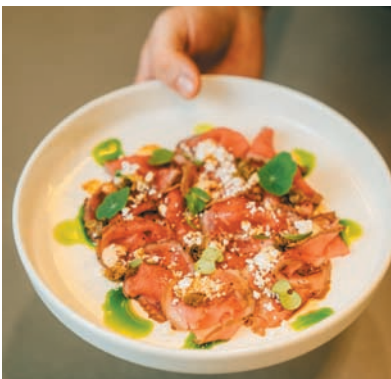
GARGARETTA

Casual γαστρονομία και ιδανικό wine pairing με φαντασία

Στην καρδιά της Αθήνας, η Gargaretta συστήνει ένα concept που ισορροπεί ανάμεσα στη δημιουργικότητα και τη φαντασία. Ιδανικό σποτ πριν ή μετά το Ηρώδειο, προσφέρει τη δυνατότητα να απολαύσεις γεύσεις που ξεφεύγουν από τα συνηθισμένα.

Την επιμέλεια του μενού έχει ο σεφ Χρύσανθος Μανωλόπουλος, ενώ τη συνολική γαστρονομική δημιουργία υπογράφει ο Δημήτρης Μαγριπλής. Το αποτέλεσμα είναι ένα ύφος gastro-casual: πιάτα ευφάνταστα, που βασίζονται σε μια σύγχρονη οπτική.

Στη βάση της εμπειρίας, το ψωμί και τα μοναδικά γλυκά παρασκευάζονται αποκλειστικά in house από την pastry chef, χωρίς καμία έτοιμη «λύση». Ο κατάλογος συνδυάζει αγαπημένες γεύσεις με δημιουργικές πινελιές, από το μοσχαρίσιο καρπάτσιο και το ταρτάρ λαβράκι, μέχρι τις μπρουσκέτες με μελιτζάνα, μοτσαρέλα, λιαστή ντομάτα, βασιλικό και πράσινη ελιά. Οι τηγανητές πατάτες κόβονται σε μικρά κυβάκια και

σερβίρονται σε μπολ, με τριμμένη παρμεζάνα και θυμάρι, ενώ στα πιάτα που ξεχωρίζουν βρίσκουμε το ψητό μανούρι, αλλά και τα μοσχαρίσια κεφτεδάκια με φέτα και ούζο. Το highlight είναι η δημιουργική εκδοχή της χωριάτικης σαλάτας με κρέμα γαλένι, όπου μια ντομάτα γεμισμένη αποκαλύπτει στο εσωτερικό της όλα τα υλικά της κλασικής συνταγής.

Η λίστα κρασιών αποτελεί βασικό πυλώνα του bistrot, με προτάσεις που συνοδεύουν αρμονικά το φαγητό και παράλληλα στέκονται αυτόνομα. Στην Gargaretta φιλοξενοούνται τακτικά συνεργασίες με οινοποιεία και θεματικά set menus, που φέρνουν το κοινό πιο κοντά στον κόσμο του κρασιού. Ο χώρος είναι διαμορφωμένος ώστε να υποστηρίζει επαγγελματικές και προσωπικές συναντήσεις.

Το bistrot λειτουργεί καθημερινά από το απόγευμα, ενώ τα Σαββατοκύριακα ανοίγει από το πρωί για καφέ και brunch, ώστε να ξεκινήσεις ιδανικά τη μέρα σου.

INFO

Ροβέρτου Γκάλι 1 Αθήνα, 2109228713
www.gargaretta.gr gargaretta gargaretta

Στο πιάτο μπροστά σου βρίσκεται κάτι πολύ νόστιμο. Αλλά εσύ δεν του δίνεις σημασία. Κοιτάς τον ορίζοντα. Την Ακρόπολη, ολόφωτη μπροστά σου. Την Αθήνα που ξεδιπλώνεται μαγική. Τον Αττικό ουρανό του ηλιοβασιλέματος στο βάθος. Αν μόλις τώρα επεστρεψες στην πόλη, τα αθηναϊκά rooftops είναι η καλύτερη υποδοχή.

Της **ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ**

ΓΕΥΣΕΙΣ ΥΨΗΛΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Το GB Roof Garden Restaurant, στον 8^ο όροφο του Ξενοδοχείου Μεγάλη Βρεταννία, προσφέρει μαγευτική θέα στην Ακρόπολη και ένα ευφάνταστο μεσογειακό μενού που συνδυάζει τις σύγχρονες γευστικές τάσεις με την πλούσια γαστρονομική κληρονομιά της Ελλάδας.

HOTEL
GRANDE BRETAGNE
ATHENS

+ 30 210 33 30 766 | GBROOFGARDEN.GR

POINT A

Το rooftop του Herodion Hotel
με την premium θέα στην πόλη

Στον πέμπτο όροφο του Herodion Hotel, το Point A δεσπόζει ακριβώς δίπλα στην Ακρόπολη, προσφέροντας την πιο προνομιακή θέα της πόλης. Το βλέμμα αγκαλιάζει τον Ιερό Βράχο και το Μουσείο της Ακρόπολης, δημιουργώντας μια εμπειρία που δύσκολα θα ζήσεις αλλού. Δεν είναι τυχαίο ότι έχει καθιερωθεί ως το ιδανικό σημείο συνάντησης πριν και μετά τις παραστάσεις στο Ηρώδειο. Οι επισκέπτες μπορούν να απολαύσουν ένα χαλαρό ποτό, με δημιουργικά bar bites, είτε ένα ολοκληρωμένο δείπνο, που έχουν επιμεληθεί ο Χρυσάνθος Μανωλόπουλος, με head chef τον Σπύρο Μπελιβάνη. Η φιλοσοφία του μενού στηρίζεται α-

ποκλειστικά σε ελληνικές άριστης ποιότητας ύλες, με αποτέλεσμα το μενού να ισορροπεί ανάμεσα στην ελληνική κουζίνα και το σύγχρονο fine dining. Η ελληνική σαλάτα μεταμορφώνεται σε πολύχρωμη πανδαισία, η αποδομημένη σπανακόπιτα γίνεται σαλάτα με νέο χαρακτήρα, το tagliolini με κοτόπουλο, μορχέλες, κρέμα γραβιέρας και γλυκό σαμωτικό κρασί και το free-range chicken με πουρέ σελινόριζας, καψαλισμένα καρότα, καλαμπόκι και σάλτσα ψητού με κουμκουάτ, ενώ οι πιο απαιτητικοί βρίσκουν την premium επιλογή του Black Angus Striploin USA. Το Sea Bass με φρέσκο λαβράκι μυρίζει θάλασσα. Για το φινάλε, το Bitter Chocolate Mousse προσφέρει την πιο απολαυστική πινελιά. Η wine list δίνει ξεχωριστή βαρύτητα στον ελληνικό αμπελώνα, με ιδιαίτερες επιλογές για pairing, ενώ περιλαμβάνει και διεθνείς ετικέτες, που πλαισιώνουν άψογα τη μεσογειακή κουζίνα. Τα signature cocktails συνδυάζουν τεχνική και φαντασία, ενώ κάθε Δευτέρα τα DJ sets δίνουν ρυθμό στις βραδιές. Σημειώστε ότι το Point A αποτελεί προνομιακό χώρο για κάθε είδους εκδήλωση, όπως εταιρικά events, επαγγελματικά ραντεβού, pre-wedding events και ιδιωτικές εκδηλώσεις.

INFO

Ροβέρτου Γκάλι 4Α
Αθήνα, 2144025700
www.herodion.gr
HerodionHotel
Athens
herodionhotel
athens

Στην καρδιά του Μοναστηρακίου, το Okra Athens ανοίγει ένα νέο κεφάλαιο, με τον executive chef Δημοσθένη Μπαλόπουλο και τον head chef Άκη Λάτσωνα να αναλαμβάνουν τα ηνία της κουζίνας από τον Ιούνιο. Η φιλοσοφία τους επιμένει στις ελληνικές πρώτες ύλες και στη δημιουργικότητα, αντλώντας έμπνευση από ολόκληρη τη λεκάνη της Μεσογείου. Ο σεφ Μπαλόπουλος, με εμπειρία σε εμβληματικά εστιατόρια της Αθήνας αλλά και σε κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς, συνεργάζεται ξανά με τον σεφ Λάτσωνα, με τον οποίο έχει ήδη δουλέψει σε σημαντικά projects, όπως το Jackie O' στη Μύκονο, το Kaliya στη Σαντορίνη και την Αίγλη Ζαπείου στην Αθήνα. Η νέα τους σύμπραξη φέρνει στο τραπέζι μια μαγειρική ταυτότητα που ισορροπεί ανάμεσα στην αυθεντικότητα και τις σύγχρονες τεχνικές.

Το μενού του Okra Athens δίνει χώρο σε πιάτα με χαρακτήρα, cozy και ιδανικά για sharing, προτείνοντας μια εμπειρία που ξεφεύγει από το τυπικό dining. Το chateaubriant για δύο, με σάλτσα bearnaise, το σιγομαγειρεμένο αρνάκι, με αρωματικό ρύζι, αμύγδαλα και σταφίδες ή το γιουβέτσι με ψάρι ημέρας είναι ο καθρέφτης της ελληνικής κουζίνας, εμπλουτισμένης με μεσογειακές αναφορές. Στα best seller πιάτα συναντάμε τον μουσακά και τα ντολμαδάκια. Σημειώστε, επίσης, ότι από αρχές Οκτωβρίου θα παρουσιαστεί το ανανεωμένο μενού, που θα πρέπει οπωσδήποτε να δοκιμάσετε!

Η εμπειρία στο Okra Athens δεν σταματά στο φαγητό. Η ατμόσφαιρα είναι ρομαντική, με μια νοσταλγική διάθεση, που αναδεικνύεται από τη θέα στην Ακρόπολη και όλη την Πλάκα.

Σημαντικό ρόλο παίζει και η wine list. Ο ελληνικός αμπελώνας βρίσκεται στο επίκεντρο, με συνεργασίες με προσεκτικά επιλεγμένα οινοποιεία από διαφορετικές περιοχές της χώρας. Παράλληλα, η λίστα εμπλουτίζεται με ετικέτες από Γαλλία, Ιταλία και τον Νέο Κόσμο, ώστε να καλύπτει τις ανάγκες και τις προτιμήσεις ενός διεθνούς κοινού. Το προσωπικό είναι εκπαιδευμένο να καθοδηγεί τον επισκέπτη στον ιδανικό συνδυασμό φαγητού και κρασιού, προσφέροντας μια ολοκληρωμένη γαστρονομική εμπειρία.

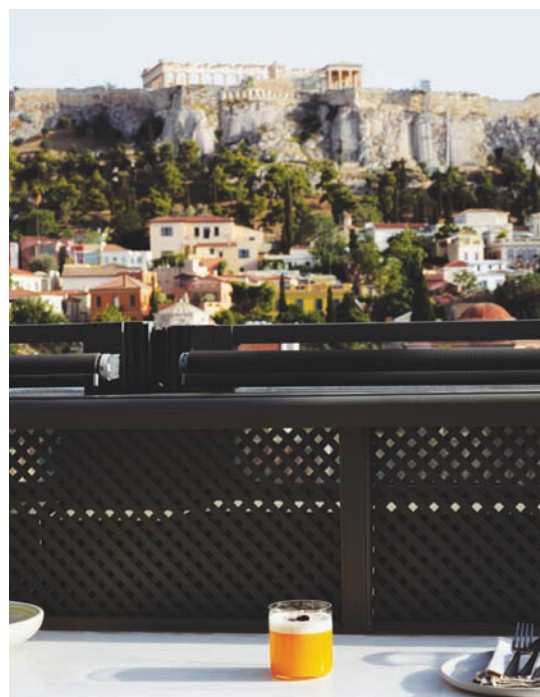
Πάνω απ' όλα το Okra Athens επενδύει στη φιλοξενία. Από την πρώτη στιγμή ο επισκέπτης νιώθει καλοδεχούμενος, απολαμβάνοντας όχι μόνο τις γεύσεις, αλλά και την αίσθηση φροντίδας που χαρακτηρίζει την ομάδα. Με αυτή τη νέα μαγειρική υπογραφή το εστιατόριο επαναποθετείται στον γαστρονομικό χώρο της Αθήνας.

Extra tip: Μείνετε συντονισμένοι στα social, γιατί τον χειμώνα έρχονται events γευστικής γνώσης φαγητού, κρασιού και ποτού!

OKRA ATHENS

Ένα νέο κεφάλαιο γαστρονομικής απόλαυσης
με θέα την Ακρόπολη

Μητροπόλεως 82
Μοναστηράκι
2103217700
www.okra.gr
Okra Athens
okra.athens

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΜΕ ΑΙΤΙΑ

Η ένοικος του Γουάιλντφελ Χολ: Το αριστούργημα της τρίτης αδελφής Μπροντέ

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Αν Μπροντέ
Η ένοικος του
Γουάιλντφελ Χολ
(εκδ. Loggia)

Οφείλω να ομολογήσω, με την πικρία ενός αναγνώστη που πέρασε τη ζωή του σκυμμένος πάνω από βιβλία μιας «γνώσης ξεχασμένης τώρα» (για να θυμηθώ τον Έντγκαρ Άλλαν Πόε), ενός αναγνώστη που ξόδεψε τη ζωή του διαβάζοντας κάθε λογής κλασικό συγγραφέα, που αφοσιώθηκε ενδελεχώς στη μελέτη των κατόχων Νόμπελ Λογοτεχνίας –χώρια τα Booker–, που παράτησε φίλους του εν τω μέσω της νυκτός για να επιστρέψει στη μονιά του και στη συντροφιά των τόμων του... οφείλω, επιμένω, να ομολογήσω ότι δεν είχα ιδέα ότι υπήρχε και τρίτη αδελφή Μπροντέ.

Και η κατασχύνη μου αυτή μεγαλώνει, καθώς διαβάζω απενυστί το μυθιστόρημα αυτής της τρίτης αδελφής. Αν το σεμνό ονοματάκι της, οφείλω να ομολογήσω, διάολε, –να το πάλι αυτό το ρήμα που συνδηλώνει ψυχρές αίσουσες δικαστηρίων αλά Τσαρλς Ντίκενς, γιατί όχι και Κάφκα– πως το πόνημά της αυτό (750 σελίδες μεταφρασμένες ευγλώττως από τη **Σοφία Αυγερινού**) είναι αριστούργημα.

Κατανόω την ελαφριά αναπήδηση εκείνου που διαβάζει αυτό το κείμενο, βλέποντας να χα-

κτηρίζεται ως αριστούργημα ένα βιβλίο που δεν είχε υποπέσει στην αντίληψή του. Και όμως, συμβαίνει.

Η ιστορία είναι απλή. Σε μια εξοχή της Αγγλίας, σπαρμένης από επαύλεις αριστοκρατών ή έστω πλουσίων, καταφτάνει μια άγνωστη. Μια άγνωστη που καταλύει μετά του υιού της σε ένα σχεδόν ερειπωμένο μέγαρο, γνωστό στους περιοίκους και ως Γουάιλντφελ Χολ. Αυτή η άγνωστη τυχαίνει να είναι όμορφη. Δυσπρόσιτη. Λιγομίλητη. Τι άλλο χρειάζεται ένας αργόσχολος κτηματίας για να την ερωτευτεί σφόδρα; Την απόρριψή της.

Ο δύστηνος ερωτευμένος την πολιορκεί επί ματαίω. Εκείνη τον αποκρούει κατηγορηματικά. Της ζητάει να του εξηγήσει. Ύστερα από την επίμονη –και επίμοχθη– ταλαιπωρία του, η ένοικος του Γουάιλντφελ Χολ του παραδίδει το ημερολόγιό της.

Αυτό περίπου στη μέση του μυθιστορήματος. Εκεί, μέσα στις σελίδες του ημερολογίου, η ηρωίδα καταγράφει τα πάθη και τις ταλαιπωρίες που προσφέρει ένας γάμος, ο οποίος ξεκίνησε από έρωτα για να καταλήξει σε φρίκη. Ο

σύζυγος της άτυχης κόρης είναι ένα ρεμάλι, σκορπάει γύρω του μόνο τη δυστυχία. Όμως η Χέλεν –ας πούμε επιτέλους τ' όνομά της, που παραπέμπει ανερυθρία στην Ωραία Ελένη–, αυτή η κούκλα της αγγλικής υπαίθρου, αποδύεται σε υπεράνθρωπο αγώνα για να σώσει τον γάμο της. Οι παραχωρήσεις που κάνει σε αυτό το κτήνος θα προκαλούσαν τη μνήμη σε κάθε σύγχρονη γυναίκα. Εδώ μιλάμε για καθαρή ενδοοικογενειακή βία – ψυχική και συναισθηματική κυρίως, ωστόσο...

Είναι απολαυστική –για να αποφύγω τον όρο εκνευριστική– η λατρεία που τρέφει η μητέρα εκείνη για τον γιο της. Είναι η δικαίωση κάθε Ελληνίδας μάνας. Ή, αλλιώς, πώς να καταστρέψετε το βλαστάρι σας με το συνεχές πότισμα.

Ο αναγνώστης του συγκεκριμένου βιβλίου, αδυνατεί να το αφήσει από τα χέρια του. Και, σαν κερασάκι στην τούρτα, το μυθιστόρημα αυτό είναι γραμμένο από μια κοπέλα, την Αν Μπροντέ, στα είκοσι εφτά της. Δυο χρόνια αργότερα θα πεθάνει από φυματίωση. Και αναρωτιέται με θλίψη ο αναγνώστης, πόσα ακόμα βιβλία δεν πρόλαβε να γράψει η τρίτη αδελφή Μπροντέ.

53ο

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑ

Με ένα βιβλίο ανακαλύπτω τον κόσμο

ΗΜΕΡΕΣ & ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Δευτέρα έως Πέμπτη 18:00-22:30

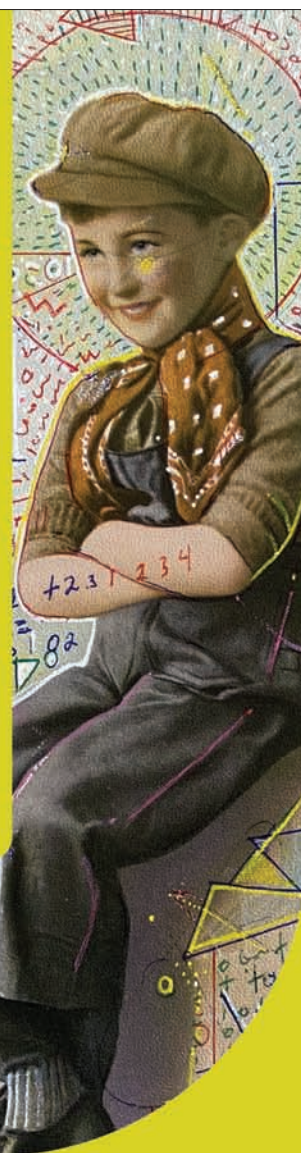
Παρασκευή & Σάββατο 18:00-23:00

Κυριακή 10:30-15:00 & 18:00-22:30

5—21

Σεπτεμβρίου'25

ΠΕΔΙΟΝ ΑΡΕΩΣ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΕΚΔΟΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΥ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΕΛΙΒΙΠ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

οσδελ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΙΚΡΟ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ
ΕΘΝΙΚΟ
ΙΣΤΟΡΙΚΟ
ΜΟΥΣΕΙΟ
ΕΘΝΙΚΟ
ΙΣΤΟΡΙΚΟ
ΜΟΥΣΕΙΟ
ΕΘΝΙΚΟ
ΙΣΤΟΡΙΚΟ
ΜΟΥΣΕΙΟ

Η καρδιά του σύγχρονου χορού χτυπά στο Ρουφ

Το **Compartements Dance Project**
για 6η χρονιά στην Αθήνα

Σκηνές-βαγόνια, υπαίθριοι χώροι, που μεταμορφώνονται σε σκηνικά, και νέες ομάδες χορού, που αναμετρώνται με τα ερωτήματα του σήμερα. Το Compartements Dance Project επιστρέφει για 6η χρονιά στην Αμαξοστοιχία - Θέατρο το Τρένο στο Ρουφ. Για δύο εβδομάδες, οι θεατές θα περιπλανηθούν στους χώρους της Αμαξοστοιχίας-Θεάτρου και θα παρακολουθήσουν σύντομες περφόρμανς διάρκειας 15-30 λεπτών, όλες με ελεύθερη είσοδο. Σώματα που παλεύουν με την τεχνολογία, χορευτές που σατιρίζουν την κουλτούρα της υπερπαραγωγικότητας, παραστάσεις που δανείζονται στοιχεία από video games ή από τον μύθο του Σίσυφου – το φρενικό πρόγραμμα τα έχει όλα.

Η θεματική του βου Φεστιβάλ στρέφεται στη σχέση σώματος και τεχνολογίας: άγχος, βία, υπερδιέγερση, τεχνητή νοημοσύνη, προσαρμογή. «Ο χορός συνομιλεί με την εποχή, καταγράφει τις εντάσεις της και θέτει τα ερωτήματά του εδώ και τώρα», τονίζει η καλλιτεχνική διευθύντρια Τατιάνα Λύγαρη, που από το 2016 επιμένει να αναδεικνύει νέες φωνές της χορευτικής σκηνής. **Με τίτλους όπως «Afterless», «Avocado Toast», «Combat, Murmuration»** και «*Written in a Language I Don't Remember*», οι παραστάσεις ξετυλίγουν έναν καμβά τολμηρό, πειραματικό και απρόβλεπτο – μια δυνατή εμπειρία για καλλιτέχνες και κοινό.

ΕΣΠΑ, ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΤΤΙΚΗ 2021-2027

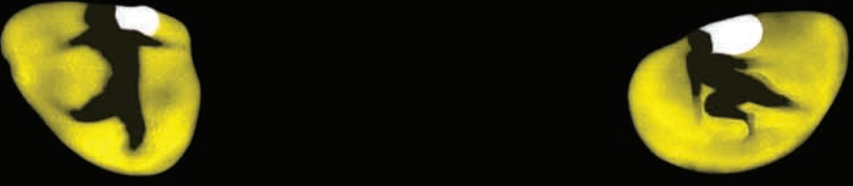

Αμαξοστοιχία -
Θέατρο το Τρένο
στο Ρουφ
Σιδηροδρομικός
Σταθμός Ρουφ
Λεωφ. Κωνσταντι-
νουπόλεως
2105298922
6937604988
totrenostorouf.gr
Social:
totrenostorouf

21 Σεπτεμβρίου
έως 5 Οκτωβρίου-
καθημερινά από
18:30-23:30

Με δελτία εισόδου
από 18.00
στο ταμείο της
Αμαξοστοιχίας.

ΘΕΑΤΡΟ

CATS

LET THE MEMORY LIVE AGAIN

ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΟ

CHRISTMAS THEATER ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

5 - 9
NOE 2025

12 - 16
NOE 2025

 more.com

TM © 1981 RUG LTD CATS LOGO DESIGNED BY DEWYNTERS

critic's CHOICE

Ο μεσολαβητής (RELAY) **1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ντέιβιντ Μακένζι ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Ριζ Άχμεντ, Λίλι Τζέιμς, Σαμ Γουόρθινγκτον

Η Σάρα είναι μια βιοτεχνολόγος που έχει στα χέρια της ενοχοποιητικά έγγραφα για την εταιρεία στην οποία εργαζόταν μέχρι πρόσφατα. Συνειδητοποιώντας, όμως, ότι το υλικό αυτό ίσως να είναι πηγή μεγάλων κινδύνων για εκείνη, αποφασίζει να το ξεφορτωθεί. Κάτι τέτοιο μόνο εύκολο δεν είναι, αλλά θα καταφέρει να βρει το τηλέφωνο ειδικού «διορθωτή», ο οποίος ειδικεύεται στη διαπραγμάτευση συμφωνιών μεταξύ διεφθαρμένων εταιρειών και ατόμων που γνωρίζουν μυστικά για τη βρώμικη δράση τους.

Πολιτικά θρίλερ παλιάς κοπής από τα 70s («Η συνομιλία» του Κόπολα είναι το πρώτο φιλμ που μας ήρθε στον νου) θυμίζει η νέα ταινία του Βρετανού Ντέιβιντ Μακένζι, ο οποίος πριν από λίγα χρόνια μάς είχε δώσει το θαυμάσιο «Πάση θυσία», με τον Τζεφ Μπρίτζες. Μπορεί ο «Μεσολαβητής» να υπολείπεται της αξίας εκείνου του έργου, όμως καταφέρει να γίνει κατά διαστήματα συναρπαστικό (ο θεατής θ' απολαύσει ένα ψυχαγωγικό δίωρο) χάρη στη μείξη ρεαλισμού και σασπένς της αφήγησης, αλλά και την άρτια σκιαγράφηση των κεντρικών χαρακτήρων. Αν και το σενάριο επιχειρεί να ξεσκεπάσει τις βρώμικες διαδρομές του χρήματος μέσω πολιτικών και επιχειρηματικών διαύλων, το θρίλερ που ξετυλίγεται είναι περισσότερο ανθρωποκεντρικό, λαμβάνοντας χαρακτηριστικά μελέτης για την ανθρωπινή μοναξιά και αποξένωση. «Ας κρατήσουμε την επικοινωνία μας σ' αυτό το επίπεδο», λέει ο άγνωστος Άς στην απελπισμένη Σάρα όταν τον ρωτά μέσω τηλεφώνου αν αισθάνεται ποτέ μοναξιά. Είναι προφανές ότι η κοπέλα (ακόμη μια υποδειγματική μεταμόρφωση για τη Λίλι Τζέιμς) αναζητά όχι μόνο ασφάλεια ή προστασία, αλλά και μια ζεστή, ανθρώπινη συντροφιά. Τον άνθρωπο-φάντασμα υποδύεται, σε ακόμη μια αριστουργηματική ερμηνεία, ο ξεχωριστός Ριζ Άχμεντ, ο οποίος αποδίδει όλη την εσωτερική αγωνία του ατόμου που πολεμάει το σύστημα με τα ίδια του τα όπλα και γνωρίζει καλά ότι το παραμικρό λάθος σε αυτή τη μάχη μπορεί να αποβεί μοιραίο. Ο «Μεσολαβητής» είναι ένα θρίλερ με ιδιότυπη γοητεία και στιβαρό ρυθμό, που βρίσκει τα πατήματά του όσο το σασπένς διατηρείται αμείωτο, όμως δυστυχώς ξεμένει από καλές ιδέες στο δεύτερο μέρος.

ΑΚΟΜΗ

►►► Ο «Μολυβένιος στρατιώτης» (Tin Soldier) (') του Μπραντ Φέρμαν είναι μια ενδιαφέρουσα αλλά άνιση περιπέτεια με τους Τζέιμς Φοξ, Ρόμπερτ Ντε Νίρο και Σκοτ Ισγουντ. ►►► Ο «Γελωτοποιός 2» (The Jester 2) (-) του Κόλιν Κρότσακ είναι ένα σπλάτερ φτιαγμένο από τους παραγωγούς του «Terrifier».

MUST SEE

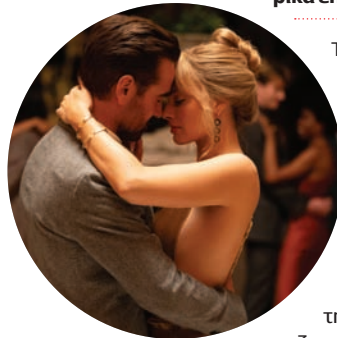
Το «Εχω κάτι να πω» στα Θερινά. Από τις 19/9 ένα roadshow της φιλοσοφικής κωμωδίας του Στράτου Τζιτζη παρουσιάζεται στα σινεμά. Στην ταινία πρωταγωνιστεί ο Αντίνοος Αλμπάνης στον ρόλο ενός αποτυχημένου σκηνοθέτη που θέλει να βγάλει ένα βιβλίο φιλοσοφίας, γιατί νομίζει ότι έχει κάτι σημαντικό να πει στους ανθρώπους, αν και κανείς δεν φαίνεται να νοιάζεται. Πρόκειται για την αυτοσαρκαστική κωμωδία ενός σκεπτόμενου ανθρώπου, που, παρ' όλες τις αναποδιές και τα ευτράπελα που αντιμετωπίζει, επιμένει να ασχολείται με βαθυστόχαστα ζητήματα, ενώ κινδυνεύει να μείνει στον δρόμο.

Ένα μεγάλο, όμορφο, τολμηρό ταξίδι

(A BIG BOLD BEAUTIFUL JOURNEY) **

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Κογκονάντα ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Μάρκο Ρόμπι, Κόλιν Φάρελ, Κέβιν Κλάιν, Φίμπι Γουόλερ-Μπριτζ

Οι ερωτευμένοι Ντέιβιντ και Σάρα έχουν ένα κοινό στοιχείο που κάνει ξεχωριστή τη σχέση τους. Μέσω μιας μυστικής πύλης «ταξιδεύουν» στο παρελθόν και ειδικότερα στα ζορικά επεισόδια που τους σημάδεψαν.

Τρία χρόνια έχουν περάσει από την προηγούμενη ταινία του Κογκονάντα («Μετά τον Γιανγκ»), που τον έκανε δημοφιλή στους σινεφίλ που αναζητούν τους δημιουργούς της επόμενης μέρας. Δεν μπορούμε να είμαστε απόλυτα βέβαιοι ότι ο Κογκονάντα ανήκει σ' αυτούς, αλλά η περιρρέουσα ζεν ατμόσφαιρα με την οποία ντύνει τα φιλμ του μοιάζει να βρίσκει τον στόχο της. Αν και σε σχέση με το «Γιανγκ» η νέα του δουλειά δείχνει λιγότερο τολμηρή (ο αγνωστικισμός, η μεταφυσική και η συναισθηματική νοημοσύνη αλληλοσυμπληρώνονται ομαλά, όχι όμως και γόνιμα), το φιλμ καταφέρει να είναι γοητευτικό μ' έναν παράξενο τρόπο, που μόνο κατά διαστήματα μπορεί να γίνει και αποτελεσματικός.

Έρωτας στη Βαρκελώνη

(MI AMIGA EVA / MY FRIEND EVA) **1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Σεσκ Γκάι ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Νόρα Ναβάς, Χουάν Ντιέγκο Μπότο, Ροδρίγο ντε λα Σέρνα

Η Εύα, παντρεμένη μεσήλικη Ισπανίδα που δουλεύει σε εκδοτικό οίκο, βρίσκεται για επαγγελματικό ταξίδι στη Ρώμη. Εκεί γνωρίζει τον Άλεξ, Αργεντίνο σεναριογράφο, που ζει στην Ισπανία και επίσης βρίσκεται στην ιταλική πρωτεύουσα για δουλειές.

Ο Ισπανός Σεσκ Γκάι («Αυτά που δεν λέγονται», «Οι γείτονες από πάνω», «Truman») είναι ένας άψογος ανατόμος της ανθρώπινης ψυχολογίας, που συνδέει τις ερωτικές συμπεριφορές με τις μεγαλύτερες ανασφάλειες και αγωνίες. Στη νέα του ταινία η σκαμνήζικη αφήγηση της μόνο φαινομενικά ανάλαφρης ιστορίας του έχει ως πρωταγωνίστρια την απόλυτα πειστική και ανθρωπίνη Νόρα Νάβας, που πλάθει μια απέραντα αφοπλιστική Εύα.

Μαύρη φάλανα (UNA BALLENA) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Πάμπλο Ερνάντο ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Ίνγκριντ Γκαρσία-Τζόνσον, Ραμόν Μπαρέα

Η Ίνγκριντ είναι πληρωμένη δολοφόνος, που δρα βάσει ενός αυστηρού προγράμματος από το οποίο δεν παρεκκλίνει ούτε εκατοστό. Όταν η τελευταία της δουλειά προκαλεί κραδασμούς στο κύκλωμα λαθρεμπορίας ισπανικού λιμανιού, ένας τοπικός μαφιόζος της ζητά να τον βοηθήσει.

Ένα παράδοξο (ελεγειακό σχεδόν) αστυνομικό θρίλερ, που επιχειρεί κάτι τολμηρό –τη συνύπαρξη της ρεαλιστικής πλοκής με ολόκληρα κομμάτια μεταφυσικού χαρακτήρα– και σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό τα καταφέρει. Ο Ισπανός σκηνοθέτης αρχικά μας συστήνει έναν εξαιρετικά σχεδιασμένο γυναικείο χαρακτήρα, που είναι, θαρρείς, βγαλμένος από την κόμικ μυθολογία, και στη συνέχεια ενορχηστρώνει τη μυστηριώδη ίντριγκα με μια μεγαλοχολική διάθεση (στους πιο παρατηρητικούς θα θυμίσει τα κορυφαία νουάρ του Ζαν Πιέρ Μελβίλ) γύρω από υπαρξιακούς στοχασμούς –ο παλιομοδίτης Μελβίλ αναρωτιέται ποια είναι η θέση του στον νέο κόσμο– αλλά και τη σύνδεση του ανθρώπου με τη μητέρα φύση.

«ΤΑ ΠΙΟ ΟΜΟΡΦΑ ΜΕΡΗ ΣΕ ΚΑΝΟΥΝ ΝΑ ΝΙΩΘΕΙΣ ΤΕΛΕΙΩΣ ΜΟΝΟΣ» (ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ, ΟΜΟΡΦΟ, ΤΟΛΜΗΡΟ ΤΑΞΙΔΙ)

Matt Dillon, Cameron Crowe, Jeff Ament, Chris Cornell και Layne Staley στο «Singles» (1992)

Singles: Το soundtrack που ανέδειξε το grunge

Το «*Singles*» είναι η ταινία που αποτύπωσε το grunge τη στιγμή που βρισκόταν στο μεταίχμιο, ανάμεσα στο underground και την παγκόσμια αναγνώριση, και την οδήγησε στο κοινό. Η ταινία βγήκε στους κινηματογράφους στις 18 Σεπτεμβρίου του 1992, δηλαδή σαν σήμερα, ακριβώς 33 χρόνια πριν.

Δεν ήταν λίγοι αυτοί που πίστευαν ότι η ταινία του Cameron Crowe θα μετέτρεπε το grunge σ' ένα mainstream φαινόμενο, εξαιτίας και της αναγνώρισης που ήδη είχε ο σκηνοθέτης. Όμως, επρόκειτο για ένα κάπως αφιλόξενο είδος μουσικής, που θα μπορούσε να αναγνωριστεί μεν ως σημαντικό, αλλά να συνεχίσει να ακούγεται μόνο από ανθρώπους που είχαν ήδη μια βαθιά σχέση με το punk από τη μια πλευρά –ίσως και το hardcore, που είχε αρκετούς φαν στο αμερικάνικο underground στα 80s– και το metal από την άλλη.

Η ταινία παρουσίαζε ανάγλυφα την πόλη του Σιάτλ, τους μουσικούς των συγκροτημάτων της πόλης αυτής (Stone Gossard, Jeff Ament, Eddie Vedder από τους σχετικά φρέσκους ακόμα Pearl Jam, αλλά και Soundgarden και Alice In Chains) και κυρίως τις παρέες των νέων ανθρώπων και του τρόπου που ζούσαν στις παμπ, στα καφέ και τα μικρά κλαμπ, όπου έπαιζαν οι τοπικές μπάντες.

Ο Stone Gossard στον πρόλογο που γράφει στο βιβλίο του Steve Turner των Mudhoney, «*Mud Ride*» περιγράφει με τον βαθύτερο τρόπο τα συναισθήματα που είχε ένα παιδί που μεγάλωνε στο Σιάτλ εκείνη την εποχή: «Ήταν μεθυστική η σκέψη ότι η ζωή μπορεί να είναι απίστευτα πιο ενδιαφέρουσα, αν δεν ακολουθήσεις τους κανόνες, τους δασκάλους, τα πανεπιστήμια και το mainstream. Ότι θα μπορούσες να ακολουθήσεις τη σκοτεινή πορεία των παράτρίχα επιτυχημένων, των σχεδόν αποτυχημένων ή εκείνων που σύμφωνα με την ευρύτερη κοινωνία τα είχαν σκατώσει ολοκληρωτικά». Και παράλληλα, αυτός ο δρόμος να γίνει για σένα μια τεράστια επιτυχία!

Το grunge έδωσε φωνή σε νέους ανθρώπους που ήταν απόλυτα απογοητευμένοι από το αμερικάνικο όνειρο. Που η απογοητευσή τους αυτή εκφραζόταν με μια ένταση, που μόνο οι άγριες παραμορφωμένες κιθάρες μπορούσαν να μεταφέρουν. Τα συγκροτήματα της εποχής, με τα καρό πουκάμισα και τα σκισμένα τζιν, εξέφραζαν μια έντονη αμφισβήτηση στην εμπορευματοποίηση, δημιουργώντας

παράλληλα μια αίσθηση ταυτότητας σε μια γενιά που ανήκε στην εργατική τάξη και που ήθελε να εκφράσει τον θυμό της. Το image ενός αναμαλλιασμένου Kurt Cobain ερχόταν, ανάμεσα στ' άλλα, να συγκρουστεί με την τελειότητα της εμφάνισης του αποστειρωμένου hard rock της εποχής και του εξεζητημένου look των σχημάτων της pop, και να προτάξει το ατελές και το ατημέλητο.

Στην πρώτη γραμμή ήταν φυσικά οι Nirvana, οι Pearl Jam, οι Soundgarden, οι Alice In Chains, με τα τρία τελευταία σχήματα να ακούγονται και στο soundtrack του «Singles». Την ίδια εποχή όμως υπήρχαν δεκάδες ακόμα σχήματα. Λίγο καιρό αφού βγήκε το «Singles» στις αίθουσες και βλέποντας την επιτυχία της Sub Pop, της εταιρείας που ανέδειξε το grunge, τα στελέχη των πολυεθνικών ξεχάθηκαν για να υπογράψουν συγκροτήματα αυτής της μουσικής. Ακούσε να δηλώσεις κάτοικος Σιάτλ και κάτοχος κιθάρας για να έχεις σοβαρές πιθανότητες να υπογράψεις σε πολυεθνική, εξακολουθώντας να παίζεις τον ίδιο –σχεδόν– ελεγχόμενο βόρβορο που έπαιζες στο υπογείακι που έκανες πρόβες.

Βεβαίως υπήρξαν και σχήματα που σκέφτηκαν ότι, αν γυάλιζαν λίγο τον ήχο τους, θα είχαν πιθανότητες να γίνουν οι επόμενοι Nirvana. Όμως κάτι τέτοιο δεν συνέβη και μάλιστα αυτού του τύπου οι οπτικές έβαλαν το ιδίωμα σε κρίση. Το παγκόσμιο mainstream θεωρεί ότι το grunge ήταν ένα φαινόμενο που κράτησε από το 1991 μέχρι το 1994, όμως τα σκληροπυρηνικά παιδιά από το Σιάτλ θεωρούσαν ότι κράτησε από το 1988 μέχρι το 1992. Είναι χαρακτηριστικό το εξώφυλλο ενός promo cd της City Slang που τοποθετεί τη γέννηση του grunge το καλοκαίρι του 1988 και τον θάνατό του την τελευταία μέρα του 1992.

Μιλώντας για το soundtrack του «Singles», θα συμφωνήσω ότι ήταν εξαιρετικό. Όμως δεν θα πρέπει να ξεχάσουμε δύο ακόμα σπουδαίες συλλογές που πιάνουν την grunge μουσική στο ξεκίνημά της. Πρόκειται για την «Deep Six» του 1985 (!), με Green River, Melvins, Malkinshun –τι γκρουπάρ–, Skynyrd, Soundgarden και U-Men στην τοπική εταιρεία C/Z, και φυσικά την κορυφαία «Sub Pop 200», με όλα τα ονόματα του Σιάτλ που έγραψαν ιστορία: Mudhoney, Screaming Trees, Beat Happening, Girl Trouble και τόσα άλλα...

(to be continued)

1 Μανεκέν μου, χρειάζομαι την άποψή σου! Πήγαμε πριν λίγες μέρες με το αγόρι μου για φαγητό στο σπίτι της μάνας του και η εμπειρία μου δεν ήταν η καλύτερη... Αυτός μου πέταγε μπηχτές εδώ και καιρό, ότι θα με πάει στη μάνα του, ότι θα με λατρέψει και ότι θα με μάθει να κάνω τα καλύτερα φαγητά. Εγώ με την κουζίνα έχω μόνο τα τυπικά και τίποτα παραπάνω. Δεν πρόλαβα να τελειώσω τον καφέ μου στο σπίτι της μάνας του, έρχεται και μου λέει «σήκω τώρα να με βοηθήσεις»... Μην στα πολυλογώ, πλύναμε όλα τα πιάτα και φτιάξαμε όλη την κουζίνα και μια φρουτοσαλάτα! Θέλω να του πω ότι δεν θέλω να πάω ξανά στη μάνα του, τι να κάνω;

Μια φορά και ήταν αρκετή! Όλοι μιλάμε για την πρώτη φορά που θα γνωρίσουμε τη μαμά του αγοριού. Άλλες περιμένουν το «καλώς όρισες στην οικογένεια» και άλλες το «πέρασε, παιδί μου, να φας». Εσύ όμως πήρες το «σήκω να πλύνουμε τα πιάτα». Και ξαφνικά η ρομαντική φαντασίωση έγινε... απορρυπαντικό με άρωμα λεβάντα. Εννοείται να βοηθήσεις λιγάκι, αλλά δεν ήσουν υποχρεωμένη και προετοιμασμένη για όλο αυτό. Προφανώς και θα του το αναφέρεις, διότι από καλεσμένη έγινες οικοδέσποινα και ποιος ξέρει τι θα επακολουθήσει στο επόμενο κάλεσμα!

2 Θέλω να σου πω για μια περίεργη πρόταση που δέχθηκα από τον σύζυγό μου. Θέλει, λέει, να πάμε να μείνουμε με την αδερφή του όλοι μαζί στο σπίτι της, επειδή είναι μεγάλο και θα μπορούμε να της κάνουμε παρέα, που

είναι μόνη της, και θα μας διευκολύνει με τα φαγητά, τους λογαριασμούς και τα διάφορα. Εμένα, φυσικά, δεν με τρελαίνει ως ιδέα, αλλά από την άλλη σκέφτομαι ότι ίσως όντως να βοηθηθούμε, και να του κάνω τη χάρη. Πώς σου ακούγεται;

Μεγάλο σπίτι, μοιρασμένοι λογαριασμοί, παρέα στο τραπέζι και μια κουινάδα στον καναπέ... Αν το βλέπεις ως μια προσωρινή διευκόλυνση, μπορεί να δουλέψει. Αν, όμως, η ιδέα σε βαραίνει ήδη, τότε ίσως να κρύβει κάτι βαθύτερο: μήπως χάνεται η δική σας ανεξαρτησία; Γιατί η αγάπη χρειάζεται χώρο για ν' αναπνεύσει.

3 Το γνωρίζω ότι άλλες γυναίκες στη θέση μου θα μου έλεγαν «κλαίνε οι χήρες κλαίνε και οι παντρεμένες», αλλά έχω φτάσει στο αμύνη πα! Άκου να δεις τι γίνεται, ο σύντροφός μου είναι καλός, είναι χρυσός, αλλά δουλεύει άπειρες ώρες κάθε μέρα. Είναι κολλημένος. Πήγαμε τις διακοπές μας, ήμασταν μαζί όλη μέρα, τον ευχαριστήθηκα. Τώρα που ξαναγυρίσαμε, πάλι τα ίδια. Φεύγει το πρωί, πριν ξυπνήσω, και γυρίζει το βράδυ στις 21.00-22.00. Τι να προλάβουμε να πούμε; Μόνο τα Σαββατοκύριακα τον βλέπω.

Πόσες ώρες απουσίας χρειάζονται για να αρχίσεις να αναρωτιέσαι αν είσαι σύντροφος ή διάλειμμα από το γραφείο; Δεν είναι ότι δεν σε αγαπάει. Είναι ότι ίσως έχει ξεχάσει πως η αγάπη θέλει χρόνο για να συντηρηθεί, και πρέπει να του το υπενθυμίσεις. Χωρίς τηλεφωνα, χωρίς deadlines, μόνο εσείς.

Κριός

20 Μαρτίου - 19 Απριλίου

Καλή εβδομάδα, Κριέ μου! Καλά κάνεις που θες να ασχοληθείς με κάτι καινούργιο, αλλά, για να το πετύχεις, πρέπει να γίνεις λίγο πιο πρακτικός και οργανωτικός. Αν έχεις σε εκκρεμότητα πολλές μικρές υποχρεώσεις, πώς πιστεύεις πως μπορείς να προχωρήσεις στις πιο σοβαρές, οέο; Επίσης, σταμάτα να δαπανάς ενέργεια και χρόνο σε φαντασιώσεις για το μέλλον. Βρες ισορροπίες με φίλους, συνεργάτες, σχέση. Και μια και το ανέφερα, αν είσαι ήδη σε μία, μην προσπαθείς να τη μετατρέψεις στην τέλεια σχέση. Ευχαριστήσου με τα απλά και καθημερινά. Αν, πάλι, δεν είσαι σε σχέση, μη σκας, γιατί μέσα από τη δουλειά ή τους φιλικούς σου κύκλους θα γνωρίσεις κάποιο νέο γκομενάκι. Σου 'φεξε, τυχερέ!

Ταύρος

20 Απριλίου - 19 Μαΐου

Καλή εβδομάδα, Ταυράκι μου! Νιώθεις κάτι το θετικό στην ατμόσφαιρα. Και πολύ καλά κάνεις, καθώς σε ευνοούν οι συνθήκες για ανανέωση στον έρωτα και στα της καθημερινότητας. Για να το χαρείς όλο αυτό όμως, πρέπει και να ξεμπερδέψεις με τις υποχρεώσεις σου και να θέσεις πιο ρεαλιστικούς στόχους, έτσι; Σίγουρα θα βρεθούν στιγμές για χαλάρωση και ξεγνοιασιά. Στα θέματα καρδιάς, αν είσαι μπακουρομπάκουρο, την όμορφη τη γνωριμία θα την κάνεις, δεν σε φοβάμαι! Μην σταθείς όμως μόνο σ' αυτό που λάμπει, γιατί μπορεί και να μην είναι χρυσός! Αν δεν είσαι μπακουρομπάκουρο, μπορείς να οργανώσεις κάτι όμορφο με το ταίρι σου. Ή μπορείς να ανοιχτείς και λίγο παραπάνω. It's up to you!

Δίδυμοι

20 Μαΐου - 20 Ιουνίου

Καλή εβδομάδα, Δίδυμε! Κάπως έντονο προβλέπεται το επταήμερό σου, κυρίως στον τομέα του σπιτιού και της οικογένειας. Μην χάσεις τις ισορροπίες σου, κι όλα τα άλλα θα τα βρεις σιγά σιγά! Μείνε ανεπηρέαστος από εξωτερικές παρεμβολές, ειδικά αν κληθείς να πάρεις σοβαρές αποφάσεις. Από την άλλη, θα έχεις στιγμές χαράς, αν βγεις από το σπίτι και δεις τους φίλους σου. Και μπορεί να γνωρίσεις και νέα άτομα, έτσι; Στα ερωτικά, αν είσαι single, νέες, καρμικές και ουσιαστικές γνωριμίες προβλέπονται, κυρίως μέσα από την οικογένεια ή τους φίλους. Αν δεν είσαι single, θέλεις να κλειστείς σπίτι με το αμόρε και να πάρετε κοινές αποφάσεις, όπως τι χρώμα θα βάψετε το σπίτι σας ή πότε θα το πάτε παρακάτω κι άλλα τέτοια...

Καρκίνος

21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου

Καλή εβδομάδα, Καρκίνε! Επικοινωνιακό προβλέπεται το επταήμερό σου. Θα σε συμβούλευα, λοιπόν, να αλλάξεις τον τρόπο που σκέφτεσαι και που παρουσιάζεις τις σκέψεις σου. Ίσως υπάρξουν μικρές εντάσεις στο οικογενειακό ή στο εργασιακό περιβάλλον, οπότε προσπάθησε να κρατήσεις τις ισορροπίες με διπλωματία. Επικεντρώσου στη λεπτομέρεια, γιατί αυτή κάνει τη διαφορά. Στα προσωπικά σου, αν είσαι ελεύθερος, ίσως βρεις κάτι το αξιόλογο μέσα από τις μετακινήσεις ή τις δραστηριότητές σου. Αν, όχι, μπορείτε να λύσετε με το αμόρε τις μεταξύ σας διαφορές με όμορφο και εποικοδομητικό διάλογο. Αν μπορείς να κρατήσεις τα νεύρα σου under control!

Λέων

22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου

Λιονταράκι, καλή εβδομάδα! Επταήμερο με οικονομικό ενδιαφέρον. Και δεν είναι κακό να εστιάζεις λίγο εκεί, καθώς, αν δεν υπολογίσεις τι μπαίνει και τι βγαίνει, πώς θα καταφέρεις να νιώσεις ασφαλής και να καταλάβεις τι είναι αυτό που πρέπει να περιορίσεις (τα ακρείαστα έξοδα) και πώς μπορείς να κάνεις καλύτερη διαχείριση (επιτάλους!); Στα γκομενικά, αν είσαι μόνος, θα έχεις πολλούς μνηστήρες. Αφού έχεις αποφασίσει ότι το αληθινό και μακροπρόθεσμο δέσιμο είναι προτιμότερο από το σκέτο πάθος, επέλεξε αυτόν που θα σου δείξει ότι γουστάρει με πράξεις και όχι μόνο με λόγια. Αν δεν είσαι μόνος, κουμάνταρε τη λογική και το συναίσθημα. Θα με θυμηθείς!

Παρθένος

23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου

Παρθένε, καλή εβδομάδα! Άκρως σημαντικό επταήμερο, καθώς ήρθε η στιγμή να κλείσεις κεφάλαια, ν' αφήσεις πίσω ό,τι σ' έχει κουράσει και να πεις κι ένα μεγάλο «I've had enough!» και άντε γεια! Προσοχή απαιτούν τα οικονομικά σου. Στα καλά νέα, η αυτοπεποίθησή σου θα χτυπήσει κόκκινο, κάτι που θα σε κάνει πολύ γοητευτικό. Αχτύπητος συνδυασμός για τα ερωτικά! Οπότε, αν είσαι αδέσμευτος, όχι μόνο θα την κάνεις την καλή σου τη γνωριμία, αλλά θα είναι και με άτομο που θα σε εκτιμήσει. Ίσως γιατί θα δει πέρα από το επιφανειακό. Αν είσαι δεσμευμένος, μπορείς να δείξεις με απλούς τρόπους τα συναισθήματά σου και να αναζωπυρώσεις τη φλόγα!

Ζυγός

22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου

Καλή εβδομάδα, Ζυγάκι μου! Καλείσαι να κάνεις ένα ξεκαθάρισμα και να πετάξεις από πάνω σου ό,τι δεν σου κάνει. Όμως, όταν ένας κύκλος κλείνει, είναι οριστικό, άρα σταματάς να ασχολείσαι με οτιδήποτε σχετικό. Κόψε λοιπόν την κλάψα, το drama και τις τοξικότητες! Να είσαι ρεαλιστής, ψυχραιμος και καθόλου βιαστικός. Α! Μην ξεχνάσεις να οργανώσεις σωστά τον χρόνο σου. Στα αισθηματικά σου τώρα, αν είσαι ελεύθερο πουλί, θα πάψεις να είσαι μόνο αν σταματήσεις να τρέχεις πίσω από άτομα με τα οποία δεν έχετε μέλλον! Δες ξεκάθαρα τι θες και μετά κυνήγησέ το. Αν, πάλι, δεν είσαι ελεύθερο πουλί, πρέπει να σταματήσετε να εθελουφλείτε με το αμόρε και να συζητήσετε για όλα τα ζόρια που σας ταλαιπωρούν.

Σκορπιός

23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Σκορπιέ! Αυτό το επταήμερο σε βρίσκει με τσίτα τα γκάζια, κυρίως όσον αφορά τους στόχους, τους φίλους και κατ' επέκταση την κοινωνική σου ζωή. Κοινώς, κώλ@ δεν θα βάλεις σπίτι! Σ' αυτό το mood, λοιπόν, θα σου πω να κόψεις τις υπερβολές και να κάνεις και κάνα ξεκαθάρισμα παραπάνω. Οι φίλοι σου πάντως θα σε στηρίξουν! Στα προσωπικά σου, τώρα, αν είσαι χωρίς σχέση, σίγουρα θα έχεις την τιμητική σου και θα κάνεις αξιολογές γνωριμίες. Αυτό που πρέπει να δεις είναι το αν το άτομο που θα βρεις έχει σκοπό να μείνει στη ζωή σου ή αν κάνει απλώς ένα πέρασμα. Αν είσαι σε σχέση, κάνε συζητήσεις με το αμόρε για την κοινή σας πορεία. Θα καταλάβεις πολλά!

Τοξότης

22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Τοξότη! Κρίσιμες μέρες, καθώς τώρα μπαίνουν οι βάζσεις για την επαγγελματική ή και κοινωνική σου καταξίωση. Οπότε πρέπει να αναλάβεις τις ευθύνες σου όντας ρεαλιστής και όχι αλαφροϊσκιωτος ή παρορμητικός. Γενικώς, δώσε βάση και στην παραμικρή λεπτομέρεια, καθώς είναι αυτό το στοιχείο που μπορεί να σε φέρει κοντά σε φιλικά πρόσωπα με τα οποία είχες χαθεί. Στα γκομενικά, αν δεν έχεις μόνιμο δεσμό και σου γυαλίζει κάποιος από τη δουλειά, προχώρα το μόνο αν είναι για πολύ. Αν είσαι για λίγο, δεν αξίζει να χαλάσεις την εικόνα σου. Αν έχεις ήδη μόνιμο δεσμό και σε ενδιαφέρει το να μην τον χάσεις, σταμάτα να θυσιάζεις την αγάπη για χατίρι της δουλειάς, γιατί όλα έχουν και όρια!

Αιγόκερως

21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου

Καλή εβδομάδα, Αιγόκερε! Τελευταία εστιάζεις στο μέλλον σου. Άρα και στις σπουδές/γνώσεις, καθώς θέλεις διακαώς να τις επεκτείνεις και να διευρύνεις τους ορίζοντές σου. Δεν αποκλείεται να σου τη βαρέσει και να κάνεις κάποιο ταξίδι, ή ξέρω γω τι! Γενικώς, τώρα μπορείς να ξεκινήσεις κάτι καινούργιο. Σίγουρα πάντως πρέπει να κόψεις ό,τι σε κρατάει πίσω ή δεν προχωράει! Στα της καρδιάς, αν είσαι μπακούρι, να ξέρεις πως ένας νέος έρωτας γεννιέται, και μάλιστα πιθανότατα μέσα από τα social. Οπότε σταμάτα να είσαι ξινός! Όμως μη δέχεσαι μόνο το μέλι χωρίς την τηγανίτα, έτσι; Αν δεν είσαι μπακούρι, εντόπισε τα κενά που δημιουργούνται λόγω ελλειπών επικοινωνίας και γεφύρωσέ τα πριν να είναι αργά!

Υδροχόος

20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου

Καλή εβδομάδα, Υδροχόε! Καλείσαι να ασχοληθείς με τα οικονομικά και με τα feelings και τις φοβίες σου σχετικά με το δέσιμο ή την επιτοσύνη. Αν, ας πούμε, νιώθεις ότι δεν παίρνεις όσα δίνεις, μάλλον αυτό το επταήμερο θα σπκωθείς και θα φύγεις. Και πολύ καλά θα κάνεις! Αυτή την ωριμότητα πρέπει να τη μεταφέρεις και στα οικονομικά σου. Στα καλά νέα πάντως, μπορείς να ατενίσεις το μέλλον με αισιοδοξία. Στα ερωτικά, αν είσαι μόνος, μην κοιτάς μόνο το πάθος, γιατί χάνεις την ουσία. Επίσης κατάλαβε πως, όταν ενδιαφέρεσαι για κάποιον, πρέπει να το δείχνεις με πράξεις και όχι μόνο με όμορφα λόγια. Αν είσαι με δεσμό, εξέτασε τις βάσεις αυτής της σχέσης. Μπορείς να στηριχτείς στο αμόρε ή... άσ' το καλύτερα!

Ιχθύες

18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου

Καλή σου εβδομάδα, Ιχθύ! Αν θες να δεις θετικά αποτελέσματα στις σχέσεις και στις συνεργασίες σου, πρέπει τώρα να έχεις τα μάτια σου δεκατέσσερα και να μην αφήσεις τίποτα να πέσει κάτω! Να είσαι ρεαλιστής και να πορεύεσαι με facts κι όχι με φαντασιώσεις του τύπου «Τι ωραία που θα ήταν αν...»! Από την άλλη, πρέπει να δεις αν οι διαπροσωπικές σου σχέσεις διακατέχονται από αμοιβαιότητα. Ασχολήσου και με τα trust issues σου, γιατί κάπου κούρασες. Στα αισθηματικά, αν είσαι αδέσμευτος, μην κωλώνεις πουθενά, καθώς εκπέμπεις μεγάλη γοητεία. Αν είσαι ήδη δεσμευμένος, κομβική στιγμή, καθώς η μένεις και πας all in σ' αυτή τη σχέση ή αποδέχεσαι ότι δεν υπάρχει κοινό μέλλον, λες αντίο και κλείνεις την πόρτα οριστικά!

Την καθημερινή αστρολογική σου προβλέψη στο athensvoice.gr/zodia

* Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάξεις και τον ωρακόπο σου

08.00 – 10.00

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΜΠΙΝΑΖΗ
ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΝΟΤΑΡΑΚΗΣ

10.00 – 12.00

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ

Νέο
πρόγραμμα
ΔΕΥΤΕΡΑ-
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

12.00 – 14.00

ΓΙΩΑΝΝΑ
ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ

14.00 – 16.00

ΑΘΗΝΑ ΚΛΗΜΗ

16.00 – 18.00

ΧΑΡΑ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ

18.00 – 20.00

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

20.00 – 22.00

ΣΩΤΗΡΗΣ
ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ

To soundtrack
της πόλης

ENTER > KYDOS